



รายงาน

ของ

คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

วุฒิสภา

พิจาณาศึกษา

และติดตามประเมินผลการป้องกันและ

ปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY



3961151972

(สำเนา)

ที่ สว ๐๐๑๐/(ร๕)

วุฒิสภา

อาคารสุขประพฤติ

ถนนประชาธิปไตย กทม. ๑๐๘๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปราม  
ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

- |                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| ๑. นายคำนวน ชโลปถัมภ์             | ประธานคณะกรรมการ   |
| ๒. นายระวี กิ่งคำวงศ์             | รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง                           |
| ๓. พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ใฝ่นวล     | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง                             |
| ๔. นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์         | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม                             |
| ๕. นายปรีชา ปิตานนท์              | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่                             |
| ๖. พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน      | ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ                                |
| ๗. นายบุญเลิศ ไพรินทร์            | โฆษกคณะกรรมการ   |
| ๘. นายอุบล เอื้อศิริ              | รองเลขานุการคณะกรรมการ<br>และรักษาการเลขานุการคณะกรรมการ |
| ๙. พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์       |  |
| ๑๐. พลตำรวจโท ปรีชา ปฏิบัติสกรกิจ |  |
| ๑๑. นายวิกรม อัยศิริ              |  |
| ๑๒. นายสนิท จันทรวงศ์             |  |
| ๑๓. นายศักดิ์ กอแสงเรือง          |  |
| ๑๔. นายสุนทร จินดาอินทร์          |  |
| ๑๕. นายเสรี สุวรรณภานนท์          |  |

อนึ่ง เนื่องจาก นายคำนวน ชโลปถัมภ์ ประธานคณะกรรมการ และพลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม และ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้มีมติเลือกและแต่งตั้งกรรมการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการขึ้นใหม่ ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาเลือกนายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๒. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้งนายคำนวน ชโลปถัมภ์ เป็นประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๓. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้ง พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๔. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้ง นายปรีชา ปิตานนท์ เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

บัดนี้ คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ และได้จัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ประสิทธิ์ ปทุมรักษ์  
(นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์)

ประธานคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง



(นางสาวชลธิชา มีแสง)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการ

การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๔๓๑ ๙๑๘๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓๑ ๙๑๗๓

สุริยาพร / บุษกร / มาลี / ศิริวรรณ พิมพ์

จุลย์พร / อนรรฆวี / สมบัติ ทาน

**รายงานการพิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผล  
การดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้  
ของ  
คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา**

---

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๙ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๙๐ ดังนี้

**๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ**

คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

- |  |                           |
|--|---------------------------|
| (๑) พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน          | ประธานคณะอนุกรรมการ       |
| (๒) พันตำรวจเอก ไพจิตร ศรีคงคา         | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ    |
| (๓) พันเอก (พิเศษ) ประสิทธิ์ สุวรรณทวี | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ    |
| (๔) นายระวี กิ่งคำวงศ์                 | อนุกรรมการ                |
| (๕) นายสนิท จันทรวงศ์                  | อนุกรรมการ                |
| (๖) นายอุบล เอื้อศรี                   | อนุกรรมการ                |
| (๗) พลเอก มนัส อร่ามศรี                | อนุกรรมการ                |
| (๘) พลตำรวจเอก ชาญ รัตนธรรม            | อนุกรรมการ                |
| (๙) นายวิชัย ธรรมชอบ                   | อนุกรรมการ                |
| (๑๐) พลตำรวจโท ธีรวุฒิ บุตรศรีภูมิ     | อนุกรรมการ                |
| (๑๑) พันตำรวจเอก วิศิษฐ์ เอมประณีตร์   | เลขานุการคณะอนุกรรมการ    |
| (๑๒) นายปพนวัชร มนตรีวิทย์             | รองเลขานุการคณะอนุกรรมการ |

๑.๒ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้ง นางสาวชลธิชา มีแสง ผู้อำนวยการกลุ่มงาน คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สำนักกรรมการ ๒ ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการฯ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๘๒ วรรคสาม

๑.๓ พิจารณาศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ รายงานการวิจัย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ

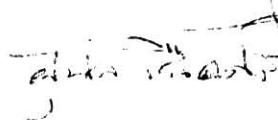
๑.๔ พิจารณาศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงโดยการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัด สงขลาและจังหวัดปัตตานี ในวันที่ ๒๑ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗

## **๒. ผลการศึกษา**

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกัน และปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๖ ส่วน ดังนี้

- บทที่ ๑ สภาพปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - บทที่ ๒ ข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - บทที่ ๓ ข้อพิจารณาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - บทที่ ๔ ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ
- บทสรุป  
ภาคผนวก

คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาและติดตามประเมินผล การดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการฯ ตามรายงานทำนองนี้มาเพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา และหากวุฒิสภาให้ความ เห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการฯ แล้วขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของ ประเทศชาติสืบไป



(นายอุบล เชื้อศรี)

รองเลขานุการคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
และรักษาการเลขานุการคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา

# บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

# บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาของคณะอนุกรรมการ

ศึกษาและติดตามประเมินผลการป้องกันและปราบปราม

ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา

## ๑. กรอบภารกิจของคณะอนุกรรมการฯ ภายใต้คณะกรรมการการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา

นับแต่รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ ๔๓ (พตท.๔๓) โดยออกเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๒๓/๒๕๔๕ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ มอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ เป็นเจ้าภาพจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ตำรวจภูธรภาค ๙ ส่วนหน้า ซึ่งรัฐบาลเชื่อมั่นว่าตำรวจสามารถดูแลและรักษาความปลอดภัย ฝ่ายเดียวได้ โดยกล่าวว่าปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเพียงปัญหา อาชญากรรมธรรมดาทั่วไปที่เรียกว่า “โจรกระจอก” แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีการปล้นปืนและฆ่าทหาร ๔ นายและเผา ๒๐ โรงเรียน ที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัด นราธิวาส ถัดจากวันนั้นเป็นต้นมาการก่อความไม่สงบทุกประเภท เช่น การฆ่ารายวัน การวางเพลิง เผาสถานทีราชการและโรงเรียน การลอบวางระเบิดสถานที่ต่างๆ และการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น เพิ่มความถี่มากขึ้นและรุนแรงตามลำดับจวบจนถึงปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยอย่างกว้างขวาง

ด้วยบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา ในด้านติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารงานยุติธรรมและกระบวนการ ยุติธรรม เพื่อรักษาความเป็นธรรมในสังคมและป้องกันการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนและติดตามตรวจสอบการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งติดตามการดำเนินการ ตามนโยบายด้านส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การสร้างจิตสำนึกให้ ประชาชนทราบถึงหน้าที่ของชนชาวไทย จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง คือ

**“ คณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามประเมินผลการป้องกันและปราบปราม ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ”** เพื่อทำหน้าที่พิจารณาศึกษาหาสาเหตุการก่อความไม่สงบ และติดตามประเมินผลการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

## ๒. กรอบแนวคิดในการศึกษาของคณะอนุกรรมการฯ

คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ ทำการศึกษาประวัติการปกครอง และรากเหง้า ปัญหาในอดีตของจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกด้าน และศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของ ข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในปัจจุบัน (ตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน ๒๕๔๗) ไม่ว่าจะเป็น การกำรฆ่ารายวัน การวางเพลิงเผาสถานที่ราชการและโรงเรียน การลอบวางระเบิด สถานที่ต่างๆ และการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนทั้งติดตามและประเมินผลนโยบาย รัฐบาลและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายทุกระดับ เพื่อหาข้อสรุปว่าเกิดจาก ปัญหาหลักและปัญหาพื้นฐานหรือเงื่อนไขการก่อความไม่สงบใดและเสนอแนะแนวทางการ แก้ไขปัญหาความรุนแรงและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สำเร็จและ ยั่งยืน

## ๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๓.๑ ศึกษารากเหง้าของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้และทำการศึกษาวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหาข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในปัจจุบัน ตลอดจนทั้งติดตามและประเมินผล นโยบายที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายทุกระดับ ด้วยตัวชี้วัดความสำเร็จในทุกด้านว่าได้ผลในระดับใดและมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างไรหรือไม่ เพียงใดและควรปรับปรุงการปฏิบัติทั้งในด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธีไปในทางใดบ้าง

๓.๒ จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงและการก่อความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อรัฐบาลผ่านทางวุฒิสภา เพื่อให้บังเกิด ผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

## ๔. สภาพปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

### ๔.๑ ประวัติการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ.ศ. ๑๘๒๒-๑๘๔๑) และในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้เรียกหัวเมืองชายแดนภาคใต้ว่า " หัวเมืองมาลายู " ซึ่งประกอบด้วย เมืองไทรบุรี, กลันตัน, ตรังกานู, และเมืองปัตตานี (รวมยะลาและนราธิวาส) ต่อมาประมาณ พ.ศ. ๒๓๑๐ ไทยเสียดังกรุงศรีอยุธยา ให้กับพม่า หัวเมืองมาลายูทั้ง ๔ ตั้งตัวเป็นอิสระจากไทยมาตลอดสมัยกรุงธนบุรี

ยุคต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการปรับปรุงระบบการปกครองหัวเมืองชายแดน ทุกด้าน สำหรับหัวเมืองปักษ์ใต้บริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในปัจจุบันได้รับการปรับปรุงเป็นบริเวณ ๗ หัวเมือง คือ เมืองตานี หนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ยะลา รามันและระแงะ

พ.ศ. ๒๔๔๔ รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งข้าหลวงประจำบริเวณขึ้นที่เมืองตานี มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองอื่นๆ อีก ๖ หัวเมืองดังกล่าวด้วย ช่วงเวลานี้ได้มีการก่อความไม่สงบ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของสาเหตุการคิดแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ก็ไม่ผิดนัก (ดูรายละเอียดในบทที่ ๑ ส่วนที่ ๑) ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๔๙ รัชกาลที่ ๕ จึงมีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมทั้ง ๗ หัวเมือง เข้าเป็น ๔ จังหวัด ขึ้นตรงต่อมณฑลปัตตานี คือ

- (๑) รวมเมืองนอกจิก ยะหริ่งและตานี เป็นจังหวัดปัตตานี
- (๒) ตั้งเมืองสายบุรี เป็นจังหวัดสายบุรี ภายหลังยุบรวมเข้าเป็นจังหวัดปัตตานี
- (๓) รวมเมืองรามันกับเมืองยะลาหรือยาลอขึ้นเป็นจังหวัดยะลา
- (๔) ตั้งเมืองระแงะเป็นจังหวัดบางนรา ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัดนราธิวาส

บริเวณนี้จึงเป็นท้องที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จนกระทั่งยกเลิกระบบการปกครองแบบมณฑลไปเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓ จังหวัด ต่อมาได้มีพัฒนาการจนถึงปัจจุบันจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล ซึ่งเรียกชื่อเดิมว่า “สี่จังหวัดภาคใต้” แต่คณะรัฐมนตรีขณะนั้นเห็นว่า การใช้ชื่อไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดการแบ่งแยกและได้มติให้เปลี่ยนมาเรียกว่า “จังหวัดชายแดนภาคใต้”

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นชาวไทยมุสลิมจึงมีภาษา ศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างไปจากคนไทย ซึ่งเป็นประชาชนส่วนน้อยในพื้นที่

**๔.๒ ขบวนการโจรก่อการร้ายกับการก่อความไม่สงบในอดีต**  
พ.ศ. ๒๔๗๖ สืบเนื่องจากภายหลังการเสียชีวิตของพระยาวิเชียต บุตรชายคนที่ ๗ ของพระยาวิเชียต พยายามดำเนินการตามแนวความคิดของบิดา โดยร่วมกับบุตรพระยาสุริยะบวรภักดี ก่อตั้ง “**ขบวนการมุสลิมแห่งรัฐกัลตันตัน**” ( KELANTAN MELAYU MUDA ) เพื่อต่อต้านกับกองทัพประเทศญี่ปุ่นที่ยึดครองมาลาญอยู่ในขณะนั้น ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๘ ขบวนการดังกล่าวได้เปลี่ยนชื่อเป็น “**ขบวนการรวมเผ่ามาลาญที่ยิ่งใหญ่**” ( PERSATUAN KUMPULAN MELAYU PATTANI YALA : K.U.M.P.R.A. ) ตั้งอยู่ที่รัฐกัลตันตัน ประเทศมาเลเซีย และตั้งชื่อขบวนการใหม่ว่า “**ขบวนการแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี**” ( BARISAN NASIONAL PEMBEBASAN PATTANI : B.N.P.P. ) และมีชื่อในภาษาอังกฤษว่า ( NATIONAL LIBERATION FRONT OF PATTANI : M.L.F.P. ) มีแผนการที่จะแบ่งแยกดินแดนจากไทย ได้มีการเคลื่อนไหวทั้งในประเทศไทยและมาเลเซีย นับแต่นั้นเป็นต้นมาได้เกิดขบวนการต่างๆ มากมาย ( ดูรายละเอียดในบทที่ ๑ ส่วนที่ ๒ ) โดยมีขบวนการดังต่อไปนี้

**๑. ขบวนการอิสลามปลดปล่อยปัตตานี ( BARISAN ISIAM**

PEMBEBASAN PATTANI ; B.I.P.P. ) ขบวนการนี้เดิม คือ ขบวนการ B.N.P.P. แต่ได้เปลี่ยนชื่อเป็น B.I.P.P. ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การส่งสมาชิกไปร่วมประชุมองค์การมุสลิมโลก O.I.C. ( ORGANIZATION ISLAMIC OF CONFERENCE )

**๒. ขบวนการปฏิวัติแห่งชาติมาลายูปัตตานี ( BARISAN REVOLUSI**

NASIONAL MALAYU PATTANI : B.R.N. ) ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๓

**๓. องค์การร่วมปลดปล่อยสหพันธ์ปัตตานี ( PATTANI UNITED**

LIBERATION ORGANIZATION : P.U.L.O. ) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๑

**๔. ขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานี ( BARISAN BERSATU MUJAHIDEE**

PATTANI : B.B.M.P. ) ตั้งขึ้นประมาณ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๘ เพื่อรวบรวมสมาชิก จากขบวนการต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อตั้งเป้าหมายการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนใหม่และเพื่อให้เกิดความเชื่อถือจากกลุ่มประเทศมุสลิมที่ให้การสนับสนุน

**๕. ขบวนการสหแนวร่วมกู้เอกราชปัตตานี หรือสภาร่วมต่อสู้แห่งชาติ**

**ปัตตานี (BARISAN BERSATU KERMARDIKAAN PATTANI : B.B.K.P. )** จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๒ โดยรวมกลุ่มของ ขจก. ๔ ขบวนการ คือ B.I.P.P. , B.R.N. , P.U.L.O. และ B.B.M.P. มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในกลุ่ม ขจก. และแสวงหาการสนับสนุนจากประเทศอิสลาม

**๖. กองทัพลังกาสุกะ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่อำเภอโกตาบารู รัฐกลันตัน**

เพื่อแบ่งแยกดินแดน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงจังหวัดนราธิวาสโดยจัดตั้งเป็นรัฐอิสลาม

**๗. ผู้สนับสนุนขบวนการโจรก่อการร้ายใน ๕ จังหวัดภาคใต้โดยให้ที่พักพิง ,**

การสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง อาวุธ ยุทโธปกรณ์และการสนับสนุนด้านการฝึก การรบ การก่อวินาศกรรม

การปฏิบัติการก่อการร้ายในอดีต การปฏิบัติการก่อการร้ายของ ขจก.

กลุ่มต่างๆ ในอดีตที่ผ่านมา ( มกราคม ๒๕๓๑ - กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ) ขจก. ได้ปฏิบัติการด้วยวิธีข่มขู่ สั่งหาราชฎูร ครู เจ้าหน้าที่ราชการ ลอบวางเพลิงเผาโรงเรียน วางระเบิดพระพุทธรูปทุกชนิด มึงมงคูล ปล้นเงิน เรียกค่าคุ้มครองจากราชฎูร นักธุรกิจ โรงเรียน และในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ มีการวางระเบิดสถานีรถไฟหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

## ๕. ข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในชายแดนภาคใต้

๕.๑ สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ตั้งแต่เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๕๗)

นับตั้งแต่รัฐบาลมีนโยบายให้ยุบเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจ ทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) ประมาณเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา การก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพิ่มความถี่มากขึ้นและรุนแรงขึ้นตามลำดับในหลายรูปแบบทั้งการฆ่าข้าราชการ ราษฎรชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ตลอดจนพระภิกษุ สามเณรที่เราเรียกกันว่า “ฆาตกรวัน” การลอบวางเพลิงเผาสถานที่ราชการและโรงเรียนหลายแห่งพร้อมกัน , การวางระเบิดในสถานที่ต่างๆ , และการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐพร้อมกันหลายแห่งในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะขอกล่าวเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

**๔ มกราคม ๒๕๕๗** ปล้นปืนและฆ่าทหาร ๔ นายและเผาโรงเรียน ๒๐ แห่งที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส

**๒๔ เมษายน ๒๕๕๗** มีกลุ่มวัยรุ่นก่อเหตุบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ ๑๐ จุดใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดสงขลา ปัตตานี และยะลา โดยโจมตีพร้อมกันทุกจุดในเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ นาฬิกา ส่วนใหญ่มีมิดเป็นอาวุธ มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น ๑๐๗ คน บาดเจ็บ ๓ คน จับกุมได้ ๑๗ คน และตำรวจเสียชีวิต ๓ นาย ทหาร ๒ นาย และบาดเจ็บ ๑๕ นาย

ทั้งสองเหตุการณ์ดังกล่าว เป็นชาวครีกโครมไปทั่วประเทศ ผู้คนให้ความสนใจเพราะเป็นเหตุการณ์ที่มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก หากรวมการสูญเสียต่อชีวิตและการบาดเจ็บทั้งหมด สรุปได้ว่ามีข้าราชการเสียชีวิตจำนวน ๖๖ คน และบาดเจ็บจำนวน ๖๘ คน ราษฎรเสียชีวิต ๕๑ คน และบาดเจ็บจำนวน ๗๙ คน และพระภิกษุ/สามเณรมรณะภาพจำนวน ๓ รูปและบาดเจ็บจำนวน ๓ รูป (ดูรายละเอียดในบทที่ ๒ ส่วนที่ ๑)

**๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๗** เป็นอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นชาวครีกโครมไปทั่วโลก ซึ่งไม่ใช่ชาวการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐเช่นที่ผ่านมา แต่เป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนประท้วงขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา ๖ คน ที่เป็นชุดอาสาสมัครรักษาหมู่บ้าน แจ้งความเท็จกรณีเป็นประจำกายสูญหาย ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และในที่สุดทหาร ตำรวจ สลายม็อบที่ชุมนุมประท้วงจนประชาชนเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ๖ คน และเสียชีวิตที่โรงพยาบาลอีก ๑ คน และขณะขนย้ายผู้ต้องสงสัยจำนวนประมาณ ๑,๓๐๐ คน ไปยังค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี มีผู้เสียชีวิตจำนวน ๗๘ คน เพราะขาดอากาศหายใจ

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ทหารถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ากระทำการโดยขาดความรอบคอบและการเตรียมการไม่ดี รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาทำการสอบสวน เหตุการณ์ดังกล่าวและในที่สุดผลการสอบสวนสรุปว่าเป็นความบกพร่องและผิดพลาดของนายทหารชั้นผู้ใหญ่จำนวน ๓ นาย ส่วนการพิจารณาความผิดต้องติดตามผลจากรัฐบาลใหม่ต่อไป

## **๕.๒ นโยบาย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้แก้ปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้**

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้ออกเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีครั้งที่ ๑๒๓/๒๕๕๕ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ยุบ ศอ.บต.และ พตท.๔๓ และมอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ เป็นเจ้าภาพจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค ๙ ส่วนหน้าขึ้นมาแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือได้ แต่กลับเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลพยายามหาวิธีการแก้ไขความไม่สงบเรียบร้อยด้วยการปรับเปลี่ยนนโยบายและปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบทั้งในระดับนโยบาย เช่น รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย ส่วนในระดับปฏิบัติการ เช่น แม่ทัพภาคที่ ๔ และผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ แต่สถานการณ์การก่อความไม่สงบลดลงไม่มากนัก

ณ ที่นี้ ขอกล่าวเพียงนโยบายยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่สำคัญเท่านั้น เพราะรัฐบาลได้มีนโยบายออกมามากมายหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และด้านความมั่นคง ส่วนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีบางส่วนเป็นความลับทางราชการต้องขออนุญาตกล่าวโดยย่อมาให้เกิดความเข้าใจเท่านั้น คือ

๑. รัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเฉพาะกิจแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปต.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานเพื่อทำหน้าที่นำนโยบายรัฐบาลและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้แปลงไปสู่การปฏิบัติ ในระดับพื้นที่รวม ๑๓๑ โครงการ เป็นเงินงบประมาณปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ รวมทั้งสิ้น ๔๑๒,๙๗๘,๔๓๕.บาท

๒. รัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และคำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ ในวันเดียวกันนี้เรื่องการจัดตั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) เพื่อเป็นหน่วยงานการปฏิบัติให้บังเกิดผลตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุขฯ รัฐบาลมอบให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) รับผิดชอบในการ บูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความมั่นคงและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ( สศช. ) รับผิดชอบในการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงแรงงาน ร่วมประสานการปฏิบัติ

ส่วนฝ่ายทหารได้กำหนดการปฏิบัติเป็นแผนยุทธการไพศาลทักษิณให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อจากแผนยุทธการเดิม คือ แผนยุทธการทักษิณสันติ ทักษิณสันติ ๒ และแผนยุทธการรางเหล็ก โดยมีกองทัพภาคที่ ๔ ส่วนหน้า หน่วยเฉพาะกิจทักษิณและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคที่ ๔ ส่วนหน้า เป็นกำลังหลัก

ส่วนฝ่ายตำรวจกำหนดแผนยุทธการโดยออกคำสั่งยุทธการพิทักษ์ราษฎร์ ๔๗/๑ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ ซึ่งเน้นหน่วยปฏิบัติการและหน่วยสนับสนุน พร้อมทั้งจัดทำโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ด้วย โดยมีกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ เป็นผู้รับผิดชอบตามแผนดังกล่าว

ปัจจุบันรัฐบาลมี พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพลเอก สิริชัย ธีรบุญศิริ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้อำนวยการ กอ.สสส.จชต. เป็นผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่และอนาคตฝ่ายทหารกำลังจะตั้งกองพลทหารราบที่ ๑๕ เป็นกองพลพิเศษแบบถาวรคุมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นการทำงานด้านจิตวิทยาโดยอยู่ภายใต้การกำกับของ กอ.สสส.จชต. โดยมีที่ทำการอยู่ในค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี

## **๖. ข้อพิจารณาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้**

### **๖.๑ ปัญหาหลักและปัญหาพื้นฐานการก่อความไม่สงบ**

คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ สรุปปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ( ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ) ดังนี้

#### **๑. ปัญหาหลัก**

เนื่องจากแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงมีอยู่นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีขบวนการปฏิบัติการทั้งเก่าและใหม่ได้วางแผนปฏิบัติการ ๗ ขั้น หรือเรียกว่าแผนบันได ๗ ขั้น โดยการสนับสนุนทางการเงินจากต่างประเทศเพื่อทำการก่อการร้ายโดยอาศัยการบิดเบือนหลักทางศาสนาและเงื่อนไขบางประการ เพื่อชักจูงให้ผู้หลงผิดเข้าร่วมขบวนการและก่อความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นปัญหาย่อยได้ ๔ ปัญหาที่เป็นเงื่อนไขการแบ่งแยกดินแดน ดังนี้

๑.๑ ปัญหาด้านเชื้อชาติ เนื่องจากชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้บางคนหรือบางกลุ่มที่มีแนวความคิดแบ่งแยกดินแดน เชื่อว่าตนเองเป็น " ชาวมาลายู " มาเก่าก่อน จึงทำให้เกิดปัญหาชาตินิยมและคนสองสัญชาติในปัจจุบัน

๑.๒ ปัญหาด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม เนื่องจากชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง บางคนหรือบางกลุ่มจึงอาศัยการบิดเบือนหลักศาสนาและความแตกต่างในวิถีชีวิตเพื่อสร้างแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดน

๑.๓ ปัญหาด้านการวางแผนครอบครัวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากวิถีชีวิต ศาสนาและวัฒนธรรมผู้ชายชาวไทยมุสลิมสามารถมีภรรยาได้หลายคน จึงทำให้ขาดการคุมกำเนิดบุตร อันจะเป็นปัญหาด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนภาคใต้และยังมีผลกระทบด้านการศึกษา ตลอดทั้งด้านเศรษฐกิจด้วย

๑.๔ ปัญหาด้านการศึกษา เนื่องจากชาวไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้จะให้ความสำคัญการเรียนการสอนตามหลักศาสนาอิสลาม จึงไม่ค่อยได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการมากนัก จึงทำให้การเรียนการสอนในสถาบันศึกษาพอเหมาะและสถานสอนจริยศึกษา ( ตาดีกา ) ขาดการพัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้องและได้มาตรฐาน จนเป็นสาเหตุที่บางคนหรือบางกลุ่มนำไปใช้เป็นสถานที่ยุยงปลุกปั่นไปในทางมิควรเพื่อชักจูงให้หลงผิดเข้าร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดนและก่อความไม่สงบในที่สุด

## ๒. ปัญหาพื้นฐาน

๑.๑ ปัญหาด้านความมั่นคง เนื่องจากโครงสร้างด้านความมั่นคงไม่ชัดเจนด้านการข่าวขาดประสิทธิภาพและเจ้าหน้าที่รัฐขาดความรู้ความเข้าใจในปัญหา

๑.๒ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา เนื่องจากความแตกต่างด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม

๑.๓ ปัญหาด้านการวางแผนครอบครัวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากวิถีชีวิต ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้ชายชาวไทยมุสลิมสามารถมีภรรยาได้หลายคน ทำให้ขาดการคุมกำเนิดบุตรอันจะเป็นปัญหาด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนภาคใต้และยังมีผลกระทบด้านการศึกษา ตลอดทั้งด้านเศรษฐกิจด้วย

๑.๔ ปัญหาด้านการศึกษา เนื่องจากขาดการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องจริงจังและการพัฒนาโรงเรียนหรือสถาบันศาสนาอิสลามยังไม่ได้มาตรฐาน

๑.๕ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากฐานการผลิตทางเศรษฐกิจแคบ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน และต้องมีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๖ ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจทางการเมืองการปกครองน้อยเกินไปและการปฏิรูปทางการเมืองยังไม่ประสบความสำเร็จ

๑.๗ ปัญหาด้านการต่างประเทศ เนื่องจากยุคโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนทำให้ทุกประเทศทั่วโลกมีความใกล้ชิดกัน จึงทำให้อาจเกิดผลดีหรือผลเสียกระทบต่อกันโดยง่าย

## ๖.๒ การประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ

จากข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และนโยบาย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน เมื่อนำข้อเท็จจริง ในปัจจุบันมาเป็นตัวชี้วัดแล้ว เห็นว่ารัฐบาลยังประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่มากนัก

รากเหง้าของปัญหาเดิมไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านความมั่นคงที่ขาดเอกภาพในการ แก้ไขปัญหาและด้านการข่าวไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ในวิถีชีวิต ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ยังมีอยู่ ส่วนปัญหาด้านการศึกษา ยังขาดการพัฒนาสถาบันสอนศาสนาอิสลามให้ได้มาตรฐาน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ความยากจนและ คนว่างงานก็ยังเป็นปัญหาอยู่บ้างและปัญหาด้านการเมืองการปกครองประชาชนยังขาด การมีส่วนร่วมมีการสร้างอิทธิพลและแสวงหาผลประโยชน์อยู่ ตลอดทั้งปัญหาด้านต่างประเทศ ยังขาดการประสานความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียและประเทศโลกมุสลิมในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวอย่างจริงจัง

## ๗. ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้

เนื่องจากปัญหาหลักซึ่งสามารถแบ่งเป็นปัญหาย่อยได้ ๔ ปัญหาดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯชุดนี้ขอเสนอแนะ ดังนี้

### ๗.๑ ปัญหาด้านความมั่นคง

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะสั้น) มอบอำนาจให้แม่ทัพภาคที่ ๔ เป็นผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในภาค ๔ เพื่อให้มีเอกภาพในการสั่งการ และประสานงานปรับปรุงระบบการข่าวให้มีประสิทธิภาพและจัดชุดปฏิบัติการขนาดเล็กทำงาน ให้ทันที่

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) ควรพิจารณาปรับโครงสร้างของงาน ด้านความมั่นคงใหม่ให้เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์และเร่งเพิ่มขีดความสามารถหน่วยงาน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ให้มีศักยภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อย

### ๗.๒ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) ควรปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นคนไทย โดยมีได้ค้ำนึ่งกึ่งเชื้อชาติ ศาสนาใดต่างก็เป็นคนไทยทั้งสิ้นและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ เรียนรู้ทุกด้านซึ่งกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืน ตลอดทั้งปรับใช้ระเบียบ ราชการหรือพิธีการให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

### **๘.๓ ปัญหาด้านการวางแผนครอบครัวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) ควรจัดทำแผนประชากรศาสตร์และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจัดให้ชาวไทยมุสลิมรู้จักการวางแผนครอบครัวเพื่อให้การมีบุตรมีคุณภาพและได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันอันจะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ (๒๕๔๕-๒๕๔๙)

### **๘.๔ ปัญหาด้านการศึกษา**

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) ปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับอย่างเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาศาสนาอิสลามในพื้นที่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

### **๘.๕ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ**

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) สร้างงานในพื้นที่ให้ประชาชนทุกคนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพและให้ความสำคัญกับผู้นำชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางศาสนาอิสลามและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เจริญยิ่งกว่าพื้นที่ชายแดนประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ติดต่อกัน เพื่อลดเงื่อนไขการแบ่งแยกดินแดนและเป็นการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการท่องเที่ยว

### **๘.๖ ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง**

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) เร่งรัดปฏิรูปการเมืองอย่างจริงจังและสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคใต้ ตลอดทั้งสนับสนุนผู้นำท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นทุกระดับ

### **๘.๗ ปัญหาด้านการต่างประเทศ**

**ข้อเสนอแนะ** (แผนงานระยะยาว) ควรดำเนินนโยบายกระชับความสัมพันธ์กับประเทศมาเลเซียอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาคู่คนสองสัญชาติและป้องกันการก่อการร้ายระหว่างชายแดนของประเทศทั้งสองและดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับประเทศมุสลิมทั่วโลกและทำความเข้าใจกับประเทศมุสลิมทั้งหลายว่าประเทศไทยส่งเสริมการประกอบกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม

**บทสรุป**

คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ ทำการศึกษารากเหง้าของปัญหาในอดีตและข้อเท็จจริง การก่อความไม่สงบในปัจจุบัน ตลอดจนทั้งติดตามและประเมินผลนโยบายรัฐบาลและการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายทุกระดับพร้อมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างละเอียดทุกแง่มุม สรุปได้ว่าการฆ่ารายวัน การวางเพลิงเผาสถานที่ราชการและโรงเรียน การวางระเบิดสถานที่ต่าง ๆ และการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในการก่อความวุ่นวาย เกิดจากมีขบวนการโจรก่อการร้ายยังคงมีแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่อยู่ซึ่งมีขบวนการปฏิบัติการทั้งเก่าและใหม่วางแผนปฏิบัติการ ๗ ชั้น หรือเรียกว่าแผนบันได ๗ ชั้น ปัจจุบันเมื่อดูจากข้อเท็จจริงดังกล่าวมีการสันนิษฐานว่าอยู่ในขั้นที่ ๖ ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากต่างประเทศและโดยการบิดเบือนหลักศาสนาอิสลามและเงื่อนไขบางประการ เพื่อชักจูงประชาชนให้หลงผิดเข้าร่วมขบวนการและก่อความไม่สงบในพื้นที่

แนวทางการแก้ไขปัญหการก่อความไม่สงบอย่างยั่งยืนนั้น แม้นโยบายการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวของรัฐบาลจะเป็นนโยบายที่ดีและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายชัดเจน แต่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม ซึ่งต้องใช้เวลา งบประมาณพอสมควร รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องทำ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง สิ่งที่สำคัญต้องยึดพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบันที่ทรงพระราชทานให้เจ้าหน้าที่รัฐแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี กล่าวคือ " **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** "

ดังนั้น ทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายที่ไปปฏิบัติงาน ในพื้นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจ ในวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงและต้องเข้าถึง ตัวประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างแนบเนียนและแนบแน่นจริงใจ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด และตัดสินใจ เพื่อพัฒนาให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและผาสุกกับประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน จึงจะสามารถดำเนินการตามนโยบายให้บรรลุผลสมความมุ่งหมายของทางราชการ

\*\*\*\*\*

# สารบัญ

	หน้า
<b>บทที่ ๑</b> สภาพปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๑. ประวัติการปกครองท้องถิ่นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑-๒๐
๒. ขบวนการโจรก่อการร้ายกับการก่อความไม่สงบในอดีต	๒๑-๒๙
<b>บทที่ ๒</b> ข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๑. สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ม.ค. – เม.ย. ๒๕๔๗)	๓๑-๔๖
๒. นโยบาย ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหา	๔๗-๔๙
<b>บทที่ ๓</b> ข้อพิจารณาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๑ ปัญหาพื้นฐานและเงื่อนไขการก่อความไม่สงบ	๕๑-๕๓
๒ ประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ	๕๔-๕๘
<b>บทที่ ๔</b> ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ	๕๙-๖๒
<b>บทสรุป</b>	๖๔-๖๕
<b>ภาคผนวก</b>	
<u>ภาคผนวก (ก)</u>	
-เหตุการณ์คนร้ายโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗	
และการสลายการชุมนุมที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ	
จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗	๖๖-๗๙
<u>ภาคผนวก (ข)</u>	
-ประวัติความเป็นมาของรัฐปัตตานี	๘๑-๙๖

## บทที่ ๑ สภาพปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

### ๑. ประวัติการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ราว ๗๐๐ ปีมาแล้ว จากหลักฐานทางศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหงอาณาจักรสุโขทัย สมัยกรุงสุโขทัยทางทิศใต้จรดแหลมมลายู และในสมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระเจ้าอู่ทอง อาณาเขตทางทิศใต้จรดมลายาและชวา จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. ๑๘๗๓ ได้เรียกหัวเมืองชายแดนภาคใต้ว่า “หัวเมืองมลายู” ซึ่งประกอบด้วยเมืองไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และเมืองปัตตานี (รวม จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส) ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๑๐ ไทยได้เสียดังกล่าวให้กับพม่า หัวเมืองมลายูทั้ง ๔ จึงตั้งตัวเป็นอิสระจากไทยมาตลอดสมัยกรุงธนบุรี

พ.ศ. ๒๓๒๘ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ทรงให้เดินทัพไปตีหัวเมืองปัตตานี และรวบรวมหัวเมืองทางภาคใต้ทั้ง ๔ เข้ามาอยู่ในความปกครองของไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยให้มีการปกครองแบบอิสระแต่ต้องส่งเครื่องบรรณาการให้กับเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) ๓ ปี/ครั้ง หากไม่ส่งจะถือว่าเป็นกบฏ และได้จัดให้มีระเบียบการปกครองบริหารราชการแผ่นดินใหม่ ในขั้นต้นให้เมืองไทรบุรี และเมืองกลันตันอยู่ในความควบคุมดูแลของเมืองนครศรีธรรมราช เมืองปัตตานี ตรังกานู อยู่ในความควบคุมดูแลของเมืองสงขลา จากกรณีนี้ได้สร้างความไม่พอใจให้กับเจ้าพระยาปัตตานี สุลต่านมูหะหมัด ไม่ยอมอ่อนน้อมจึงโปรดฯ ให้ยกทัพไปตี เมื่อตีได้แล้วทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งดวงกูราบิดิน (เชื้อสายสุลต่านเมืองปัตตานี) เป็นเจ้าเมือง

พ.ศ. ๒๓๓๔ หลังจากแต่งตั้งดวงกูราบิดินเป็นเจ้าเมืองปัตตานีขึ้นตรงต่อเมืองสงขลา ทำให้ดวงกูราบิดิน ไม่พอใจที่ถูกลดอำนาจเพราะศักดิ์ศรีน้อยกว่าเมืองสงขลา จึงทำตัวแข็งข้อไม่ขึ้นต่อเมืองสงขลา ได้ชักชวนองค์เซียงสีอักษัตริย์ญวนในสมัยนั้น ให้นำกองทัพมาตีไทยแต่ถูกปฏิเสธ จึงหันไปคบกับโต๊ะ สาเยก (โจรสลัด) จากอินเดีย ก่อการกบฏและยกกองทัพของเมืองปัตตานีมาตีเมืองสงขลาได้สำเร็จ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๔ หลังจากเมืองสงขลาตกอยู่ภายใต้อำนาจของเมืองปัตตานีแล้ว กองทัพหลวงจากกรุงเทพฯ ร่วมกับกองทัพเมืองนครศรีธรรมราช ได้ยกทัพไปทำการปราบปรามและยึดเมืองสงขลากลับคืนมาได้ พร้อมทั้งได้มีการแต่งตั้งให้พระยาเมืองสงขลายกทัพไปตีเมืองปัตตานี และสามารถยึดกลับคืนมาอยู่ภายใต้การปกครองของไทยตามเดิม การต่อสู้ในครั้งนี้นับว่ารุนแรงมาก กำลังของเมืองสงขลาสู้ไม่ได้ต้องใช้กองทัพหลวง ดังนั้นเพื่อเป็นการรัดรอนกำลังของเมืองปัตตานีให้กระจายออกไป ไม่ยุ่งยากต่อการแข็งข้อ และหลีกเลี่ยงการรวมอำนาจที่จะก่อการกบฏได้ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๘ รัชกาลที่ ๑ ทรงแก้ปัญหาด้วยการแยกเมืองปัตตานีออกเป็น ๗ หัวเมือง คือ

๑. เมืองปัตตานี
๒. เมืองยะหริ่ง
๓. เมืองหนองจิก
๔. เมืองสายบุรี (รวมเมืองบางนราด้วย)
๕. เมืองยะลา
๖. เมืองรามัน
๗. เมืองระแงะ

โดยทรงแต่งตั้งให้ข้าราชการไทยและมลายู ที่มีความจงรักภักดีแยกกันปกครองเป็นเจ้าเมือง และมีอิสระต่อกัน แต่ทั้ง ๗ หัวเมืองให้ขึ้นตรงต่อเมืองสงขลา ส่วนเมืองปัตตานีซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่และเป็นศูนย์กลางของหัวเมืองทั้ง ๗ นั้น ภายหลังเจ้าเมืองได้ก่อความยุ่งยากมาโดยตลอด รัชกาลที่ ๑ จึงทรงเปลี่ยนตัวเจ้าเมืองจากคนมลายูมาเป็นคนไทยปกครองแทน โดยแต่งตั้งให้ปลัดเมืองจนะ (ขวัญชัย) เป็นพระยาปัตตานี และทรงยกฐานเมืองสงขลาเป็นเมืองเอกไม่ต้องขึ้นตรงต่อเมืองนครศรีธรรมราช เหมือนแต่ก่อนให้ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ แห่งเดียว มีอำนาจควบคุมหัวเมืองทั้ง ๗ รวมทั้งเมืองกลันตันและตรังกานูดด้วย ส่วนเมืองนครศรีธรรมราชให้ควบคุมดูแลเฉพาะเมืองไทรบุรี ด้านฝั่งมหาสมุทรอินเดียเพียงเมืองเดียวเท่านั้น เนื่องจากมีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวางอยู่แล้ว เหตุการณ์ได้สงบมาโดยตลอดจนถึงรัชกาลที่ ๓ และในระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๘๑ เมืองไทรบุรีได้ทำการกบฏ ๒ ครั้ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ สามารถปราบปรามได้ง่าย การก่อการร้ายสงบมาโดยตลอดจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๕

พ.ศ. ๒๔๔๐ รัชกาลที่ ๕ ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินใหม่ เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น ร.ศ. ๑๑๖” ซึ่งได้ทดลองใช้มาจนกระทั่งเมื่อ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ จึงประกาศใช้อย่างเป็นทางการ โดยให้ใช้กับ ๗ หัวเมืองภาคใต้ (เมืองปัตตานี ยะลา สายบุรี หนองจิก ยะหริ่ง รามัน และเมืองระแงะ) โดยเรียกว่า “ข้อบังคับสำหรับปกครอง ๗ หัวเมือง ร.ศ. ๑๒๐” มีการแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑลเทศาภิบาล มีตำแหน่งพระยาเมือง (เจ้าเมือง) ปลัดเมืองและยกกระบัตรเมือง โดยทั้งหมดขึ้นตรงต่อข้าหลวง สำหรับการเก็บภาษีจะส่งพนักงานสรรพากรไปเก็บ และแบ่งรายได้ให้เป็นเงินแก่พระยาหัวเมือง ส่วนการพิจารณาคดีความจะส่งผู้พิพากษาไปตัดสินคดีความตามหัวเมืองต่าง ๆ ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ได้สร้างความไม่พอใจให้กับพระยาเมือง ที่มีเชื้อสายมลายูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ เต็งกู อับดุลกาเดร์ บิน เต็งกู กามารุดดิน ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “พระยาวิชิตรักดี” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ และเป็นเจ้าเมืองปัตตานีขณะนั้น

พ.ศ. ๒๔๔๔ พระยาวิชิตรักษ์ดี เริ่มกระด้างกระเดื่องไม่ยอมรับอำนาจของข้าหลวงและต่อต้านขัดขวางทำทนายอำนาจรัฐ จึงได้คบคิดกับพระยาเมืองระแงะ, สายบุรี และพระยาเมืองรามัน ซึ่งเป็น เพื่อสายของพระยาสุริยະสุนทรบวรภักดี (นิธิตำ) เจ้าเมืองสายบุรี ขณะนั้นได้ร่วมกันทำหนังสือร้องเรียนในฐานะผู้ปกครองรัฐส่งไปให้ข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำสหพันธ์มาลาเยที่สิงคโปร์ว่า ประเทศไทยไม่ให้ความเป็นธรรมและข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม พร้อมทั้งได้ก่อความไม่สงบขึ้น ต่อมารัชกาลที่ ๕ ได้ทรงให้จับกุมพระยาวิชิตรักษ์ดีในฐานะก่อการกบฏ และถอดยศแล้วนำไปจองจำที่เมืองพิษณุโลก มีกำหนด ๑๐ ปี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๘ พระยาวิชิตรักษ์ดีได้ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษให้ พระยาวิชิตรักษ์ดีจึงได้เดินทางกลับมาอยู่ที่เมืองปัตตานี ในสภาพสามัญชนธรรมดาอีกครั้งหนึ่ง

พ.ศ. ๒๔๔๙ รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงยกเลิกตำแหน่งพระยาเมืองทั้ง ๗ ลดลงเหลือเพียง ๔ หัวเมือง คือ

๑. เมืองปัตตานี
๒. เมืองยะลา
๓. เมืองสายบุรี
๔. เมืองระแงะ

รวมเป็นมณฑลปัตตานี ต่อมารัชกาลที่ ๗ ได้ทรงยกเลิกมณฑลปัตตานี ยุบสายบุรี และระแงะเป็นอำเภอ ส่วนปัตตานีและยะลา มีฐานะเป็นจังหวัดเทียบเท่าสงขลา ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ พระยาวิชิตรักษ์ดีได้ยื่นขอรับเบี้ยหวัดย้อนหลังแต่ไม่ได้รับการพิจารณา และต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐ พระยาวิชิตรักษ์ดีได้ยื่นเรื่องขอกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินเดิม จำนวน ๖๐๐ แปลง โดยอ้างว่าเป็นมรดก แต่ศาลได้พิพากษายึดที่ดินจำนวนดังกล่าวเข้าเป็นทรัพย์สินแผ่นดินเพราะถือว่าเป็นกบฏต่อแผ่นดิน จากสาเหตุนี้ได้สร้างความโกรธแค้นให้กับพระยาวิชิตรักษ์ดีเป็นอย่างมาก จึงมีการวางแผนและรวบรวมสมัครพรรคพวกเพื่อจะสังหารข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นไทยพุทธ และจะใช้กำลังติดอาวุธปิดสถานที่ราชการด้วย โดยพระยาวิชิตรักษ์ดีได้วางแผนเชิญข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาร่วมงานเลี้ยงที่บ้านพัก แต่ทางการสืบทราบแผนการดังกล่าวเสียก่อน รัชกาลที่ ๗ จึงส่งทหารจากเมืองนครศรีธรรมราชไปจับกุมตัวพระยาวิชิตรักษ์ดี แต่พระยาวิชิตรักษ์ดีได้หลบหนีไปอยู่ที่กลันตันและเริ่มต่อสู้กับรัฐบาลไทยมาโดยตลอดได้รับการยกย่องจากสมาชิกขบวนการโจรก่อการร้ายว่า “วีรบุรุษที่ต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนให้อิสลาม”

พ.ศ. ๒๔๗๖ ภายหลังจากการเสียชีวิตของพระยาวิชิตร ด้งกูมามุด มะไฮยิดดิน บุตรชายคนที่ ๗ ของพระยาวิชิตร ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากปีนังและเข้ารับราชการในแผนกศึกษาของรัฐกลันตัน ได้พยายามดำเนินการตามแนวความคิดของบิดาโดยได้ร่วมกับเต็งกู ปัตตารอ หรือเต็งกูอัปดุล กาดร์ และเต็งกูยะลา นาเชร์ หรือนายอดุลย์ ณ สายบุรี (บุตรพระยาสุริยະสุนทรบวรภักดี) แต่ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๘ ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นเสียก่อนตวนกูมามุด มะไฮยิดดิน จึงได้สมัครเข้า

เป็นทหารอังกฤษ ไปทำการรบอยู่ในประเทศอินเดีย ได้รับยศพันโท และภายหลังได้เป็นผู้รวบรวมสมาชิกก่อตั้งเป็น “ขบวนการมุสลิมแห่งรัฐกัลตันตัน” (KELANTAN MELAYU MUDA) เพื่อต่อต้านกับกองทัพประเทศญี่ปุ่น ซึ่งยึดครองมาลาญอยู่ขณะนั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง เต็งกูมามุดมะไฮยิดดิน ได้อาศัยขบวนการนี้เป็นองค์กรบังหน้าโดยได้รับการสนับสนุนทุนทรัพย์จากอังกฤษไปช่วยเหลือชาวไทยมุสลิมประมาณ ๓,๐๐๐ คน ที่ตกค้างอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย เนื่องจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่สองเพื่อให้มีโอกาสได้เดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมและได้ปลุกระดมชาวไทยมุสลิมเหล่านั้น ทำให้มีสมาชิกของขบวนการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

พ.ศ. ๒๔๘๘ ขบวนการมุสลิมแห่งรัฐกัลตันตันของเต็งกูมามุดฯ ได้เปลี่ยนชื่อของขบวนการใหม่เป็น “ขบวนการรวมเผ่ามาลาญที่ยิ่งใหญ่” (PERSATUAN KUMPULAN MELAYU PATTANI YALA : K.U.M.P.R.A) ตั้งอยู่ที่รัฐกัลตันตัน ประเทศมาเลเซีย มีอำนาจเหนือสุดด้านรัฐกัลตันตัน และระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๘-๒๔๘๘ เต็งกูมามุดฯ ได้นำขบวนการของตนเองมารวมกลุ่มของเต็งกูยะลา นาเซอร์ หรือนายอดุลย์ ณ สายบุรี (๑๔ มกราคม ๒๔๗๘) ได้อ้างตัวว่าเป็น หัวหน้าของชาวไทยมุสลิม โดยตั้งชื่อขบวนการใหม่นี้ว่า “ขบวนการแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี” (BARISAN NASIONAL PEMBEBASAN PATTANI : B.N.P.P.) และมีชื่อในภาษาอังกฤษว่า (NATIONAL LIBERATION FRONT OF PATTANI : N.L.F.P.) มีแผนการที่จะแบ่งแยกดินแดนจากไทย ต่อมาได้เริ่มมีการเคลื่อนไหวทั้งในประเทศไทยและมาเลเซีย สำหรับการเคลื่อนไหวในประเทศไทยได้มอบหมายให้ หะยีสุหลง โต๊ะมีนา (ประธานกรรมการอิสลามปัตตานี) เป็นผู้รับผิดชอบปลุกระดมยุ้งและพยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ชาวไทยมุสลิมเกลียดชังรัฐบาลและชาวไทยพุทธ จนกระทั่ง สิงหาคม ๒๔๙๐ ได้มีกลุ่มผู้นำศาสนาอิสลามประมาณ ๑๐๐ คน ได้เข้าชื่อเรียกร้องให้รัฐบาลไทยแก้ปัญหา ๗ ข้อ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ให้รัฐบาลไทย ตั้งบุคคลที่เป็นชาวไทยมุสลิม ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นข้าหลวงและอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต
๒. ให้สอนภาษามลายูในโรงเรียนของรัฐบาลจนถึงชั้น ป.๔
๓. หนังสือราชการต้องใช้ภาษา ๒ ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษามลายู
๔. ให้แยกผู้นับถือศาสนาอิสลามจากผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ เพื่อพิจารณาคดีชาวไทยมุสลิมต่างหาก
๕. ภาษีอากรของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ ให้ใช้บำรุงในท้องถิ่นที่ชาวไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้เท่านั้น
๖. ข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นคนนับถือศาสนาอิสลาม ๘๐%
๗. มอบอำนาจให้คณะกรรมการอิสลามออกกฎหมายใช้เอง ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ เกิดการรัฐประหาร จอมพล ป.พิบูลย์สงคราม ได้สั่งการเมื่อ มกราคม ๒๔๙๑ ให้จับกุมตัว หะยีสุหลง โต๊ะมีนา นายแหะมะ อาหะมะ นายหะยีอุเซ็ง และนายแวมะ เซ็ง รวม ๔ คน พร้อมทั้งยึดเอกสารปลุกระดมการแบ่งแยกดินแดนได้อีกจำนวนมาก กลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงถูกนำตัวไปขึ้นศาลที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และถูกพิพากษาให้จำคุก ๗ ปี (ต่อมาด้วยเหตุผลทางการเมือง กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้รับการปลดปล่อยตัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓) ต่อมาเมื่อ เมษายน ๒๔๙๑ ระหว่างที่ หะยีสุหลงฯ และพวกถูกจับกุมตัวได้มีการก่อความไม่สงบจนถึงขั้นจลาจลใน ๒ พื้นที่ คือ

๑. บ้านดุงงูอ อำเภอระแงะ (ปัจจุบันเป็นอำเภอจะแงะ) จังหวัดนราธิวาส
  ๒. บ้านปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
- รัฐบาลต้องปราบปรามอยู่หลายปีเหตุการณ์จึงสงบลง

พ.ศ. ๒๔๙๖ เต็งกูมามุดฯ ซึ่งได้หลบหนีไปอยู่ มช.ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้เสียชีวิตลง เต็งกูยะลา นาเซร์ หรือนายอดุลย์ ณ สายบุรี ได้เป็นหัวหน้าขบวนการ B.N.P.P. และได้ใช้บ้านพักที่ เมืองปาเซปูเต๊ะ รัฐกลันตัน มช. เป็นบ้านพักและศูนย์ปฏิบัติการมาโดยตลอด จนกระทั่งได้เสียชีวิตลง เมื่อ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๐

พ.ศ. ๒๔๙๗ หะยีสุหลง โต๊ะมีนา พร้อมนายวันมุฮัมหมัด (บุตรชายหะยีสุหลง) กับพวก ๓ คน ถูกลอบสังหารเสียชีวิตทั้งหมด บรรดาลูกศิษย์ และสมัครพรรคพวกจึงได้หลบหนีไปอยู่ รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

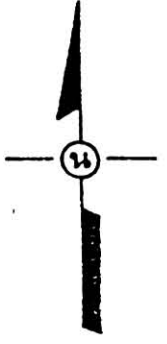
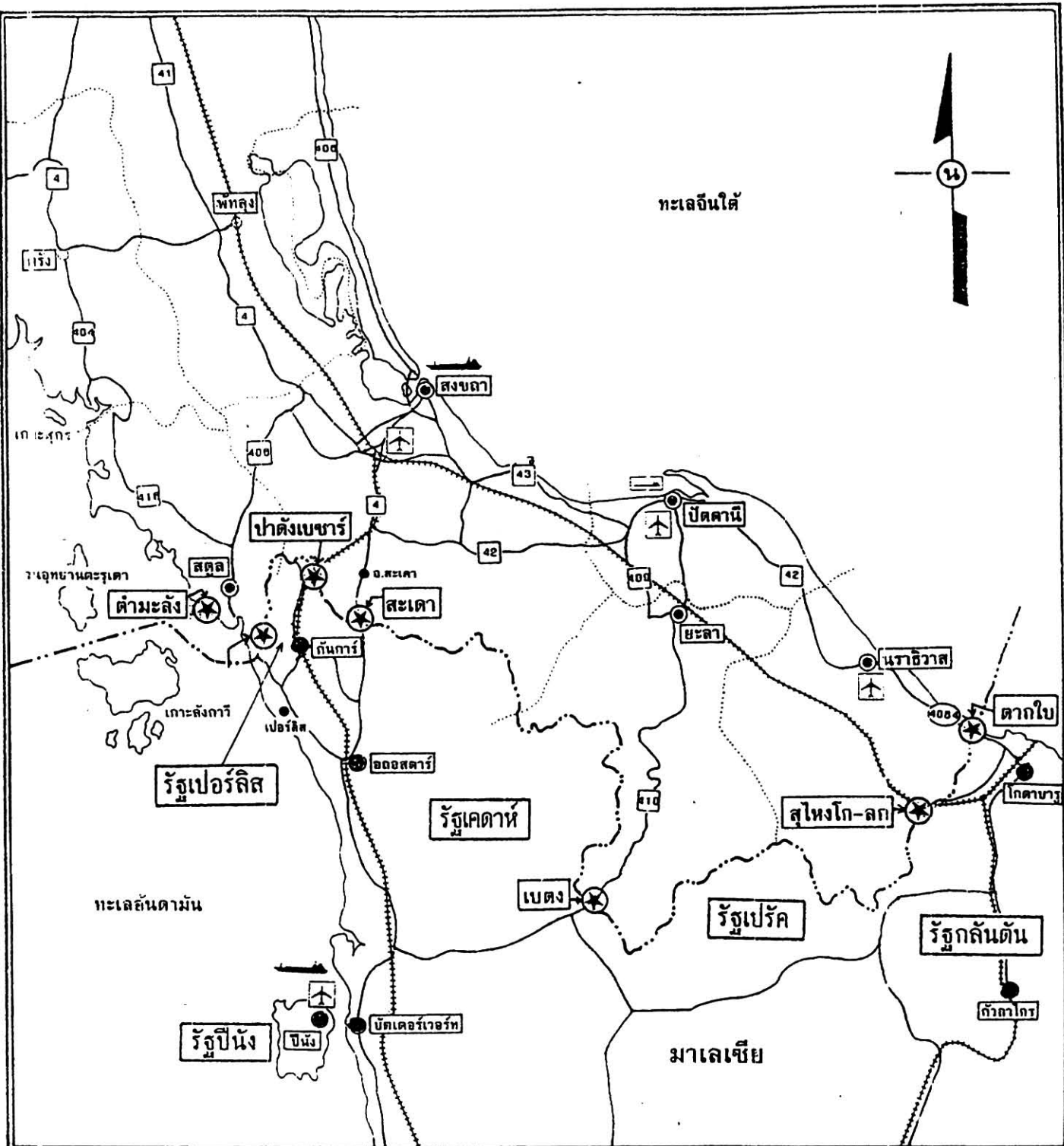
๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๐ ประเทศมาลายู ได้รับเอกราชและประกาศใช้รัฐธรรมนูญสหพันธรัฐ มาลายู (มาเลเซีย) โดยอังกฤษได้อภัยสิทธิ์ชาวมาลายู ๔ ประการคือ

๑. สงวนที่ดินบางส่วนให้ราษฎรมาเลเซีย (มุสลิม) เท่านั้น
๒. สงวนตำแหน่งข้าราชการให้ชาวมาเลเซีย (มุสลิม) เท่านั้น
๓. จำกัดโควตาธุรกิจต่างประเทศให้เฉพาะชาวมาเลเซีย (มุสลิม) เท่านั้น
๔. จำกัดโควตาการมีสิทธิรับทุนเรียนให้ชาวมาเลเซีย (มุสลิม) เท่านั้น

การปกครองของประเทศมาเลเซียภายหลังได้รับเอกราช มีลักษณะเป็นอิสระให้แต่ละรัฐ ปกครองกันเอง มีการใช้อภัยสิทธิ์แก่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามดังกล่าวข้างต้น ทำให้ชาวไทยมุสลิมทาง ภาคใต้มีแนวความคิดว่าถ้าได้อยู่ภายใต้การปกครองของมาเลเซีย ความเป็นอยู่จะดีกว่าจึงควรที่จะ พยายามแยกตัวมาอยู่กับประเทศมาเลเซีย อีกทั้งพรรคการเมืองมาเลเซีย บางพรรคต้องการเสียง สนับสนุนจากขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทยมาเลเซีย ซึ่งบางคนเป็นบุคคล สองสัญชาติมีสิทธิในการเลือกตั้ง

สำหรับในปัจจุบัน จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล ซึ่งเรียกชื่อเดิมว่า “สี่จังหวัดภาคใต้” แต่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าการใช้ชื่อไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการแบ่งแยก และได้มีมติให้เปลี่ยนมาเรียกว่า “จังหวัดชายแดนภาคใต้”

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดั้งนั้นชาวไทยมุสลิมจึงมีภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างไปจากคนไทย ซึ่งเป็นประชาชนส่วนน้อยในพื้นที่



ทะเลจีนใต้

ทะเลอันดามัน

มาเลเซีย

- ทางหลวงแผ่นดิน
- เขตจังหวัด
- ทางรถไฟ
- ✈️ สนามบิน
- เขตประเทศ
- ✈️ ท่าเรือพาณิชย์
- ▭ ท่าเรือประมง
- ✳️ เมืองชายแดน

## จังหวัดสตูล

### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดสุดเขตชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ด้านฝั่งทะเลอันดามัน ห่างจากกรุงเทพฯ ๙๗๓ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๔๗๘,๙๙๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๕๔๙,๓๖๑ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	รัฐเปอรลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอรลิส ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดียโดยมีเทือกเขาบรรทัดและสันการาครีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดอื่น ๆ และประเทศมาเลเซีย

### การเมืองและการปกครอง

#### การบริหารราชการ

จังหวัดสตูล มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ๓ รูปแบบ คือ

๑. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัด จำนวน ๕๖ หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระ จำนวน ๓ หน่วยงาน

๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น ๒ ระดับ คือ

- ระดับจังหวัดประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน ๓๓ หน่วยงาน
- ระดับอำเภอประกอบด้วย ๖ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ ๓๖ ตำบล ๒๖๕ หมู่บ้าน

๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๓๔ แห่ง และสภาตำบล ๑ แห่ง

#### ประชากร

ประชากรวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ รวมทั้งสิ้น ๒๖๖,๙๗๙ คน ชาย ๑๓๓,๗๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๙ หญิง ๑๓๓,๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๐ นอกจากนี้ ประชากรของจังหวัดสตูล ยังสามารถแยกเป็นรายอำเภอได้ ดังนี้

จำนวนประชากรแยกเพศ รายอำเภอ/กิ่งอำเภอ  
ลำดับตามจำนวนประชากร ปี ๒๕๔๔ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	รวม	ชาย	หญิง
รวมทั้งจังหวัด	๒๖๖,๙๗๙	๑๓๓,๗๓๖	๑๓๓,๒๔๓
อำเภอเมืองสตูล	๙๙,๙๐๑	๕๙,๐๙๕	๔๙,๘๐๖
อำเภอละงู	๖๑,๕๖๗	๓๐,๗๓๙	๓๐,๘๒๘
อำเภอควนกาหลง	๒๙,๕๕๕	๑๕,๕๒๒	๑๔,๐๓๓
อำเภอท่าแพ	๒๔,๐๔๒	๑๒,๐๓๐	๑๒,๐๑๒
อำเภอควนโดน	๒๑,๐๗๑	๑๐,๕๙๙	๑๐,๕๗๒
อำเภอทุ่งหว้า	๑๙,๒๙๙	๙,๙๐๕	๙,๓๙๔
กิ่งอำเภอมะนัง	๑๓,๖๕๔	๗,๐๕๗	๖,๕๙๗

เศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสตูล ในปี ๒๕๔๒ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว ๖๑,๖๗๕ บาท ต่อปี (ลดลง ๔,๒๒๙ บาท จาก ๖๕,๙๐๔ บาทในปี ๒๕๔๑) หรือร้อยละ ๖.๔๑ เป็นอันดับที่ ๑๙ ของประเทศ และเป็นอันดับ ๔ ของภาคใต้ (ภูเก็ต ระนอง พังงา สตูล)

โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ๑๕,๗๙๙ ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุด ถึงร้อยละ ๖๐.๙๗ คิดเป็นมูลค่า ๙,๖๒๙ ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีกร้อยละ ๑๑.๓๓ คิดเป็นมูลค่า ๑,๗๙๙ ล้านบาท และสาขาบริการร้อยละ ๗.๙๙ คิดเป็นมูลค่า ๑,๒๖๒ ล้านบาท

### จังหวัดยะลา

#### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางรถไฟสายใต้ ๑,๐๓๙ กิโลเมตร และตามถนนเพชรเกษมสายเก่า ๑,๓๙๕ กิโลเมตร หรือสายใหม่ ๑,๐๘๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๔,๕๒๑,๐๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒.๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ ของพื้นที่ภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลาและจังหวัดปัตตานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนราธิวาส และรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่านอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางถึงสูงมาก โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐-๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบ และสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตง เป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัด ในเขตตำบลนุติ บ้านนังสาแรงของอำเภอเมืองยะลา กิ่งอำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน

#### การเมืองและการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น ๗ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ ๕๖ ตำบล ๓๕๘ หมู่บ้าน ๕๕ อบต. ๘ เทศบาล ๑ เทศบาลนคร, ๗ เทศบาลตำบล (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา)

ประชากร ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ มีจำนวน ๔๕๑,๙๓๗ คน เป็นชาย ๒๒๖,๑๗๕ คน หญิง ๒๒๕,๗๖๒ คน ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนประชากรรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ, เทศบาล

อำเภอ/กิ่งอำเภอ เทศบาล	จำนวนประชากร (คน)		รวม
	ชาย	หญิง	
อำเภอเมืองยะลา	๔๓,๕๖๙	๔๕,๒๕๙	๘๘,๘๒๘
อำเภอเบตง	๑๕,๓๕๔	๑๓,๗๔๖	๒๙,๑๐๐
อำเภอบันนังสตา	๒๔,๓๐๙	๒๒,๕๓๓	๔๖,๘๔๒
อำเภอธารโต	๙,๕๑๙	๘,๖๙๘	๑๘,๒๑๗
อำเภอยะหา	๒๓,๒๐๙	๒๒,๗๘๑	๔๕,๙๙๐
อำเภอรามัน	๓๕,๐๑๒	๓๖,๓๗๙	๗๑,๓๙๑
อำเภอกาบัง	๗,๙๕๒	๗,๕๐๘	๑๕,๔๖๐
กิ่งอำเภอกรงปินัง	๑๐,๑๖๗	๑๐,๑๓๕	๒๐,๓๐๒
เทศบาลนครยะลา	๓๖,๖๖๐	๓๘,๓๕๓	๗๕,๐๑๓
เทศบาลตำบลเบตง	๑๒,๕๖๖	๑๒,๖๔๙	๒๕,๒๑๕
เทศบาลตำบลลำใหม่	๔๕๖	๔๕๔	๙๑๐
เทศบาลตำบลยะหา	๑,๑๔๕	๑,๑๓๗	๒,๒๘๒
เทศบาลตำบลกาเยอบอเกาะ	๒,๓๓๖	๒,๓๖๕	๔,๗๐๑
เทศบาลตำบลโกตาบารู	๑,๘๐๕	๑,๘๑๘	๓,๖๒๓
เทศบาลตำบลคอกช้าง	๗๕๔	๖๖๔	๑,๔๑๘
เทศบาลตำบลบันนังสตา	๑,๓๖๒	๑,๒๘๓	๒,๖๔๕
รวม	๒๒๖,๑๗๕	๒๒๕,๗๖๒	๔๕๑,๙๓๗

ที่มา : ศูนย์ประมวลผลข้อมูลจังหวัดยะลา

## สังคม

### การศึกษา

ในปี ๒๕๔๔ จังหวัดยะลา มีสถานศึกษารวมทั้งสิ้น ๖๓๓ แห่ง มีครู/อาจารย์ ๖,๖๐๐ คน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา ๑๕๔,๖๕๒ คน ซึ่งอัตราส่วนครู/อาจารย์ ต่อ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น ๑ : ๒๓ โดยแยกการศึกษาออกเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๑. การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถานศึกษา ๒๘๐ แห่ง ครู/อาจารย์ ๕,๒๕๑ คน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ๑๒๔,๖๔๓ คน คิดเป็นอัตราส่วนครู/อาจารย์ ต่อ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น ๑ : ๒๔

๒. การศึกษานอกระบบโรงเรียน มีสถานศึกษา ๓๕๓ แห่ง ครู/อาจารย์ ๑,๓๔๙ คน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ๓๐,๐๐๙ คน คิดเป็นอัตราส่วนครู/อาจารย์ ต่อ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น ๑ : ๒๒

จากข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๔๓ พบว่า จังหวัดยะลา มีเด็กในชนบทอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ๓๙,๐๗๘ คน ได้เข้าเรียน ๓๘,๕๑๑ คน (๙๘.๗%) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ที่กำหนดไว้ (กำหนด ๑๐๐%) และมีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับ ๗,๘๘๗ คน ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ๗,๔๙๙ คน (๙๕.๐๘%) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (กำหนด ๙๘%)

### ศาสนา

ในปี ๒๕๔๔ จังหวัดยะลา มีพุทธศาสนิกชน ๙๓,๓๒๑ คน (ร้อยละ ๒๒.๗๔) จำนวนวัด ๔๐ แห่ง อิสลาม ๓๓๙,๐๕๐ คน (ร้อยละ ๗๖.๕๘) จำนวนมัสยิด ๔๐๔ แห่ง จำนวนโบสถ์ ๖ แห่ง (อำเภอเมืองและอำเภอเบตง) คริสต์ศาสนิกชน ๔,๐๘๖ คน พราหมณ์ ๑๒๗ คน ฮินดู ๑,๐๒๙ คน และอื่น ๆ ๕,๔๐๓ คน (ร้อยละ ๐.๖๘)

## จังหวัดสงขลา

### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ ๙๔๗ กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน ๙๕๐ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอรลิส ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

### การเมืองและการปกครอง

จังหวัดสงขลา มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ๓ รูปแบบ คือ

๑. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งหน่วยงาน ในพื้นที่จังหวัด จำนวน ๑๕๔ ส่วนราชการ และส่วนราชการอิสระ จำนวน ๒๗ ส่วนราชการ

๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น ๒ ระดับ คือ

- ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน ๓๒ ส่วนราชการ

- ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ๑๖ อำเภอ ๑๒๔ ตำบล ๙๙๘ หมู่บ้าน ๑๙ เทศบาล

๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๑๙ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๔ แห่ง

ประชากร ณ กันยายน ๒๕๔๔ จำนวน ๑,๒๔๔,๖๕๕ คน แบ่งเป็นชาย ๖๑๓,๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒๖ และหญิงจำนวน ๖๓๑,๕๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๔ จำนวนครัวเรือน ๓๑๘,๕๓๐ ครัวเรือน โดยจำแนกออกเป็นรายอำเภอ ได้ดังนี้

แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือนรายอำเภอ

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
อำเภอเมืองสงขลา	๗๗,๘๕๕	๘๓,๑๗๐	๑๖๑,๐๒๕	๔๕,๖๓๒
อำเภอสทิงพระ	๒๔,๙๐๖	๒๖,๐๐๐	๕๐,๙๐๖	๑๑,๒๖๐
อำเภอจะนะ	๔๘,๕๗๓	๔๕,๙๑๒	๙๔,๔๘๕	๑๘,๗๐๑
อำเภอนาทวี	๒๗,๗๘๙	๒๖,๖๒๘	๕๔,๔๑๗	๑๒,๘๗๑
อำเภอเทพา	๓๒,๐๖๕	๓๒,๑๙๕	๖๔,๒๕๗	๑๓,๗๖๐
อำเภอสะบ้าย้อย	๒๘,๙๓๓	๒๘,๔๐๖	๕๗,๓๓๙	๑๒,๐๗๘
อำเภอระโนด	๓๖,๗๘๗	๓๗,๔๐๕	๗๔,๑๙๒	๑๘,๖๓๙
อำเภอรัตนภูมิ	๓๑,๘๙๖	๓๓,๑๕๖	๖๕,๐๕๒	๑๖,๐๓๑
อำเภอสะเดา	๕๑,๓๘๕	๕๐,๗๘๘	๑๐๒,๑๗๓	๒๖,๐๕๐
อำเภอหาดใหญ่	๑๕๘,๕๙๔	๑๖๗,๕๐๕	๓๒๖,๐๙๙	๙๗,๘๕๕
อำเภอควนเนียง	๑๖,๒๖๒	๑๗,๐๔๖	๓๓,๓๐๘	๗,๕๘๔
อำเภอสิงนคร	๓๘,๕๔๙	๓๙,๔๘๙	๗๘,๐๓๘	๑๗,๐๐๔
อำเภอนาหม่อม	๙,๘๙๒	๑๐,๙๔๔	๒๐,๘๓๖	๕,๕๔๓
อำเภอกระแสสินธุ์	๘,๓๗๖	๘,๗๕๑	๑๗,๑๒๗	๓,๙๕๑
อำเภอบางกล่ำ	๑๒,๗๗๐	๑๒,๙๙๘	๒๕,๗๖๘	๖,๗๑๙
อำเภอคลองหอยโข่ง	๑๑,๑๘๑	๑๑,๐๘๗	๒๒,๒๖๘	๕,๔๖๒
รวม	๖๑๕,๘๑๓	๖๓๑,๔๘๐	๑,๒๔๗,๒๙๓	๓๑๘,๘๗๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา

เศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่ การพาณิชย์ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและอื่น ๆ จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๔๑ จังหวัดสงขลา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (G.P.P) ณ ราคาตลาด ๘๔,๔๙๘ ล้านบาท ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตร มูลค่า ๓๒,๐๙๒ ล้านบาท สาขาบริการ ๑๒,๗๐๔ ล้านบาท สาขาการค้าส่งและค้าปลีก ๙,๒๙๓ ล้านบาท สาขาการธนาคาร การประกันภัย ๗,๐๕๘ ล้านบาท และสาขาอื่น ๆ มูลค่า ๒๓,๓๕๑ ล้านบาท รายได้ประชากร จำนวน ๖๕,๗๐๖ บาท/คน/ปี

สังคม

การศึกษา

จังหวัดสงขลามีสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา  
ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน

การนับถือศาสนา (ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา)

ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๔.๐๓ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา ร้อยละ ๓๒.๘๔ นับถือ  
ศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๒.๓๗ นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ ๐.๗๖ นับถือศาสนาอื่น ๆ

จังหวัดสงขลา มีวัดจำนวน ๓๗๙ แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน ๖๖ แห่ง พระภิกษุ จำนวน  
๒,๙๖๕ รูป สามเณร ๖๘๕ รูป มัสยิด จำนวน ๓๓๓ แห่ง

## จังหวัดปัตตานี

### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๙๔๐,๓๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๒๑๒,๗๒๓ ไร่ อาณาเขต ติดต่อกับ จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา และอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบลุ่ม อยู่บริเวณส่วนกลางและตอนใต้ของจังหวัดที่ดินมีความเหมาะสมกับการเกษตรกรรม รวมทั้งมีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านพื้นที่ชายทะเล ได้แก่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาวเป็นที่ราบชายฝั่งกว้างประมาณ ๑๐-๓๐ กิโลเมตร และพื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ ทิศตะวันออกของอำเภอสายบุรี และทางตอนใต้ของอำเภอกะพ้อ

### การเมืองและการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น ๑๒ อำเภอ ๑๑๕ ตำบล ๖๓๕ หมู่บ้าน ๑๒ เทศบาล ๑ อบจ. และ ๙๙ อบต. ๑๑ สภาตำบล

ประชากร ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ มีประชากรรวม ๖๒๔,๙๔๖ คน ชาย ๓๐๘,๕๓๖ คน หญิง ๓๑๖,๔๑๐ คน จำนวน ๑๒๙,๘๖๓ หลังคาเรือน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือนรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร		รวม	จำนวน หลังคาเรือน
		ชาย	หญิง		
๑	อำเภอเมืองปัตตานี	๓๕,๐๖๑	๓๖,๑๘๖	๗๑,๒๔๗	๑๘,๒๖๘
๒	อำเภอโคกโพธิ์	๒๘,๒๕๔	๒๙,๒๗๖	๕๗,๕๓๐	๑๓,๐๒๗
๓	อำเภอหนองจิก	๒๖,๓๐๔	๒๖,๒๒๖	๕๒,๕๓๐	๘,๗๑๖
๔	อำเภอสายบุรี	๒๓,๓๑๙	๒๔,๔๑๔	๔๗,๗๓๓	๙,๐๘๔
๕	อำเภอยะรัง	๓๙,๖๐๘	๓๙,๕๖๒	๗๙,๑๗๐	๑๓,๘๔๗
๖	อำเภอยะหริ่ง	๒๙,๕๐๕	๓๐,๑๓๑	๕๙,๖๓๖	๑๐,๖๓๙
๗	อำเภอปะนาเระ	๑๗,๑๕๒	๑๗,๙๓๖	๓๕,๐๘๘	๗,๕๑๕
๘	อำเภอมายอ	๒๓,๘๕๗	๒๔,๙๘๒	๔๘,๘๓๙	๘,๗๒๖
๙	อำเภอไม้แก่น	๕,๓๕๖	๕,๖๐๖	๑๐,๙๖๒	๒,๔๓๘
๑๐	อำเภอทุ่งยางแดง	๙,๓๒๖	๙,๖๐๙	๑๘,๙๓๕	๓,๔๘๖
๑๑	อำเภอกะพ้อ	๗,๕๕๐	๗,๖๐๔	๑๕,๑๕๔	๒,๙๗๐
๑๒	อำเภอแม่ลาน	๖,๙๘๘	๗,๓๙๑	๑๔,๓๗๙	๓,๑๐๓
รวม		๒๕๒,๒๘๐	๒๕๘,๙๒๓	๕๑๑,๒๐๓	๑๐๑,๘๑๙

เศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปี ๒๕๔๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) มูลค่า ๓๑,๒๒๙,๑๐๐ ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี ๕๐,๘๖๒ บาท อันดับที่ ๘ ของภาค อันดับที่ ๒๘ ของประเทศ ลดลงจากปี ๒๕๔๑ (จาก ๓๖,๗๕๑,๐๐๐ ล้านบาท) ๖๐,๗๖๘ บาท และจากอันดับที่ ๒๓ ของประเทศตามลำดับ ลดลง ๕,๕๒๑,๙๐๐ ล้านบาท ๙,๙๐๖ บาท ลดลง ๕ อันดับที่ ตามลำดับ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมลดลงร้อยละ ๑๗.๖๘ (๕,๕๒๑,๙๐๐ X ๑๐๐/๓๑,๒๒๙,๑๐๐) รายได้ต่อหัว ลดลงร้อยละ ๑๖.๓๐ (๙,๙๐๖ X ๑๐๐/๖๐,๗๖๘)

สังคม

การศึกษา

จังหวัดปัตตานีจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา มีสถานศึกษาทั้งหมด ๔๒๙ แห่ง นักเรียน ๑๖๒,๔๓๙ คน ครู ๗,๑๕๗ คน อัตราส่วนนักเรียน : ครู

### การนับถือศาสนา

ศาสนิกชน จำนวน ๖๑๘,๒๖๘ คน แยกเป็นพุทธศาสนิกชน ๑๑๘,๐๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๙ อิสลามมิกชน ๔๙๘,๘๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖๘ คริสต์ศาสนิกชน ๑,๔๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๓ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญของจังหวัด คือ ประเพณีสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ประเพณีลากพระ อำเภอโคกโพธิ์ การแข่งขันตกลา อำเภอสายบุรี การถือศีลอดในเดือนกรกฎาคมตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามจึงเกิดประเพณีสืบเนื่อง เช่น การละศีลอดของหน่วยราชการและการบรรยายธรรมในภาคค่ำ (เอกสารของศึกษาธิการจังหวัด : สภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา ๒๕๔๕) เป็นต้น

## จังหวัดนราธิวาส

### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนราธิวาส เป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้สุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายู ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๑,๑๔๙ กิโลเมตร โดยมีเนื้อที่ประมาณ ๔,๔๗๕.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๗๙๗,๑๔๓.๗๕ ไร่ พื้นที่ ๒ ใน ๓ เป็นป่าไม้และภูเขา มีป่าพรุประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ ไร่

### การเมืองและการปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๗๕ ตำบล ๕๖๗ หมู่บ้าน มีหน่วยงานส่วนภูมิภาค ๓๓ หน่วยงาน ส่วนท้องถิ่น มีเทศบาล ๑๔ แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๗๕ แห่ง จังหวัดนราธิวาสแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๔ เขต ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๔ คน

มีประชากรจำนวน ๖๙๒,๓๖๐ คน แยกเป็นชาย ๓๔๔,๑๘๗ คน หญิง ๓๔๘,๑๗๓ คน

### เศรษฐกิจ

(๑) การเกษตรกรรม พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมกระจายอยู่ในทุกอำเภอ รวม ๑,๖๕๙,๗๑๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕๙.๔๓ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนยางพารา ๙๐๔,๓๒๑ ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๑๗๔,๕๗๐ ไร่ ไม้ผล มะพร้าว พื้นที่ปลูก ๖๓,๔๕๗ ไร่ และพืชไร่ พืชผัก ตามลำดับ ผลไม้ที่มีชื่อเสียงและทำรายได้ให้แก่จังหวัดมาก ได้แก่ ลองกอง

(๒) การประมง มีประชากรชาวประมง ๑๗ หมู่บ้าน จำนวน ๓,๓๒๑ครัวเรือน จำนวนประชากร ๑๔,๗๗๘ คน เรือประมงขนาดใหญ่ ๑๒๑ ลำ ขนาดเล็ก ๑๑๕ ลำ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ปี ๒๕๔๔ รวม ๓,๙๐๑,๐๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๒๐๒ ล้านบาท พื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอ สำหรับการทำประมงทะเลทำในท้องที่อำเภอเมืองนราธิวาสและอำเภอตากใบ

(๓) การอุตสาหกรรม มีโรงงานทั้งสิ้น ๗๐๒ โรง มีการจ้างงาน ๕,๒๓๙ คน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น

(๔) การพาณิชย์ ส่วนใหญ่เป็นค้าส่งและค้าปลีกในสาขาเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรและการประมง และเนื่องจากจังหวัดนราธิวาสมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จึงมีการค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย โดยมีช่องทางผ่านเข้า-ออก ๓ ช่องทาง คือ ด้านศุลกากรสุโหงโกลก ด้านศุลกากรตากใบ และช่องทางบูเก๊ะตะ อำเภอแว

- สินค้าส่งออกสำคัญ คือ ผลไม้สดตามฤดูกาล พลาสติก สินค้านำเข้าสำคัญ คือ ไม้แปรรูป

- การค้าชายแดนปี ๒๕๕๔ จำนวน ๒,๗๕๘ ล้านบาท แยกเป็น

มูลค่าการส่งออก จำนวน ๑,๓๕๑ ล้านบาท

มูลค่าการนำเข้า จำนวน ๑,๔๐๖ ล้านบาท

### สังคม

#### การศึกษา

ประชากรจังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงใช้ภาษามลายูท้องถิ่นปนกับภาษาไทย จังหวัดนราธิวาส มีการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ไม่มีสถานบันการศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนราธิวาส มีสถานพยาบาลของรัฐ ๑๒ แห่ง ๙๗๐ เตียง และสถานพยาบาลเอกชน ๒ แห่ง ๑๐ เตียง มีแพทย์ ๕๘ คน

#### ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ๘๒% ศาสนาพุทธ ๑๗% ศาสนาคริสต์ และอื่น ๆ ๑%



๒. ขบวนการโจรก่อการร้ายกับการก่อความไม่สงบในอดีต

๑. แนวร่วมปลดแอกแห่งชาติปัตตานี (Barisan Nasional Pembebasan Pattani : BNPP)

มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า National Liberation Front of Pattani : N.L.F.P. ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นขบวนการของเชื้อสายเจ้าเมืองเก่า โดยมีแนวความคิดว่าเมื่อแบ่งแยกดินแดน ๕ จังหวัดภาคใต้ได้แล้วจะปกครองโดยมีสุลต่านเป็นประมุข ผู้ก่อตั้งคือ เต็งกูมามูด มะไฮยิดดิน ร่วมกับ เต็งกู ยะลานาเชอร์ หรือ นายอดุลย์ ณ สายบุรี ได้จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยมี นายหะยีสุหลง โต๊ะมีนา เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานในไทย เมื่อ สิงหาคม ๒๕๔๐ นายหะยีสุหลง ได้รวบรวมชาวอิสลาม ประมาณ ๑๐๐ คน ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ๗ ข้อ จึงถูกรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม จับกุมเมื่อ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ ในข้อหากบฏและถูกจำคุกที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายหลังถูกปล่อยตัวเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อมาถูกลอบสังหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เต็งกู มามูด มะไฮยิดดิน ถึงแก่กรรม เต็งกูยะลานาเชอร์ (นายอดุลย์ ณ สายบุรี) จึงเป็นหัวหน้าขบวนการ บี เอ็น พี พี แทนจนถึงแก่กรรมเมื่อ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๒ พ.ศ. ตวนกู สุไลมาน บุตรชาย เต็งกู มามูด มะไฮยิดดิน จึงเป็นหัวหน้าขบวนการแทน ปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส แต่ถูกเจ้าหน้าที่ปราบปรามอย่างจริงจัง ทำให้ซอก. ระดับหัวหน้าหลายคนเสียชีวิต สมาชิกจำนวนมากยอมมอบตัว กำลังอีกส่วนหนึ่งไปร่วมกับขบวนการพูโล การปฏิบัติการด้วยอาวุธของขบวนการ B.N.P.P. จึงลดลง แต่ยังคงดำเนินการทางการเมืองแบ่งแยกดินแดนอยู่นอกประเทศโดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ บ้านโต๊ะโดร์ อำเภอเบตต รัฐตรังกานู ประเทศมาเลเซีย

๒. ขบวนการอิสลามปลดปล่อยปัตตานี (Barisan Isiam Pembebasan Pattani : B.I.P.P.)

ขบวนการนี้เดิมคือ ขบวนการ B.N.P.P. แต่ได้เปลี่ยนชื่อเป็น B.I.P.P. เพื่อวัตถุประสงค์จะส่งสมาชิกไปร่วมประชุมองค์การมุสลิมโลก O.I.C. (Organization Islamic Conference) หัวหน้าขบวนการจึงประชุมเปลี่ยนชื่อเพื่อให้สอดคล้องกับการประชุมอิสลาม โดยเปลี่ยนชื่อใหม่ให้มีคำว่าอิสลามอยู่ด้วย โดยใช้ชื่อว่า Barisan Islam Pemberasan Pattani (B.I.P.P.) ซึ่งแปลว่า “แนวร่วมปลดแอกอิสลามปัตตานี” เมื่อ ๒๐ มกราคม ๒๕๒๐ ปัจจุบันมีนายอาซูดิง บินอับดุลลาและ เป็นประธาน

สมาชิกระดับผู้นำพักอยู่ในอำเภอโกตาบารู รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ยังคงมีแนวความคิดปลดปล่อยปัตตานี และพยายามจะให้มุสลิมโลกทราบถึงนโยบายการต่อสู้ของพวกเขา ส่วนสมาชิกมีประมาณ ๑๐๐ คน อาศัยอยู่ที่บ้านโต๊ะโดร์ อำเภอเบตต รัฐตรังกานู ประเทศมาเลเซีย

๓. ขบวนการปฏิวัติแห่งชาติมาลายูปัตตานี Barisan Revolusi Nasional Malayu Pattani : B.R.N.)

ก่อตั้งเมื่อ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๓ โดยมีนายหะยีอามีน โต๊ะมีนา บุตรนายหะยีสุหลง โต๊ะมีนา เป็นผู้สืบทอดอุดมการณ์ จัดตั้งหน่วยกู้ชาติร่วมกับเต็งกู ยะลานาเซร์ (นายอดุลย์ ณ สายบุรี) บุตรของพระยาสุริยະสุนทรบวรภักดี ซึ่งแยกตัวมาจากขบวนการ บี เอ็น พี พี โดยวางแผนการจับผู้ว่าราชการ และผู้กำกับตำรวจ ในระหว่างเช้าอวยพร วันฮารีรายอ ใน ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๔ แต่เจ้าหน้าที่สืบทราบพฤติการณ์ก่อนจึงจับกุมตัว นายหะยี อามีน โต๊ะมีนา กับพวกรวม ๗ คน มาดำเนินคดีที่กรุงเทพฯ จนถึงปลายปี ๒๕๐๘ จึงได้รับการปล่อยตัว แต่นายหะยี อามีน โต๊ะมีนา ยังคงดำเนินการร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดนมาโดยตลอด

เมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑ ขบวนการ บี อาร์ เอ็น ได้จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธเพื่อปลดแอกอิสลามปัตตานีที่บริเวณเทือกเขาบูโด หลังหมู่บ้าน ลูปีะบายะ อำเภอเย็งอ จังหวัดนราธิวาส มีกำลังประมาณ ๑๒๕ คน ภายใต้การนำของนายอิติริส (นายตีอ๊ะรี มาตีเยาะ หรือ เปาะเยะ บินเปาะแต) เป็นหัวหน้ากองกำลังดำเนินการก่อการร้าย เรียกค่าคุ้มครอง สั่งหารเจ้าหน้าที่และราษฎรจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรง และตั้งรางวัลนำจับ นายเปาะเยะ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทำให้นายเปาะเยะ หวาดระแวง สั่งหารผู้ใกล้ชิดเนื่องจากเกรงว่าจะมาสั่งหารตน และได้หลบหนีการปราบปรามไปอยู่ประเทศมาเลเซีย และเสียชีวิตเมื่อ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ปัจจุบัน ขจก. บี อาร์ เอ็น ได้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม เนื่องจากเกิดความแตกแยกในแนวความคิดระหว่างผู้นำ ได้แก่ กลุ่ม Kempipinan Ulamah มีนายหะยี การ์ิม บินหะยี ฮัดซัน เป็นผู้นำ กลุ่ม Kordina มีนายหะยีอามีน โต๊ะมีนา เป็นผู้นำ ทั้งสองกลุ่มเคลื่อนไหวด้านการเมือง ส่วนกลุ่ม Congress มีนายรอชะ นูราซอ เป็นผู้นำ เคลื่อนไหวทั้งทางการเมือง และการทหาร มีกองกำลังติดอาวุธทั้งหมดในควบคุม สมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่และพยายามผลักดันให้ ๓ กลุ่มรวมตัวกัน โดยมี นายรอชะ นูราซอ เป็นผู้นำ

๔. องค์การร่วมปลดปล่อยสหพันธ์ปัตตานี (Pattani United Liberation Organization : P.U.L.O.)

จัดตั้งขึ้นเมื่อ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๑ มี ตวนกูบิรอ หรือ กูบิรอ ณ วงคราม เป็นประธาน ขบวนการนี้มีความเข้มแข็งเติบโตอย่างรวดเร็ว มีกำลัง ๑๐๐-๑๕๐ คน มีแนวความคิดเพื่อแบ่งแยกดินแดน ๕ จังหวัดภาคใต้ แล้วจัดการปกครองแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตย ยึดหลักศาสนาอิสลามเป็นธรรมนูญได้ตราธรรมนูญการปกครองขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ ในปี พ.ศ.๒๕๑๙ ได้วางแผนทำสงครามกองโจรทั่วไปเต็มพื้นที่จังหวัดชายแดน ๕ จังหวัดภาคใต้ โดยคาดว่าจะจัดตั้งกองทัพประชาชนปัตตานีประมาณ ๔๔ กองพัน องค์การพูโลในอดีตเป็นองค์การที่เข้มแข็งที่สุด เพราะมีการจัดตั้งทั้งด้านการเมืองและการทหาร มีฐานกำลังตั้งอยู่ในประเทศมาเลเซียเพื่อรับส่งสมาชิกไปฝึกอบรมยัง

ประเทศมุสลิมต่าง ๆ ทั้งในประเทศมาเลเซียและประเทศไทยในตะวันออกกลางแล้วเข้ามาปฏิบัติการก่อการร้ายในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการแตกแยกแนวความคิดของขบวนการพูโล สมาชิกบางคนมุ่งแสวงประโยชน์ส่วนตัว ได้มีการปรับปรุงธรรมนูญของพูโลใหม่ให้ประธานสภาสูงสุดของขบวนการต้องมาจากการเลือกตั้ง เปลี่ยนสัญญาลักษณะตราของขบวนการเดิม ซึ่งเป็นทรานกอินทรีรี่ ธงไขว้ (กลุ่มพูโลเก่า) มาเป็นสัญญาลักษณะตรากริชสองเล่มไขว้เหนือธงไขว้ โดยกลุ่มใหม่มีนายหะยีอับลุดฮาดีบิน หะยี รอซาลี เป็นหัวหน้ากลุ่ม เดิมเป็นเลขาธิการของขบวนการบุคคลผู้นี้สมาชิกให้ความเชื่อถือมาก และมีความใกล้ชิดกับนายหะยี อับลุดฮาดีส บินนิมะ มุขมนตรีกัลันตัน ประเทศมาเลเซียเป็นอย่างดี แนวร่วมของขบวนการพูโลคือ

๔.๑ ขบวนการ “ก๊อบ” ตั้งเมื่อ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ มีนักศึกษาไทยในต่างประเทศสนับสนุน

๔.๒ ขบวนการยุวชนปัตตานี มีนายเจ๊ะกูบ ควบคุมการปฏิบัติใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ขึ้นตรงต่อกองกำลังติดอาวุธของ ขจก.หะยีสะมะแอ ทำน้ำ

๔.๓ ขบวนการสิงห์หนุ่มปัตตานี มีนายหะยี เจ๊ะ ดาโอ๊ะ เจ๊ะนิ เป็นผู้ควบคุมขึ้นตรงต่อ ขจก.กลุ่มนาคาปูรา

๔.๔ ขบวนการซาบิลลิละห์ อุบัติขึ้นระหว่างการชุมนุมประท้วงใหญ่ที่จังหวัดปัตตานี เมื่อ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๘ โดยนายอันวาย ยูชี๊ะ (บรูฮานูดีน หรือ คิง เยอร์มัน) เป็นหัวหน้า และนายอันวายฯ มีส่วนร่วมในการจัดตั้งขบวนการพูโล

๔.๕ ขบวนการ Apim (Angkatan Pembebasan Islam Malayu) เป็นขบวนการวัยรุ่น ตั้งสาขาย่อยขึ้นเมื่อกลาง สิงหาคม ๒๕๒๓ ณ อำเภอปาเซมัส รัฐกัลันตัน ประเทศมาเลเซีย มีนายมาหะมะ (นายดาโต๊ะ อัสรี่) ผู้นำพรรคปาสเป็นหัวหน้า

#### ๕. ขบวนการมูจาฮีดีนปัตตานี (Barisan Bersatu Mujahidee Pattani : B.B.M.P.)

ตั้งขึ้นประมาณ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๘ เนื่องจากขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ ถูกกดดันทางทหารอย่างรุนแรง จนบางกลุ่มต้องสลายตัวเนื่องจากสมาชิกมีการขัดแย้ง แยกความสามัคคีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้กลุ่มประเทศมุสลิมที่ให้การสนับสนุนขาดความเชื่อถือ ดังนั้นจึงได้จัดตั้งขบวนการ บี.บี.เอ็ม.พี. ขึ้นเพื่อรวบรวมสมาชิกจากขบวนการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อตั้งเป้าหมายการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนใหม่ โดยใช้คำขวัญว่า “อัลเลาะห์อยู่กับัด” แปลว่า อัลเลาะห์ ผู้เกรียงไกร และจะเน้นการต่อสู้เพื่อศาสนาอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

๕.๑ ต่อสู้เพื่อเอกราชปัตตานี ดำเนินการต่อสู้ครอบคลุมจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล

๕.๒ ยึดถือองค์การอิสลาม และหลักศาสนาในการต่อสู้และบริหารการต่อสู้ปัตตานี

- ๕.๓ ก่อตั้งเอกราชปัตตานี โดยยึดถือหลักการศาสนาอิสลามในการปกครอง
  - ๕.๔ เผยแพร่หลักศาสนาอิสลามและต่อสู้เพื่อประชาชน
  - ๕.๕ สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในหมู่ประชาชน และขบวนการต่อสู้เพื่ออิสลาม
  - ๕.๖ เคารพในกฎหมายสหประชาชาติและประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด
- ภายหลังการประชุมร่วมขบวนการต่าง ๆ ได้มีการจัดตั้งขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานี

โดยมี

ประธาน (B.R.N)	หะยีอามีน โต๊ะมีนา
รองประธาน	อุสตาคหะยีอัปดุลเลาะมาน อัลมุฟตี/ โต๊ะครูฟอมีง
รอง/ธุรกิจ/ศาสนา (B.N.P.P.)	หะยีแหวะมะ บินหะยียูโซะ
รอง/กองกำลังติดอาวุธ (B.R.N)	อุสตาคหะยี อัปดุลการิม บันฮัสซัน
ฝ่ายทหาร (B.N.P.P)	บือราเฮง กุทาย ขนส่ง
เลขาฯ (P.U.L.O)	ตวนกูบือรอกอตอนีรอ/หะยีอัปดุลเราะมาน
ฝ่ายการเงิน (B.R.N)	หะยีอามีน โต๊ะมีนา
ฝ่ายการข่าว (เลขา รมต.คมนาคม มช.)	หะยีฮัทรอบี บินหะยีอัปดุลเลาะมาน
เหรียญญิก	หะยีสุดีง อัลดุลสาและ (น้องชาย นาย หะยีศิริ อัปดุลสาและ นายกเทศมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส)

การจัดตั้งครั้งแรกมีกองกำลังติดอาวุธประมาณ ๗๐ คน แต่งกายด้วยเครื่องแบบสีดำหรือเขียว ใช้หมวกเบเลย์สีดำ ฝึกเบื้องต้นที่รัฐปาหัง ประเทศมาเลเซีย ๓ เดือน ฝึกการรบขั้นสูง “มุจาฮิดีน” ประเทศปากีสถาน ๓๐ คน (เดินทางไป ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๘) ฝึกที่ประเทศลิเบีย ๔๐ คน หลักสูตร ๑ ปี ๖ เดือน (เดินทางไป ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๘) ปัจจุบันมีกองกำลังติดอาวุธประมาณ ๓๐๐ คน และมีมวลชนประมาณ ๒,๐๐๐ คน ประกอบด้วย เยาวชนจากไทยและมาเลเซีย เข้ารับการฝึกมุจาฮิดีน ประจำกองบัญชาการที่รัฐปาหัง เป็นกองกำลังติดอาวุธ ขึ้นตรงสำนักงานใหญ่ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

กองบัญชาการมูจาฮิดีนปัตตานี เป็นกองบัญชาการกองกำลังติดอาวุธ มีกำลังประมาณ ๓๐๐ คน ตั้งอยู่บริเวณป่าสงวน หลังภูเขาอาบู บ้านมาเนะอุไร อำเภอควนตัน รัฐปาหัง ประเทศมาเลเซีย ลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งกะทะมีภูเขาล้อมรอบ ตรงกลางเป็นพื้นราบ มีสนามฝึกวิชาทหาร มีบ้านพักสมาชิก กองบัญชาการนี้เป็นค่ายฝึกทหารที่สำคัญของขบวนการมูจาฮิดีนปัตตานี ขบวนการนี้มีลักษณะเป็นองค์กรนอกกฎหมาย จัดตั้งขึ้นคล้ายรัฐบาลพลัดถิ่น โดยมีรัฐธรรมนูญ และมีคณะกรรมการบริหารงาน มีธงประจำชาติ และกองกำลังอยู่นอกประเทศ แต่มีเป้าหมายทางการเมืองแบ่งแยกดินแดนไทย โดยใช้ศาสนาเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ ซึ่งถ้าหากขบวนการดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปอย่างเป็นเอกภาพแล้ว จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยได้มาก

๖. ขบวนการสหแนวร่วมกู้เอกราชปัตตานี หรือสภาร่วมต่อสู้แห่งชาติปัตตานี (Barisan Bersatu Kermardikaan Pattani : B.B.K.P.)

จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มี ดร.อับดุล อาซีซ สายบุรี เป็นประธานสูงสุด เป็นขบวนการที่เกิดจากการรวมกลุ่มของ ขจก. ๔ ขบวนการ คือ B.I.P.P. B.R.N. P.U.L.O. และ B.B.K.P. มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในกลุ่ม ขจก. และแสวงหาการสนับสนุนจากประเทศอิสลาม สำหรับการดำเนินการทางการเมืองในประเทศ ได้นำโครงการปฏิบัติงานด้านดawah มาใช้เพื่อขยายฐานสนับสนุน นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกองทุนจีฮัดบอร์ชาตุ เพื่อรับเงินสนับสนุนและปรากฏรายงาน เมื่อมิถุนายน ๒๕๓๔ ว่ากลุ่ม B.B.K.P. จะเริ่มการฝึกอาวุธ เพื่อจัดตั้งกองทัพแห่งชาติปัตตานี

๗. กองทัพลังกาสุกะ

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่อำเภอโกตาบารู รัฐกลันตัน เพื่อแบ่งแยกดินแดน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่จังหวัดชุมพร ลงไปถึงจังหวัดนราธิวาส โดยจัดตั้งเป็นรัฐอิสลาม ชื่อประเทศอิสลามลังกาสุกะ โดยมีตนกู มูดอศรีปัตตานี เป็นผู้นำ มีการเคลื่อนไหวในรัฐกลันตัน มีการแจกเอกสารของขบวนการในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่รัฐกลันตัน ตลอดจนมีการจัดประชุมระหว่างสมาชิก และสมาชิกได้เข้าพบปะบุคคลสำคัญของประเทศมาเลเซีย เพื่อขอรับการสนับสนุน

๘. ผู้สนับสนุนขบวนการโจรก่อการร้ายใน ๕ จังหวัดภาคใต้

๘.๑ การให้ที่พักพิง

ขจก. ส่วนใหญ่จะเข้าไปหลบซ่อนพักพิงอยู่ในประเทศมาเลเซียและได้แสวงประโยชน์จากศาสนาอิสลาม ขอรับความช่วยเหลือจากประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้สมาชิกพรรคอิสลามหรือพรรคปาล ผู้ที่มีเชื้อสายอดีตเจ้าเมืองปัตตานี และข้าราชการท้องถิ่น บางคนให้การสนับสนุน ขจก. ขบวนการต่าง ๆ มีแหล่งหลบซ่อนและแหล่งพักพิงด้วยการจัดตั้งค่ายพัก และเข้าไปอยู่ในนิคมรัฐกลันตัน ตรังกานู เคดาห์ เปรัค และกรุงกัวลาลัมเปอร์ นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งสภาร่วมต่อสู้

แห่งชาติปัตตานี ซึ่งรวม ขจก. ขบวนการต่าง ๆ เช่น บี ไอ พี พี , บี อาร์ เอ็น , พูลิ , มุจาฮิดีน เพื่อความเป็นเอกภาพในการต่อสู้แบ่งแยกดินแดน

ปัจจุบันมาเลเซียมีความสัมพันธ์กับประเทศอิสลามในตะวันออกกลาง โดยอนุญาตให้ลิเบียตั้งสำนักงานผู้แทนลิเบียในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ทำให้ลิเบียสามารถใช้มาเลเซียเป็นฐานสนับสนุนการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ มาเลเซียยังให้การสนับสนุนองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (พี แอล โอ) โดยเปิดสำนักงานผู้แทน พี แอล โอ ในมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีผู้แทนขบวนการกลุ่มมุจาฮิดีนของอัฟกานิสถาน ประจำอยู่ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ และปรากฏรายงานว่า ขจก. ได้ขอรับการสนับสนุนกองกำลังมุจาฮิดีนอัฟกานิสถานโดยติดต่อผ่านผู้แทนขบวนการดังกล่าวในกรุงกัวลาลัมเปอร์

สถานที่ประชุมขององค์การก่อการร้ายระหว่างประเทศต่าง ๆ ในมาเลเซียส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ประกอบการค้า หรือประชุมตามบ้านพักของสมาชิกระดับนำต่าง ๆ ในมาเลเซีย ซึ่ง ขจก. ได้ส่งคนเข้าพบขอความช่วยเหลือจากตัวแทนอิสลามในตะวันออกกลางที่เดินทางมาประชุมในมาเลเซียอีกด้วย

#### ๘.๒ การสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง อาวุธ ยุทโธปกรณ์

ขจก. ที่มีค่ายพักอยู่ในประเทศมาเลเซีย จะฝากอาวุธไว้ที่หน่วยทหารมาเลเซีย ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณชายแดนมาเลเซีย/ไทย เช่น กองพัน ๓๐๒ บ้านบาตู เมอลิงตัน อำเภอยะลีสรรักกันตัน เมื่อจะเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทยก็จะมารับอาวุธจากหน่วยทหารดังกล่าว ถ้าหากอาวุธเกิดชำรุดทหารมาเลเซียก็จะซ่อมแซมให้

พรรคปาสและทหารมาเลเซียบางหน่วยสนับสนุน ขจก. ด้านการรักษาพยาบาล และการออกบัตรประจำตัวให้สมาชิก ขจก. เพื่อให้สามารถหลบเข้าไปอยู่ในมาเลเซียได้สะดวก โดยกองกำลังประจำตัวประชาชนที่อำเภอเมืองโกตาบารูเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบัตรประชาชนให้สมาชิก ขจก. ขบวนการต่าง ๆ บัตรมี ๒ ชนิด คือ บัตรสีแดงใช้ชั่วคราว มีอายุ ๔ ปี และบัตรสีน้ำเงินเป็นบัตรใช้ได้ตลอดชีพ ผู้มีสิทธิทำบัตรต้องเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือญาติเป็นผู้รับรองเพียง ๑ คน ก็จะมีสิทธิเท่ากับบุคคลที่เกิดในมาเลเซีย โดยได้รับการจัดสรรที่ทำกิน และลูกหลานสมาชิก ขจก. สามารถเข้ารับการศึกษามาเลเซียได้ ขจก. ได้ร้องขอต่อ ดาโต๊ะ เมกัน จูนิดี เมกัต อายุบ รัฐมนตรีช่วยมหาดไทย ให้จัดสรรนิคมให้พวกตน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจัดสรรที่ดินที่ บ้านกูแว มูซอ อำเภอแก้วลากรัย สรรักกันตัน และได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ ๖ เหรียญมาเลเซีย จนกว่าจะสามารถปรับปรุงที่ดินทำกินได้ และได้รับการสนับสนุนค่าก่อสร้างบ้านพักอาศัย หลังละ ๕๐๐ เหรียญมาเลเซีย ผบ.พลน้อยที่ ๘ ชื่อ ปกม. เอ็ม-๑๖ จำนวน ๒๐ กระบอก ให้ ขจก. และให้พลน้อยที่ ๘ ดูแลอาวุธดังกล่าว

### ๘.๓ การสนับสนุนด้านการฝึก การรบ การก่อวินาศกรรม

สมาชิก ขจก. ที่พักพิงอยู่ในมาเลเซีย ทั้งในนิคมที่ทางมาเลเซียจัดสรรให้พักอาศัย และในค่ายพักต่าง ๆ ได้รับการฝึกการรบแบบกองโจร การก่อวินาศกรรม การเมือง และการปฐมพยาบาล เท่าที่พิสูจน์ทราบได้มีการฝึก ๖ ครั้ง ในสถานที่ฝึกดังนี้ ค่ายพักทหารที่เมืองกวนตัน รัฐปาหัง บ้านปรังด์ อำเภอโกตาบารู บ้านลายู และบ้านเยอลี รัฐกลันตัน บ้านกุงงสุโต รัฐยะโฮร์ ครูฝึกโดยนายทหารจากกองทัพ ๓๐๒ ตำรวจสนาม นายแพทย์ และพยาบาลของมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีครูฝึกจากประเทศลิเบีย ซีเรีย ปากีสถาน อิหร่าน ร่วมให้การฝึกด้วย ขจก. ขบวนการพูโลที่สำเร็จการฝึกอบรมด้านการก่อวินาศกรรมจากลิเบีย ได้ทำการฝึกก่อวินาศกรรมให้แก่สมาชิกด้วยกันด้วย ปรากฏในรายงานว่ามาเลเซียสนับสนุนให้ ขจก. ๗ คน ไปฝึกอบรมในประเทศลิเบียด้านการก่อวินาศกรรมเมื่อมีนาคม ๒๕๓๔ โดยมาเลเซียออกค่าใช้จ่ายให้ ปรากฏรายงานว่า เจ้าหน้าที่รัฐกลันตันได้เข้าร่วมประชุมกับ ขจก. เกี่ยวกับการปฏิบัติของ ขจก. ดังนี้

- กลางปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้กำลังติดอาวุธของ ขจก. ในรัฐกลันตันเพิ่มการก่อวินาศกรรมให้รุนแรงขึ้น

- ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ เจ้าหน้าที่รัฐกลันตันให้ ขจก. ขบวนการ ปีอาร์เอ็น ที่ บ้านบูเก๊ะ ตาเนาะ เพิ่มปฏิบัติการก่อการร้าย โฆษณาชวนเชื่อ ปลุกระดมในพื้นที่กัณดารฆมซู เรียกค่าคุ้มครองมากขึ้น เพิ่มเติมกำลังและห้ามล่าเขตปฏิบัติการของกลุ่มอื่น ๆ

- มกราคม ๒๕๓๔ เจ้าหน้าที่รัฐกลันตันได้ร่วมประชุมและให้ขบวนการ PULO ปฏิบัติการก่อการร้ายในเขตไทย และส่งสมาชิก ๑๐ คน ไปช่วยอิรักทำสงครามอ่าวเปอร์เซีย

สำหรับหน่วยทหารของมาเลเซียนั้น รับฝากอาวุธและกระสุนของ ขจก. รวมทั้งซ่อมแซมอาวุธให้ด้วย หากกองกำลังของกลุ่มใดจะเข้าไปหลบหนี หรือสับเปลี่ยนกำลังในมาเลเซีย

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ขจก. ขบวนการพูโลได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ประสบผลสำเร็จในการส่งตัวแทนเข้าไปในส่วนกลางมี สส. สจ. ที่เป็นชาวมุสลิมเกือบ ๑๐๐% รัฐบาลไทยกลัวที่จะสร้างเงื่อนไขชาวมุสลิมภาคใต้

กลาง สิงหาคม ๒๕๓๕ ขจก. ขบวนการ PULO อำเภอตาเนาะแมเราะ รัฐกลันตัน โดยตนกูบิรอ กอตอนีรอ เป็นผู้นำขบวนกล่าวว่าจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการแบ่งแยกดินแดน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการปฏิบัติกองกำลังติดอาวุธเพียงอย่างเดียว ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จะต้องเป็นการปฏิบัติการทางจิตวิทยาต่อประชาชนควบคู่ไปด้วย โดยเน้นแนวร่วมระดับผู้นำท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และผู้มีฐานะทางสังคม และให้ขยายผลทางด้านศาสนาต่อกลุ่มที่เผยแพร่ศาสนาอิสลาม เพื่อขยายงานด้านการเมืองจากระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับรัฐบาลต่อไป

- เมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ รัฐบาลซาอุดีอาระเบีย ส่งเชค อับดุลลาติบ ตัวแทนฝ่ายประชาสัมพันธน์มาพบกับผู้นำสภาร่วมต่อสู้แห่งชาติปัตตานีที่กัวลาลัมเปอร์ และได้มอบเงิน

สนับสนุนจำนวน ๑๐๐,๐๐๐.-บาท นอกจากนั้นในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศขององค์การประชุมอิสลาม ที่นครอิสตันบูล ตุรกี ระหว่าง ๔-๘ สิงหาคม ๒๕๓๔ เจ้าชาย ซาอ์สไฟซาล รัฐมนตรีต่างประเทศซาอุดีอาระเบีย ได้แถลงว่าชัตรีย์ฟาฮัดจะจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยชนกลุ่มน้อยมุสลิมขึ้นที่นครเมกกะ แต่ยังมีได้กำหนดเวลา โดยจะเชิญผู้นำชนกลุ่มน้อยมุสลิมในประเทศต่าง ๆ มาอภิปรายถึงปัญหาที่ประสบอยู่

- ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ได้มีการประชุมผู้นำระดับสูงของ ขจก. ขบวนการบีบีเอ็มพี บีอาร์เอ็น ที่โกตาบารู ในแผนปฏิบัติการปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อแสดงผลงานให้ประเทศที่เคยให้การสนับสนุนงบประมาณ เช่น สวีเดน อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย คูเวต อัฟกานิสถาน

- กลางปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายหะยีอับดุล การิม บินหะยีฮัสซัน และนายหะยีอาหมิน โต๊ะมีนา ได้ติดต่อประสานกับตัวแทนขบวนการ มูจาฮิดีนปัตตานี ที่พำนักอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย คูเวต และอิหร่าน โดยขอความช่วยเหลือด้านการเงิน ประเทศละ ๕๐,๐๐๐ ริงกิต โดยอ้างว่าเพื่อนำมาใช้ในด้านการศาสนาและการเมืองใน ๕ จังหวัดภาคใต้

- เมื่อ ๑๗ กันยายน ๒๕๓๖ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา พ.อ.พิชัย ครุฑเวชไซ รองหัวหน้าศูนย์ประสานงาน กองทัพภาคที่ ๔ แถลงข่าวเรื่องการซ้อมรบของหน่วยทหารกองพันที่ ๑๙ กองร้อยดีของมาเลเซีย บริเวณตรงข้ามหลักเขตที่ ๕๒ บ้านกาแป๊ะฮูลู อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ว่าทางมาเลเซียไม่ได้แจ้งให้ฝ่ายไทยทราบถึงการซ้อมรบตามข้อตกลงระหว่างแม่ทัพของมาเลเซียกับกองทัพภาคที่ ๔ ที่มีต่อกัน การซ้อมรบครั้งนี้จึงถือว่าเป็นการข่มขู่กัน เนื่องจากก่อนหน้านี้ทางกองทัพภาคที่ ๔ ได้ส่งชุดปฏิบัติการตามล่าขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่ม นายมะสุหลง บาดู โดยแจ้งให้ฝ่ายมาเลเซียทราบล่วงหน้าดังนั้นทางมาเลเซียส่งทหารมาซ้อมรบในบริเวณดังกล่าวถือว่าเป็นการประจันหน้ากัน ต่อมาทางตำรวจสันติบาลของมาเลเซีย ได้ประสานทางกองทัพภาคที่ ๔ อย่างไม่เป็นทางการว่าการซ้อมรบดังกล่าวเพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการล่องล้า อธิปไตยจากเพื่อนบ้าน

สำหรับการสนับสนุนภายในประเทศ ขจก. จะได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย และได้รับจากการข่มขู่เรียกเงินค่าคุ้มครองจากผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่ ยางพารา ผู้รับเหมาก่อสร้างงานใหญ่ ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องจ่ายค่าคุ้มครอง แก่ ขจก. เพื่อความปลอดภัยของธุรกิจดังกล่าว ถ้าหากขัดขืนไม่จ่ายเงินตามคำเรียกร้อง ก็จะถูกยิงหรือขว้างระเบิดเพื่อเป็นการเตือน และอาจถูกเพิ่มการเรียกค่าคุ้มครองเป็นการลงโทษ ทำให้นักธุรกิจจำนวนหนึ่งเลิกกิจการหรือย้ายไปที่ปลอดภัย และไม่กล้าไปลงทุนในพื้นที่ภาคใต้

ขจก. ระดับผู้นำให้ผลประโยชน์จูงใจแก่สมาชิกหรือแนวร่วมหรือผู้แสวงหาผลประโยชน์จากการก่อการร้าย ดังนี้

ยึดสิ่งของจากการปะทะได้ ๕๐% แบ่งให้ขบวนการ ๕๐%

ยึดสิ่งของได้โดยการใช้อาวุธสงคราม (การปล้น) ได้ ๖๐% แบ่งให้ขบวนการ ๔๐%

ได้มาโดยการเรียกค่าคุ้มครองได้ ๗๐% ให้ขบวนการ ๓๐%

จะเห็นได้ว่ารายได้จากการเรียกค่าคุ้มครอง ผู้ดำเนินการได้ผลประโยชน์สูง จึงมักเรียกค่าคุ้มครองเกือบทุกพื้นที่และ ขจก. ได้รับผลประโยชน์ที่จะนำเงินไปดำเนินการจ่ายให้สมาชิก หรือ จัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ได้อย่างต่อเนื่อง

#### ๙. การปฏิบัติการก่อการร้ายในอดีต

การปฏิบัติการก่อการร้ายของ ขจก. กลุ่มต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมา (มกราคม ๒๕๓๑-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖) ขจก. ได้ปฏิบัติการด้วยวิธีข่มขู่ สั่งหาราษฎร ครู เจ้าหน้าที่ราชการ ลอบวางเพลิง เผาโรงเรียน วางระเบิดพระพุทธรูปที่ถนนมิ่งมงคล ปล้นเงิน เรียกค่าคุ้มครองจากราษฎร นักธุรกิจ โรงเรียน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ขจก. ได้เผาโรงเรียนจำนวน ๒๒ ครั้ง มากกว่าปี ๒๕๓๒ ซึ่งมีเพียง ๒ ครั้ง

เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ มีการวางระเบิดสถานีรถไฟหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หลังจากนั้นมีการสั่งการตอบโต้อย่างรุนแรงจากภาครัฐโดยวิธีการข่มข้ายิ่งทั้ง จนกระทั่งผู้ก่อการร้าย ได้ตอบด้วยยุทธการใบไม้ร่วง แต่ตอนแรกทำเฉพาะตำรวจ ทหารเท่านั้น ยุทธการใบไม้ร่วงที่ร่วงมากคือ ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ลอบฆ่าตำรวจตาย ๖ นาย บาดเจ็บ ๒ นาย

**ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง**

## บทที่ ๒

### ข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

#### ๑. สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (มกราคม-เมษายน ๒๕๔๗)

นับตั้งแต่รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ยุบเลิกศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่องและขาดเอกภาพ จนเกิดสูญญากาศของอำนาจทหารทั้งหมดไป เพราะในอดีต ศอ.บต. และพตท.๔๓ ให้ทหารดูแลมวลชน ตำรวจปราบปรามอาชญากรรมอย่างเดียว เมื่อยุบ ศอ.บต. และพตท. ๔๓ ทหารออกจากพื้นที่ที่ไม่มีใครดูแลในป่า ตำรวจดูแลเฉพาะปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันเชื่อมั่นว่าตำรวจสามารถดูแลและรักษาความปลอดภัยฝ่ายเดียวได้ โดยกล่าวว่าปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเพียงปัญหาอาชญากรรมทั่วไปที่เรียกว่า “โจรกระจอก” แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ การก่อความไม่สงบเพิ่มความถี่มากขึ้นและรุนแรงขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะขอกล่าวเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

- |                |  |
|----------------|--|
| ๕ มกราคม ๒๕๔๗  | ปล้นปืนและฆ่าทหาร ๔ นาย ที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เผา ๒๐ โรงเรียน ที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส                |
| ๕ มกราคม ๒๕๔๗  | วางระเบิดสวนสมเด็จฯ ที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี<br>วางระเบิดรถจักรยานยนต์ ตำรวจเสียชีวิต ๒ นาย ที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี |
| ๖ มกราคม ๒๕๔๗  | ถล่มสถานีตำรวจภูธรตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา  |
| ๑๔ มกราคม ๒๕๔๗ | อุ้มฆ่า อบต. ที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส  |
| ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ | พันพระมรณภาพ ๑ รูป ที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส  |
| ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ | ยิงตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี   |
| ๒๔ มกราคม ๒๕๔๗ | ยิงพระ-เณร มรณภาพ ๒ รูป ที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา<br>เผากุฏิวัด ที่อำเภอละกู จังหวัดสตูล                                     |
| ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗ | ยิงตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี   |
| ๒๖ มกราคม ๒๕๔๗ | พันนักเรียน ๒ คน บาดเจ็บสาหัส ที่อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส<br>วางระเบิดตู้โทรศัพท์ ที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส            |

- ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ ยิงตำรวจบาดเจ็บสาหัส ๑ นาย ที่อำเภอยะรัง  
จังหวัดปัตตานี
- ๒๘ มกราคม ๒๕๔๗ เผากุฏิวัด ที่อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ ยิงนายช่างโยธาเสียชีวิต ๑ คน ที่อำเภอยะรัง  
จังหวัดปัตตานี
- ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เชือดคอครูตำรวจตระเวนชายแดนเสียชีวิต ๑ นาย  
ที่อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
- ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เผาวัด ที่อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
- ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ พันคอเจ้าหน้าที่ชลประทานเสียชีวิต ที่อำเภอยะรัง  
จังหวัดปัตตานี
- ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอสูโงป่าตี  
จังหวัดนราธิวาส
- ยิงทหารเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงอดีตสารวัตรทหารบาดเจ็บสาหัส ที่อำเภอโคกโพธิ์  
จังหวัดปัตตานี
- ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงอดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเสียชีวิต ที่กิ่งอำเภอกงปิ้ง  
จังหวัดยะลา
- ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงนายช่างขององค์การบริหารส่วนตำบลเสียชีวิต  
ที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี  
และยิงตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
- ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงตำรวจตระเวนชายแดนพลร่มบาดเจ็บสาหัส ๑ นาย  
ที่อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส  
และยิงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบาดเจ็บสาหัส ๑ คน  
ที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส
- ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงตำรวจตระเวนชายแดนบาดเจ็บสาหัส ๑ นาย  
ที่อำเภอสูโงป่าตี จังหวัดนราธิวาส  
พันผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบาดเจ็บสาหัส ที่อำเภอยะหริ่ง  
จังหวัดปัตตานี

- ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงตำรวจตระเวนชายแดนเสียชีวิต ๑ นาย  
ที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี  
และยิงอดีตตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย ที่อำเภอจะนะ  
จังหวัดสงขลา
- ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ยิงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเสียชีวิต ๑ คน ที่อำเภอรามัน  
จังหวัดยะลา  
และพันผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบาดเจ็บสาหัส  
ที่อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
- ๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ทหารกองร้อยที่ ๕ กองพันที่ ๓ ค่ายสิรินธร จังหวัดปัตตานี  
ถูกยิงเสียชีวิต ๑ นาย
- ๒ มีนาคม ๒๕๔๗ ด.ต.แฉล้ม ปอปาน จ่ากองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ๔๔๔๔  
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ถูกยิงเสียชีวิต
- ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ยิงชาวบ้านเสียชีวิต ๑ คน ที่ อำเภอสุไหงปาดี  
จังหวัดนราธิวาส
- ๕ มีนาคม ๒๕๔๗ คนร้ายลอบวางเพลิงโรงเรียน ๒ แห่ง คือ  
สถานีอนามัยและที่พักผู้โดยสารในอำเภอธารโต  
จังหวัดยะลา
- ๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ยิงอาสาสมัครรามัน จังหวัดยะลา ๑ คน
- ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ยิงชาวบ้านเสียชีวิต ๑ คน ที่ ตำบลโต๊ะเต็ง อำเภอสุไหงปาดี  
จังหวัดนราธิวาส
- ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗ ยิงชาวบ้านบาดเจ็บ ๑ คน เจ้าหน้าที่กัณฑ์รถไฟถูกพัน  
บาดเจ็บสาหัส
- ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๗ ลอบวางเพลิงเผาตู้โทรศัพท์ ที่อำเภอเย็งอ จังหวัดนราธิวาส
- ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ เจ้าหน้าที่สรรพากร ที่อำเภอสุไหงโก-ลก ถูกยิงเสียชีวิตใน  
เขตเทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก
- ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ถูกยิง  
เสียชีวิต ๑ คน ลอบเผาตู้โทรศัพท์สาธารณะ ๒ จุด บนถนน  
ทางหลวงสาย ๔๑๐ ยะลา-เบตง อำเภอบันนังสตา จังหวัด  
ยะลา

- ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ สถานีอนามัย-ป้อมตำรวจพร้อมกันกว่า ๑๕ แห่ง  
ในจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานีถูกลอบ  
วางเพลิง
- ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ลอบวางเพลิงบ้านพักเจ้าหน้าที่หน่วยส่งน้ำมัน  
สำนักชลประทานที่ ๑๒ อำเภอเมือง  
จังหวัดปัตตานี  
และวางเพลิงร้านอาหารใน อำเภอโคกโพธิ์  
จังหวัดปัตตานี
- ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๗ วางระเบิดสำนักงานองค์การโทรศัพท์แห่ง  
ประเทศไทย จังหวัดนราธิวาส ใกล้กับศาลากลางจังหวัด  
ขณะที่คณะของรัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงมหาดไทยกำลังประชุมร่วมกับ  
ฝ่ายต่าง ๆ บนศาลากลางจังหวัด และลอบยิง  
ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง  
จังหวัดยะลา บาดเจ็บ ๑ นาย
- ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๗ ลอบวางระเบิดร้านค้าไอเกะหลังโรงแรมมารีน่า  
ในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลก  
ยิงนายทหารนาวิกโยธินได้ ค่ายจุฬารกรณ์ เสียชีวิต  
ที่อำเภอตากใบ
- ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๗ คนร้ายลอบเผาสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดยะลาและ  
จังหวัดปัตตานีรวม ๑๔ จุด และรักษาการผู้การ  
ยะลาถูกช่มยิง
- ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๗ ลอบวางเพลิงในพื้นที่อำเภอหนองจิก  
จังหวัดปัตตานี ๔ จุด
- ๑ เมษายน ๒๕๔๗ คนร้ายปล้นวัดพระเปิด(ไดนาไมด์) และบุญยูเรีย  
ที่โรงไม้หิน จังหวัดยะลา
- ๙ เมษายน ๒๕๔๗ ยิงนายสถานีรถไฟบ้านไผ่  
จังหวัดนราธิวาส เสียชีวิต ๑ คน

- ๑๔ เมษายน ๒๕๔๗      ลอบถอดหมุดรางรถไฟช่วงระหว่าง ตำบลนาประดู่  
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และใช้เครื่องยิง  
ลูกระเบิดเอ็ม ๗๗ ยิงใส่ฐานปฏิบัติการชุดเฉพาะกิจ  
ตำรวจตระเวนชายแดน ๔๒๐๒ จังหวัดยะลา
- ๑๘ เมษายน ๒๕๔๗      พนักงานกั้นรถไฟสถานีรถไฟสุโงปาดิถูกยิง  
เสียชีวิต สภาพแรงงานการรถไฟฯ ภาคใต้  
สาขาหาดใหญ่ หยุดเดินรถเข้าไปยังพื้นที่ ๓  
จังหวัดชายแดนภาคใต้ทันที
- ๒๒ เมษายน ๒๕๔๗      ลอบวางเพลิงเผาโรงเรียน ตูโรศัพทสาธารณะ  
แบบหยอดเหรียญและสถานที่ราชการใน  
๑๓ อำเภอของ จังหวัดนราธิวาส จับกุมตัว  
ผู้ต้องสงสัยก่อเหตุได้ ๑๐ คน
- ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗      ลอบวางระเบิดที่พักระเบิดที่พักระเบิดตรวจจราจรเขตเทศบาล  
นครยะลา
- ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗      มีกลุ่มวัยรุ่นก่อเหตุบุกโจมตีเจ้าหน้าที่ ๑๐ จุด ใน ๓  
จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ จังหวัดสงขลา จังหวัด  
ยะลา และจังหวัดปัตตานี โจมตีพร้อมกันเวลา  
ประมาณ ๐๕.๓๐ นาฬิกา ส่วนใหญ่มีมิดเป็นอาวุธ  
มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น ๑๐๗ คน บาดเจ็บ ๓ คน จับกุม  
ได้ ๑๗ คน และตำรวจเสียชีวิต ๓ นาย ทหาร ๒  
นาย บาดเจ็บ ๑๕ นาย

นอกจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรงแล้วยังมี  
เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ เกิดขึ้นอีกมากมายซึ่งอาจเป็นผลโดยตรงและโดยอ้อมกับสถานการณ์จังหวัด  
ชายแดนภาคใต้ที่ไม่ควรปล่อยเลยไป จึงใคร่ขอนำมากล่าวไว้ด้วยดังต่อไปนี้คือ:-

- ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗      พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวในที่ประชุม  
คณะรัฐมนตรีถึงการเข้าเฝ้าสมเด็จพระนางเจ้า  
พระบรมราชินีนาถที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒  
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ว่า พระองค์ทรงรับสั่งว่าคนใต้เป็นคนดี  
ที่น่ารักและมีความเป็นธรรม เพราะฉะนั้นเหตุการณ์  
ที่เกิดขึ้นควรจะทำด้วยความเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและ

- กันและสื่อสารถึงความต้องการและปัญหาที่แท้จริง  
โดยนายกรัฐมนตรีได้รับใส่เกล้าฯ เพื่อเป็นหลักในการ  
ดำเนินนโยบายแก้ปัญหาต่อไป
- ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ประธานคณะกรรมการอิสลาม จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา  
และจังหวัดนราธิวาส ได้ออกแถลงการณ์ร่วมกันเพื่อยุติ  
บทบาทการให้ความร่วมมือกับรัฐบาล
- ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปจังหวัดสงขลา ที่กองบิน ๕๖  
พร้อมเรียกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือถึงปัญหาสถานการณ์  
ความไม่สงบในภาคใต้ พร้อมรับทราบข้อมูลจากแม่ทัพภาค  
ที่ ๔ โดยเฉพาะกรณีที่ประธานคณะกรรมการอิสลาม ๓  
จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมติหยุดให้ความร่วมมือกับ  
หน่วยงานรัฐด้านประธานคณะกรรมการอิสลามจังหวัด  
ปัตตานี ระบุว่าถ้าทุกฝ่ายทำตามพระราชเสาวนีย์  
ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ  
ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้จะยุติและจะระบุจะให้ข้อมูลกับ  
นายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียว
- ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและประธาน  
คณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัด ประชุมร่วมกัน  
โดยมีตัวแทนฝ่ายทหารร่วมประชุมด้วย ในที่สุดที่ประชุม  
มีมติ ๗ ข้อ เพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการ  
ต่อไป
- ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณได้รวม ๗๕ โครงการ  
รวมเป็นเงิน จำนวน ๗๐๔,๑๖๓,๖๘๐ บาท
- ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ โรงเรียนจำนวน ๓๓๖ แห่ง ของจังหวัดปัตตานีหยุดเรียน  
และครูขอลาออกเป็นจำนวนมาก
- ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงห่วงใยปัญหาภาคใต้  
แนะนำทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน
- ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ องค์การมุสลิมล่ำรายชื่อ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ ล้มกฏอัยการศึกใน ๓  
จังหวัดชายแดนภาคใต้ สมาชิกวุฒิสภาและ  
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบุชาวบ้านทนไม่ไหวตกเป็น  
เหยื่ออุ้มฆ่าเกือบทุกวันร้องรัฐมนตรีว่าการ

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

กระทรวงมหาดไทยว่าตำรวจใช้อำนาจเกินกระทำทารุณ  
๕ ผู้ต้องหาได้รับสารภาพเป็นโจรแบ่งแยกดินแดน  
นายกรัฐมนตรีและกองทัพภาคที่ ๔ กล่าวว่าถ้ายังมี  
สถานการณ์ฆ่ากันรายวัน มีการก่อเหตุใน ๓ จังหวัด  
ชายแดนภาคใต้ก็ยังคงกฏอัยการศึกไว้ก่อน

๒ มีนาคม ๒๕๔๗

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับการให้ความช่วยเหลือแก่  
ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ ๓  
จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเพิ่มเงินสวัสดิการและ  
เงินตอบแทนพิเศษเพิ่มเติม ตลอดทั้ง ให้มีการจัดระเบียบ  
การใช้งบประมาณเงินราชการลับหรือบลับ และให้แก้ไข  
เรื่องการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ผิดกฎหมายด้วย  
ปรับคณะรัฐมนตรีได้แก่

๖ มีนาคม ๒๕๔๗

๑. นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองนายกรัฐมนตรี

๒. นายโกศล พลกุล รองนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงมหาดไทย

๓. พล.อ.ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงกลาโหม เป็นรองนายกรัฐมนตรี

๔. พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร รัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ซึ่งจะมีผลเกี่ยวกับนโยบายการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้

๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗

นายสมชาย นิละไพจิตร อายุ ๕๓ ปี ทนายความชื่อดัง  
ประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิมหายตัวไปอย่างลึกลับ  
กระแสน่าสงสัยว่าจะถูก คุมไปเพราะอยู่เบื้องหลัง  
การเคลื่อนไหวล่ารายชื่อคัดค้านกฏอัยการศึกในพื้นที่  
๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และยังเป็นทนายว่าความให้  
๕ ผู้ต้องหากลุ่มเจไอ

๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗

การประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ที่โรงแรมซีเอส  
จังหวัดปัตตานี และอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนา

- ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพียง ๑.๒ หมื่นล้านบาท  
มีการรักษาคณะรัฐมนตรีอย่างเข้มงวด
- ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ถึงการที่รัฐบาลยังไม่ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า เรื่องนี้มีออบหมาย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิจารณาว่ามีพื้นที่ใดที่สามารถยกเลิกกฎอัยการศึกได้บ้าง
- ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมได้เร่งสืบสวนหาตัวนายสมชาย นีละไพจิตร ทนายเงอ และเครือข่ายองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนเรียกร้องให้ นายกรัฐมนตรีลงมารับผิดชอบต่อเรื่องนี้ และรัฐบาลต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือนายสมชาย โดยเร็วที่สุด
- ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗ รัฐบาลสั่งย้าย พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและพล.ท.พงษ์ศักดิ์ เอกบรรณสิงห์ แม่ทัพภาคที่ ๔ มาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่สถานีตำรวจภูธรตำบลตันหยง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้เกี่ยวข้องได้นำ ๗ ผู้ต้องหา คดีปล้นอาวุธปืนค่ายทหารกองพันพัฒนาที่ ๔ และคดีฆ่า จ.ส.ต.ปัญญา ดาราฮิม ผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ สุโขทัยเสียชีวิต มาแถลงข่าวว่าผู้ต้องหาทั้งหมด รับสารภาพว่าเคยก่อความไม่สงบมาหลายคดีและปล้นปืน ทหารกองพันพัฒนาที่ ๔ และนายอนุพงศ์ พันธชยางกูร กำนัน ตำบลโต๊ะเต็ง อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส หนึ่งในผู้ต้องหาทั้งหมดตกลงกับผู้สื่อข่าวชัดเจนว่าคุณคณที อยู่เบื้องหลังการกระทำของตนกับพวก ได้แก่ นายเด่น โต๊ะมีนา สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปัตตานี นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนราธิวาส และนายจำมุดดิน อูมา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดนราธิวาส พรรคไทยรักไทย ได้มาร่วมวางแผน  
ปล้นปืนที่บ้านตนเองร่วมกับนายมะเซ อูเซ็ง ขจก.  
ที่ทางการต้องการตัว สำหรับการปล้นปืนได้ใช้กำลัง  
แนวร่วมในพื้นที่ประมาณ ๔ กองร้อย ๆ ละ ๕๐ นาย  
ในพื้นที่ อำเภอสุโหงปาดี อำเภอเจาะไอร้อง  
และอำเภอระแงะ

๒๓ มีนาคม ๒๕๔๗

วุฒิสภามีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑๕ คน  
สอบสวนหาข้อเท็จจริงกรณี “นายสมชาย นีละไพจิตร”  
หายตัวไป โดยต่อมาพนักงานสอบสวนได้ขอศาล  
ออกหมายจับผู้ต้องหาซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจรวม ๕ นาย  
คือ

๑. พ.ต.ท.ชิตชัย เลี่ยมสงวน รอง ผกก. ๓ ป.

๒. พ.ต.ท.สินชัย นิยมบุญก่าพงศ์

๓. พ.ต.ต.เงิน ทองสุก

๔. จ.ส.ต.ชัยเวง พาดัง

๕. ส.ต.อ.รันดร สิทธิเขต

พนักงานสอบสวนส่งสำนวนเสนอ อัยการฟ้องศาลอาญา  
และศาลนัดเปิดคดีแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๗

๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗

ศาลอาญาได้สวนคำร้องขอออกหมายจับผู้ต้องสงสัยตามที่  
พนักงานสอบสวนเสนอมาและศาลอาญาอนุมัติ

ออกหมายจับนายนักมุตติน อูมา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
จังหวัดนราธิวาส พรรคไทยรักไทย

พร้อมพวกรวม ๙ คนแล้ว

๒๙ มีนาคม ๒๕๔๗

นายกรัฐมนตรีเลื่อนเดินทางไปเยือนต่างประเทศในช่วง  
๒๙ มีนาคม ๒๕๔๗ - ๓ เมษายน ๒๕๔๗ และระหว่าง

๑๘ - ๒๖ เมษายน ๒๕๔๗ ออกไปก่อนเนื่องจาก

ปัญหาชายแดนภาคใต้ พร้อมกันนี้ได้เรียกประชุมพิเศษ

(เกี่ยวกับความมั่นคง) เพื่อประเมินสถานการณ์ ๓ จังหวัด

ชายแดนภาคใต้และกำหนดแผนมาตรการป้องกัน

๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

มีฝูงชนหลายร้อยคนมุ่งหน้าไปยังสถานีตำรวจภูธร อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เพื่อเรียกร้องให้ปล่อยตัวชุดอาสาสมัครรักษาหมู่บ้าน จำนวน ๖ คน ที่ยอมมอบปืนให้กับกลุ่มโจรได้ โดยสร้างเรื่องว่าถูกปล้นปืนไปและปรากฏว่ามีการฉกฉวยโอกาสปลุกปั่นประชาชน โดยแกนนำกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ตั้งแนวร่วมเข้ามาสมทบจนสถานการณ์บานปลายและเพื่อเป็นการกดดันเจ้าหน้าที่

ในที่สุดเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารตัดสินใจใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุม มีคนเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ๖ คนและอีก ๑ คน ไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล โดยมีผลจากการถูกยิงด้วยกระสุนปืนและถูกจับกุมไว้เกือบ ๑,๓๐๐ คนที่น่าสลดหดหู่และกลายเป็นปัญหาใหญ่ คือ การลำเลียง ผู้ถูกจับกุมไปยังค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี มีผู้เสียชีวิตระหว่างอยู่ในการควบคุมของทหารถึงจำนวน ๗๘ ศพ สาเหตุการตายเกิดจากการขาดอากาศหายใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ตั้งคณะกรรมการอิสระชุดหนึ่งขึ้นมาทำการสอบสวนเหตุการณ์สลายการประชุมที่ สภ.ตากใบ จ.นราธิวาส โดยมี นายพิเชต สุนทรพิพิธ เป็นประธานฯ บัดนี้ผลการสอบสวนของคณะกรรมการชุดนี้สำเร็จเสร็จสิ้นลงแล้ว พร้อมระบุถึงความบกพร่องผิดพลาดของนายทหารระดับสูงประมาณ ๓ คน (พล.ท.พิศาล วัฒนวงษ์ศิริ แม่ทัพภาคที่๕ พล.ต.ขวัญชาติ กล้าหาญ รองแม่ทัพภาคที่๕ และพล.ต.เฉลิมชัย วิรุฬห์เพชร ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่๕) พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ว่าจะตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ถูกพาดพิงและอาจมีการพิจารณาโทษทางวินัยและเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย ในจุดบกพร่องดังกล่าวต่อไป

**สรุปการสูญเสียของเจ้าหน้าที่รัฐ**

(๔ ม.ค. - ๒๘ เม.ย. ๔๗)

เดือน	ทหาร		ตำรวจ		เจ้าหน้าที่พลเรือน		รวม	
	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
ม.ค.	๕	๐	๔	๓	๒	๐	๑๑	๓
ก.พ.	๒	๑	๕	๘	๑๓	๖	๒๐	๑๕
มี.ค.	๓	๐	๕	๓	๗	๑๑	๑๕	๑๔
เม.ย.	๓	๔	๖	๒๑	๑๑	๑๐	๒๐	๓๕
รวม	๑๓	๕	๒๐	๓๕	๓๓	๒๗	๖๖	๖๘

**สรุปการสูญเสียราษฎรและพระภิกษุ/สามเณร**

(๔ ม.ค. - ๒๘ เม.ย. ๔๗)

เดือน	ราษฎร		พระภิกษุ/สามเณร		รวม	
	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
ม.ค.	๔	๕	๓	๓	๗	๘
ก.พ.	๑๗	๑๒	๐	๐	๑๗	๑๒
มี.ค.	๘	๔๕	๐	๐	๘	๔๕
เม.ย.	๒๒	๑๗	๐	๐	๒๒	๑๗
รวม	๕๑	๗๙	๓	๓	๕๔	๘๒

**สรุปการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**

ตามลักษณะการปฏิบัติการ (๔ ม.ค. - ๒๘ เม.ย. ๔๗)

เดือน	ลอบยิง	ลอบ ทำร้าย	วาง ระเบิด	วางเพลิง	ระเบิด เพลิง	ปล้นทรัพย์	ข่มขู่	ปะทะ	อื่นๆ	รวม
ม.ค.	๗	๙	๙	๓๕	๐	๑	๖	๐	๓	๗๐
ก.พ.	๕๑	๑๓	๒	๖	๐	๐	๓	๐	๗	๘๒
มี.ค.	๔๓	๑๒	๕	๗๓	๐	๒	๒	๐	๕	๑๔๒
เม.ย.	๔๙	๙	๘	๘๘	๑๖	๐	๑	๑๐	๒๑	๒๐๒
รวม	๑๕๐	๔๓	๒๔	๒๐๒	๑๖	๓	๑๒	๑๐	๓๖	๔๙๖

**สรุปการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**

จังหวัดที่เกิดเหตุการณ์ (๔ ม.ค. - ๒๘ เม.ย. ๔๗)

เดือน	ยะลา	ปัตตานี	นราธิวาส	สงขลา	รวม
ม.ค.	๒๒	๑๓	๓๕	๐	๗๐
ก.พ.	๒๔	๑๘	๓๖	๔	๘๒
มี.ค.	๓๗	๕๐	๔๔	๑๑	๑๔๒
เม.ย.	๓๑	๔๙	๑๑๑	๑๑	๒๐๒
รวม	๑๑๔	๑๓๐	๒๒๖	๒๖	๔๙๖

เหตุการณ์สำคัญ  
ตั้งแต่ มกราคม – เมษายน ๒๕๔๗

ยิง	๑๔๖	ราย	จับกุม	๖	คดี
ทำร้าย	๓๔	ราย	จับกุม	๕	คดี
วางเพลิง	๑๗๒	ราย	จับกุม	๒	คดี
และออกหมายจับ ๑๘ ราย					
วางระเบิด	๒๐	ราย	จับกุม	๑	คดี
ปล้นอาวุธปืน	๑	ราย	จับกุม	๑	คดี
ปล้นวัตถุระเบิด	๑	ราย	จับกุม	-	คดี

สรุปสาเหตุและผลการปฏิบัติของเหตุการณ์สำคัญ  
ตั้งแต่ มกราคม-เมษายน ๒๕๔๗

ลำดับ	เหตุการณ์	เกิด	ผลการปฏิบัติ		ก่อความไม่สงบ	เรื่องส่วนตัว	ไม่ทราบสาเหตุ
			จับกุม	ออกหมาย			
๑	ยิง	๑๔๖	๖	๐	๔๔	๔๕	๕๗
๒	ทำร้าย	๓๔	๕	๐	๑๔	๑๔	๖
๓	วางเพลิง	๑๗๒	๒	๑๘	๑๖๕	๒	๕
๔	วางระเบิด	๒๐	๑	๐	๑๘	๐	๒
๕	ปล้น	๒	๑	๐	๒	๐	๐
	-อาวุธปืน	๑	๑	๐	๑	๐	๐
	-วัตถุระเบิด	๑	๐	๐	๑	๐	๐
	รวม	๓๗๕	๑๕	๑๘	๒๔๓	๖๑	๗๐



เมื่อ ๔ ม.ค. (๔๓) ปล้นอาวุธปืนทองพันห้าพันที่ ๔  
 บ.ปีเหล็ก ม.๓ ต.มะริอโปออก อ.เจาะไอร้อง จว.นราธิวาส  
 อาวุธถูกโจรกรรม จำนวน ๔๑๓ กระบอก  
 จนท.ทหารเสียชีวิต ๔ นาย

## กรณีปล้นอาวุธปืนกองพันพัฒนาที่ ๕ และเผาโรงเรียนในพื้นที่ จว.นราธิวาส

### ความคืบหน้าของคดี

ออกหมายจับผู้ต้องหา จำนวน ๓๕ คน

จับผู้ต้องหาได้ จำนวน ๒๐ คน

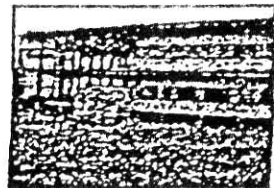
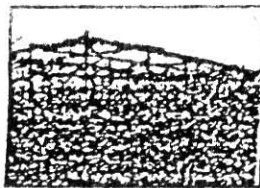
### สรุปความเสียหายเหตุการณ์เผาโรงเรียนในพื้นที่ จว.นราธิวาส

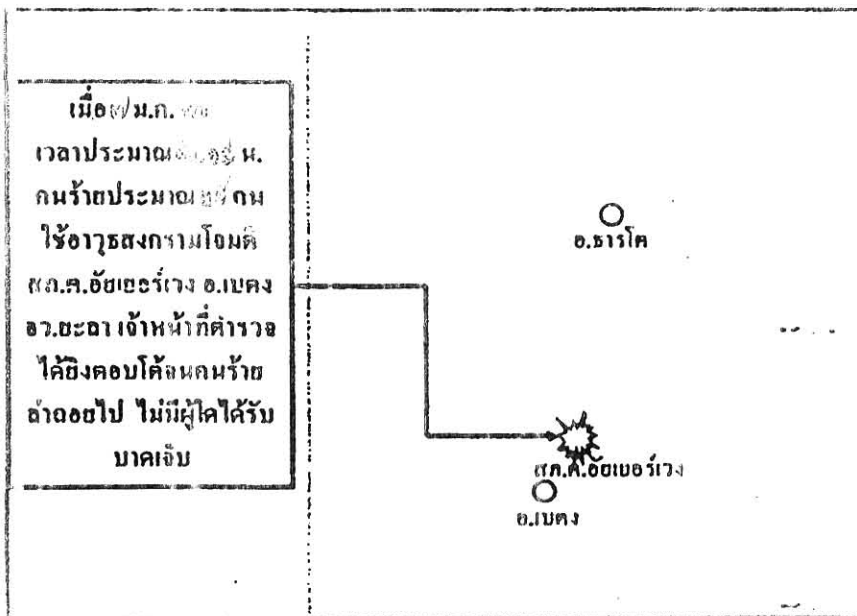
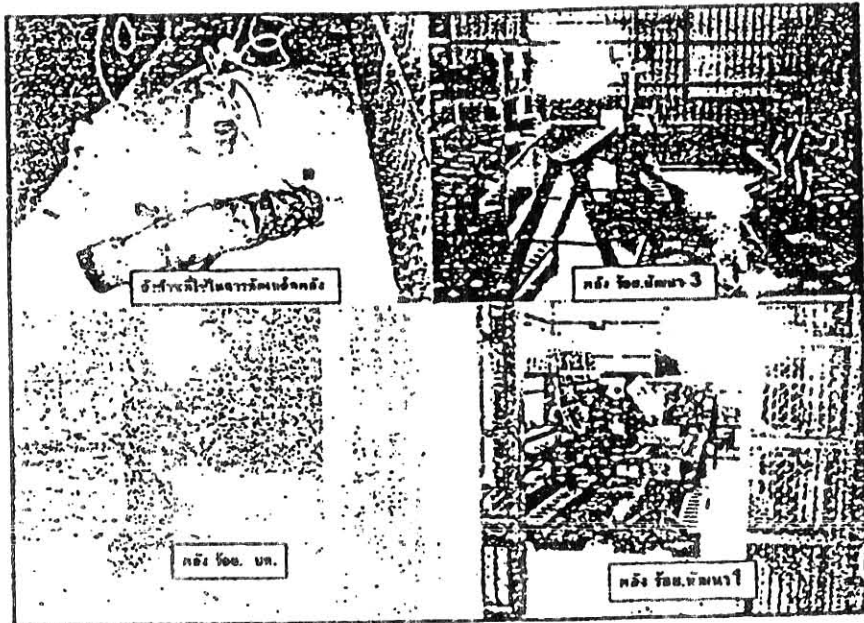
1. โรงเรียนถูกไฟไหม้ทั้งหมด จำนวน ๑๓ โรงเรียน

2. โรงเรียนถูกไฟไหม้บางส่วน จำนวน ๖ โรงเรียน

3. โรงเรียนถูกคนร้ายเตรียมการจะเผา จำนวน ๙ โรงเรียน

รวม ๒๘ โรงเรียน





## **๒. นโยบาย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้แก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้**

รัฐบาลมีนโยบายโดยออกเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๒๓/๒๕๔๕ ให้ยุบ ศอ.บต. และ พตท. ๔๓ และมอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ กำลั้งหลักโดยเป็นเจ้าภาพ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรภาค ๙ ส่วนหน้าขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งศูนย์อำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๙ นั้น ก็ได้มีหน่วยบังคับบัญชาขึ้นตรงอยู่ ๔ หน่วยด้วยกันคือ

๑. หน่วยเฉพาะกิจตำรวจภูธรจังหวัดยะลา
๒. หน่วยเฉพาะกิจตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
๓. หน่วยเฉพาะกิจตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส
๔. หน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดน รับผิดชอบในเรื่องของความมั่นคงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และในบางส่วนของจังหวัดสงขลา

ดำเนินการเรื่อยมาโดยใช้งบกลางจากรัฐบาลและสนับสนุนเป็นช่วง ๆ สถานการณ์อยู่ในลักษณะค่อนข้างทรงกับทรุด เนื่องจากว่าเป็นช่วงช่องว่างเมื่อมีการถอนตัวจากทางฝ่ายทหาร ทำให้การข่าวไม่ค่อยจะต่อเนื่องเท่าที่ควร

จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีการปล้นปืนที่กองพันพัฒนาที่ ๔ และต่อมาวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๗ กองทัพภาคที่ ๔ โดยแม่ทัพกองทัพภาคที่ ๔ คือ พลโท พงษ์ศักดิ์ เอกบรรณสิงห์ ได้ประกาศกฎอัยการศึกเพิ่มขึ้นจากเดิมมีประกาศในไม่ก็อำเภอ ของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามประกาศกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศเพิ่มเติมพื้นที่ จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาสและอำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี พร้อมทั้งจัดตั้งกองทัพภาคที่ ๔ ส่วนหน้าขึ้น การทำงานร่วมกันของทหารกับตำรวจมีลักษณะซ้ำซ้อนและลักลั่นกันอยู่บ้าง

ขณะที่มีการปฏิบัติการในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้และมีการโยกย้ายแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง เพื่อการนี้มาเป็นลำดับ คือ

๑. รัฐบาลออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปต.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานเพื่อทำหน้าที่น่านโยบายของรัฐบาลและนโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้แปลงไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ รวม ๑๓๑ โครงการ เป็นเงินงบประมาณปี ๒๕๔๗/๒๕๔๘ รวมทั้งสิ้น ๔๑๒,๙๗๘,๔๓๕ บาท

๒. รัฐบาลได้เสนอเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จากพลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็น พลเอก เศรษฐา สุวานะจาโร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจาก นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็น นายโกศล พลกุล พร้อมทั้งสั่งย้าย พลโท พงษ์ศักดิ์ เอกบรรณสิงห์ แม่ทัพภาคที่ ๔ และพลตำรวจเอก สันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มาปฏิบัติหน้าที่ที่ สำนักนายกรัฐมนตรี

๓. เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีอนุมัติการให้ความช่วยเหลือแก่ ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอเงินสวัสดิการและเงินตอบแทนพิเศษ

๔. เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีรับทราบการให้ความช่วยเหลือ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ของกระทรวงการคลังในการช่วยเหลือหน่วยงาน ราชการในสังกัดกระทรวงการคลัง และสถาบันการเงิน

คณะรัฐมนตรีรับทราบโครงการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนাজังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ตลอดทั้งด้านความมั่นคง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเสนอ

๕. เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ รัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี รวม ๒ ฉบับ คือ ๑. คำสั่งที่ ๖๘/๒๕๔๗ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๒. คำสั่งที่ ๖๘/๒๕๔๗ เรื่อง การจัดตั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สส.จชต.) เพื่อเป็นหน่วยงานการปฏิบัติให้บังเกิดผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ตามคำสั่งที่ ๖๘/๒๕๔๗ ต่อมารัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๐๑/๒๕๔๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งที่ ๖๘/๒๕๔๗ เพื่อให้การดำเนินงานของ กอ.สสส.จชต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖. วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่สำนักงานสภาความ มั่นคงแห่งชาติ (สมช.) รายงานคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๘/๒๕๔๗ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุข ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ปัญหาในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดน ภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถยุติปัญหาความไม่สงบในพื้นที่และสร้างบรรยากาศให้เกิด ความมั่นคงขึ้นในระดับที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบดังนี้

๖.๑ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) รับผิดชอบในการเสนอแนะ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องและเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการ ปฏิบัติของหน่วยงานระดับกระทรวงและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ รับผิดชอบในการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านความมั่นคง

๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รับผิดชอบในการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านเศรษฐกิจและสังคม

๖.๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) รับผิดชอบในการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในส่วนหน้า เป็นศูนย์ควบคุมและแกนหลักในการประสานการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ชื่อ “กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.)”

กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) โดยมีพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงเป็นประธาน ส่วนการปฏิบัติการด้านยุทธวิธีมีกองทัพภาคที่ ๔ ส่วนหน้าเป็นหลัก โดยมีแผนงานด้านยุทธการดังนี้

๑. พื้นที่ชายแดน กกล.เทพสตรี รับผิดชอบจัดวางกำลังชุดเฝ้าตรวจตามแนวชายแดน

๒. พื้นที่ตอนกลาง ที่ราบเชิงเขาและที่ราบ

๒.๑ ฉก.สันติ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอเจาะไอร้อง อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

๒.๒ ฉก.ปัตตานี รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดปัตตานี

๒.๓ ฉก.ยะลา รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดยะลา

๒.๔ ฉก.นราธิวาส รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

๒.๕ ฉก.ตชด. รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอนาทวี, อำเภอสะบ้าย้อย, อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้ยังมีแผนรักษาความปลอดภัยรถไฟ, ครู, โรงเรียน เป็นการเฉพาะเพื่อความปลอดภัย

๓. พื้นที่ชุมชนเมือง ดำรวจรับผิดชอบพื้นที่โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด รับผิดชอบทั้งหมดในจังหวัด กองกำลังเฉพาะกิจที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดจัดกำลังทหารสนับสนุน

ด้านกิจการพลเรือน ดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้ประชาชน หันมาให้การสนับสนุนทางราชการด้วยความเต็มใจและเข้าใจการปฏิบัติงานของทางราชการ โดยสรุปภาพรวมคือ เป็นการปฏิบัติการเมืองนำการทหาร ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในปัจจุบัน

๗. วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ดำเนินการตามมาตรการเพิ่มเติมจากข้อเสนอของนายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรีที่ได้มอบหมายให้ศึกษาความต้องการของประชาชน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้รวม ๓ มาตรการ คือ

๑. มาตรการที่กำลังดำเนินการ
๒. มาตรการที่สมควรเร่งดำเนินการ
๓. มาตรการที่จำเป็นต้องดำเนินการ

๘. วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการและงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ในโครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ด้านความมั่นคง) รวม ๓ โครงการรวมเงินงบประมาณ ๕๑ ล้านบาท

๙. ฝ่ายทหารกำหนดการปฏิบัติเป็นแผนยุทธการทักซิณไพศาล เพื่อเพิ่มการปฏิบัติงานด้านกำลังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อจากแผนยุทธการที่มีอยู่เดิม คือ แผนยุทธการทักซิณสันติ ทักซิณสันติ ๒ และแผนยุทธการวางเหล็ก โดยมีกองทัพภาคที่ ๔ ส่วนหน้าเป็นกำลังหลัก

ส่วนฝ่ายตำรวจกำหนดแผนยุทธการโดยออกคำสั่งยุทธการพิทักษ์ราษฎร์ ๔๗/๑ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการและหน่วยสนับสนุน พร้อมทั้งจัดทำโครงการตำรวจชุมชนด้วย โดยมีกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ เป็นผู้รับผิดชอบตามแผนดังกล่าว

๑๐. วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย ๓ โครงการ งบประมาณรวม ๖๙๐.๖๘ ล้านบาท โดยมีนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงพาณิชย์รายงานความก้าวหน้าการสร้างงานและอาชีพใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำเดือน พฤษภาคม ๒๕๔๗

๑๑. รัฐบาลได้ปรับปรุงคณะรัฐมนตรีเพื่อดูแลปัญหาชายแดนภาคใต้ ใหม่ โดยแต่งตั้ง พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแทนพลเอกเชษฐา ฐานะจาโร และแต่งตั้งนายอารีย์ วงศ์อารยะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการดูแลโรงเรียนที่สอนวิชาการศาสนาอิสลาม ตลอดทั้งแต่งตั้งพลเอก สิริชัย ธีรญาศิริ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้อำนวยการ กอ.สสส.จชต. คนใหม่

รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกวิถีทาง โดยกำลังปราบปรามจับกุมครูสอนศาสนา (กูสตาบ) จำนวน ๖ คน มาดำเนินคดี และใช้นโยบายด้านสังคมจิตวิทยา ด้วยการให้ประชาชนทั่วประเทศช่วยกันพับนกดกระดาศสันติภาพ ไปโปรยใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันและเป็นวันพ่อแห่งชาติ จำนวน ๘๐ ล้านตัว แต่ปัญหาการฆ่ารายวันก็ยังคงมีเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน แม้นายกรัฐมนตรีจะไปดูแลในพื้นที่ด้วยตนเองหลายครั้งก็ตาม คงต้องปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของรัฐบาลชุดใหม่หาทางแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวไป

## บทที่ ๓

### ข้อพิจารณาปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

#### ๑. ปัญหาหลักและปัญหาพื้นฐานการก่อความไม่สงบ

๑.๑ รายงานการพิจารณาศึกษาและสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีสถานการณ์ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๖ ของคณะกรรมการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสรุปว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาสำคัญ ๕ เรื่อง คือ ๑) ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง ๒) ปัญหาการศึกษา ๓) ปัญหาด้านการต่างประเทศ ๔) ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย ๕) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ กับรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๔๒ ของวุฒิสภา ซึ่งสรุปว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาสำคัญ ๗ เรื่อง คือ การศึกษาพื้นฐาน ความยากจน ยาเสพติด ขบวนการก่อการร้าย อิทธิพลท้องถิ่น ความขัดแย้งทางการเมืองและกลไกรัฐ ปัญหาเหล่านี้โดยเฉพาะปัญหาระดับโครงสร้างของสังคมอย่างการศึกษาและความยากจน สัมพันธ์กับปัญหา “สังคมจิตวิทยา” ซึ่งเกิดขึ้นเพราะความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาและภาษา - วัฒนธรรม ระหว่างชาวไทยมุสลิมในพื้นที่กับผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยโดยเฉพาะภาคราชการ อันส่งผลให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้อ่อนแอเปราะบาง มักเกิดปัญหาขึ้นเมื่อมีบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น นักการเมือง - ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มโจรต่างๆ ฉวยโอกาสใช้ประโยชน์จากช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจกัน ด้วยเหตุนี้ รายงานของสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ( ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ) ด้านความมั่นคง ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสรุปได้ว่า ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจวิเคราะห์ได้เป็น ๓ ระดับ คือ ๑) ระดับผิวหน้าหรือปรากฏการณ์ คือ การใช้ความรุนแรงและการก่อวินาศกรรมทุกรูปแบบของโจรก่อการร้าย (จกร.) และโจรอิทธิพล ๒) ระดับโครงสร้าง ที่มีปัญหาปัจจุบัน คือ การประพุดติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐส่วนที่ยังแสวงหาอำนาจ อิทธิพล ผลประโยชน์ร่วมกับผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังกลุ่มโจร ปัญหาโจรก่อการร้ายที่พลิกพื้นกองกำลังและแนวร่วมเคลื่อนไหวมากขึ้น และปัญหาการแทรกแซงเผยแพร่แนวความคิดรุนแรงในหมู่เยาวชน ๓) ระดับวัฒนธรรมหรือจิตใจ คือ ประชาชนอยู่ระหว่างสถานการณ์ความรุนแรง อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐกับอำนาจของกลุ่มโจรหรือกลุ่มอิทธิพล ทำให้ประชาชนจำต้องวางเฉยไม่สามารถร่วมมือกับทางราชการ เป็นสาเหตุให้งานมวลชนและงานการข่าวไม่ได้ผลเท่าที่ควรในระยะหลัง จำเป็นต้องสร้างความไว้วางใจ ความเข้าใจและลดความหวาดระแวงของประชาชนต่อทางราชการอย่างจริงจังโดยเร็ว สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในช่วงนี้มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุประกอบกัน สำหรับเงื่อนไขที่มาจากฝ่ายตรงข้ามมี ๓ ประการ คือ ๑) ปัญหาพื้นฐานที่มาจากการแสวงหาและแย่งชิงอิทธิพลผลประโยชน์ในพื้นที่ ๒)

สมาชิกใจก่อการร้าย (จกร.) และแนวร่วมใช้โอกาสที่เกิดเงื่อนไขในพื้นที่พยายามพลิกฟื้นบทบาทของกองกำลังและแนวร่วม ๓) มีการเผยแพร่แนวความคิดรุนแรงแทรกแซงเข้าไปในโรงเรียนปอเนาะและชุมชนบางแห่งเพื่อชักจูงและฝักอบรมเยาวชนบางส่วนให้มีแนวคิดและการกระทำในทางรุนแรงมากขึ้น เงื่อนไขอีกประการหนึ่งมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐส่วนที่สร้างเงื่อนไขทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ และเงื่อนไขทางสังคมจิตวิทยาที่ละเอียดอ่อนอีกประการหนึ่ง คือจะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดภาพว่าการปราบปรามเป็นมาตรการหลักเพียงอย่างเดียว เพราะจะส่งผลกระทบกว้างไกลและแก้ไขได้ยากในระยะยาว (จากเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ณ โรงแรมซีเอส ปัตตานี โดยนายวินัย ภัททิกุล เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เสนอเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ( ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ) ด้านความมั่นคง) และมีรายงานการวิจัยสำคัญที่นักวิชาการในพื้นที่ทำเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เรื่อง ข้อค้นพบจากการศึกษาเพื่อความเข้าใจปัญหาพื้นฐานของจังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส (๒๕๔๕) โดยเสนอปัญหาจากมุมมองของชาวบ้านผ่านเวทีชาวบ้าน ๑๓ ครั้ง พบว่าในสายตาประชาชน ๕๘๘ คนจาก ๙ อำเภอใน ๓ จังหวัด ล้วนเห็นวาทนโยบายของรัฐบาลบางเรื่องไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนหนึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลไม่ตรงกับท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่รัฐไม่มีประสิทธิภาพ

๑.๒ จากการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ชุดนี้ สรุปปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ( ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ) ดังนี้

#### ๑.๒.๑ ปัญหาหลัก

เนื่องจากแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงมีอยู่นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันและขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีขบวนการปฏิบัติการทั้งเก่าและใหม่ได้วางแผนปฏิบัติการ ๗ ชั้น หรือเรียกว่าแผนบันได ๗ ชั้น โดยการสนับสนุนทางการเงินจากต่างประเทศทำการก่อการร้าย โดยอาศัยการบิดเบือนหลักทางศาสนาและเงื่อนไขบางประการเพื่อชักจูงให้ผู้หลงผิดร่วมขบวนการและก่อความไม่สงบในพื้นที่

#### ๑.๒.๒ ปัญหาพื้นฐาน

##### ๑.๒.๒.๑ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาและความมั่นคง

##### - ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา

(๑) ความแตกต่างที่หลากหลายทางศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

- (๒) ข้อผิดพลาดจากการใช้นโยบายผสมกลมกลืนทาง  
วัฒนธรรมของรัฐบาลในอดีต
- (๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลความรู้ความเข้าใจในปัญหา
- (๔) ประชาชนไม่เข้าใจและไม่นิยมใช้ภาษาไทย
- (๕) ความไม่เท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจและโอกาสทาง  
สังคม
- (๖) การแสวงหาและแย่งชิงอิทธิพลเพื่อผลประโยชน์ในพื้นที่  
ของข้าราชการและผู้มีอิทธิพลในพื้นที่บางคน
- (๗) ปัญหาการหายไปของนายสมชาย นิละไพจิตร  
นายความไทยมุสลิม
- ปัญหาด้านความมั่นคง
- (๑) การขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหา
- (๒) ปัญหาการปฏิบัติด้านการข่าวของฝ่ายรัฐไม่มีเจ้าภาพ  
และไม่ชัดเจน
- (๓) โจรก่อการร้ายและแนวร่วมพลิกพื้นบทบาทของกอง  
กำลังตามสถานการณ์ที่วุ่นวาย
- (๔) ปัญหามุสลิมสากลเข้มแข็งขึ้นมีการร่วมมือกันมากขึ้น  
และเพิ่มความรุนแรงในประเทศเสรีต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการตอบโต้ประเทศต่างๆ ที่ส่งทหาร  
ไปอิรัก
- (๕) ปัญหาการส่งทหารไปยังอิรักที่ถูกยกขึ้นอ้างในการยุยง  
ปลุกปั่น
- (๖) ปัญหาการเปลี่ยนเป้าหมายของผู้ก่อการร้ายที่มอง  
ประเทศไทยจากเป็นที่พักพิงของแนวร่วมมาเป็นเป้าหมายปฏิบัติการร้าย เพื่อตอบโต้การ  
ปฏิบัติการของฝ่ายไทย โดยมุ่งจุดอ่อนในพื้นที่ที่มีจุดอ่อนในเรื่องความแตกต่างหลากหลายด้าน  
ศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อน (จากสาเหตุการจับกุมอัมบาตีเป็นต้นมา) โดยมีผู้  
ปฏิบัติการ คือ แนวร่วมโดยตรงที่ได้รับค่าจ้างตอบแทนมาปฏิบัติการและแนวร่วมไม่รู้ตัว เช่น  
เยาวชนและผู้ว่างงาน โดยการปลุกปั่น จ้างวาน ยุยงให้หลงผิดเข้าร่วมขบวนการ
- (๗) แนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนยังมีแอบแฝงอยู่  
ตลอดเวลา

๑.๒.๒.๒ ปัญหาทางการศึกษา

- (๑) ความไม่ชัดเจนในด้านนโยบายการศึกษาของนักเรียนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๒) สาเหตุอำนาจบริหารอยู่ในส่วนกลาง
- (๓) กระทรวงศึกษาไม่แก้ปัญหากการศึกษาในจังหวัดภาคใต้  
อย่างจริงจังและจริงจัง
- (๔) สำนักศึกษาเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ หรือ PONDOK) และโรงเรียนเอกชนขาดการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร จึงไม่มีมาตรฐาน
- (๕) ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา หรือ TADIKA) ขาดการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร จึงไม่มีมาตรฐาน
- (๖) การศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มีหลักสูตรรองรับนักเรียนมุสลิมจบการศึกษาวិชาการศาสนาอิสลามในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒.๒.๓ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

- (๑) สาเหตุฐานการผลิตทางเศรษฐกิจแคบ
- (๒) การกระจุกตัวของบริการโครงสร้างพื้นฐาน
- (๓) การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม
- (๔) ขาดการพัฒนาคุณภาพคน
- (๕) ขาดแคลนกำลังแรงงานและแรงงานฝีมือ
- (๖) การพึ่งพาเศรษฐกิจจากประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๒.๒.๔ ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง

- (๑) การแข่งขันเพื่อชิงความได้เปรียบในทางการเลือกตั้งระหว่างพรรคการเมืองและนักการเมือง ทำให้ความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง
- (๒) การแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง ทำให้ความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเช่นกัน
- (๓) มีความขัดแย้งเชิงลึกจากนโยบายและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีมาในอดีต
- (๔) กลไกของรัฐขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดข้าราชการในพื้นที่และขาดขวัญกำลังใจ

### ๑.๒.๒.๕ ปัญหาด้านการต่างประเทศ

- (๑) ผลกระทบจากการก่อการร้ายในต่างประเทศ
- (๒) บุคคลสองสัญชาติกับปัญหาความมั่นคงของประเทศ
- (๓) นโยบายทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน

## **๒. การประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ**

จากข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และนโยบายยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นจนถึงปัจจุบันดังที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ รัฐบาลยังประสบความสำเร็จในการแก้ไขไม่มากนัก ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

### ๒.๑ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาและความมั่นคง

#### ๒.๑.๑ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา

(๑) ประชาชนหรือมวลชนยังให้ความร่วมมือกับรัฐบาลไม่เต็มที่ เพราะในสายตาของประชาชนยังเห็นว่านโยบายบางส่วนไม่ตรงกับท้องถิ่นและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น กรณีกรือเซะ ตากใบและนายสมชายหายตัว เป็นต้น

(๒) รัฐบาลอาจจะคิดว่าปัญหาเกิดจากความยากจน คิดเอาว่าเมื่อประชาชนกินดีอยู่ดีปัญหาก็หมดไป จึงมีการทุ่มเทงบประมาณเข้าไปในพื้นที่เป็นจำนวนมาก กรณีที่เกิดขึ้นเป็นความเชื่อ ความต้องการของผู้คนในพื้นที่ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขมากกว่าที่เป็นอยู่

(๓) การส่งเสริมการศึกษา ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังไม่มากพอ และต่อเนื่องจริงจึงซึ่งต้องใช้เวลาเพราะเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขในระยะยาว ไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนหรือมวลชนที่มีความแตกต่างทางด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม

#### ๒.๑.๒ ปัญหาด้านความมั่นคง

(๑) ในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้ก่อการร้ายเผาโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสจำนวน ๒๐ โรงเรียน และเข้าปล้นอาวุธปืนในค่ายทหารกองพันพัฒนาที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ผู้ก่อการร้ายได้อาวุธปืนไปเป็นจำนวนมาก และทหารถูกฆ่าจำนวนหนึ่ง และต่อมามีการก่อเหตุร้ายฆ่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน พระสงฆ์สามเณร เผาสถานที่ราชการและวางระเบิดที่ต่างๆ ในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก มีการส่งทหารและตำรวจจำนวนมากเข้ารักษาความสงบใน ๓ จังหวัดดังกล่าว ขณะเดียวกันก็เริ่มดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใน

พื้นที่นั้นๆ ต่อมาในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ก่อการร้ายได้ยกกำลังเข้าโจมตีเจ้าหน้าที่พร้อมกัน ๑๑ จุดในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ทำให้ตำรวจเสียชีวิต ๓ นาย ทหารเสียชีวิต ๒ นาย และได้รับบาดเจ็บ ๑๕ นาย ฝ่ายผู้ก่อการร้ายเสียชีวิต ๑๐๗ คน บาดเจ็บ ๓ คน ถูกจับกุม ๑๗ คน หลังจากนั้นเหตุการณ์ก่อความไม่สงบเบาบางลง แต่ก็ยังไม่หมดสิ้น สถานการณ์ยังไม่น่าไว้วางใจ รัฐบาลยังคงเพิ่มกำลังตำรวจและทหารเข้าไปรักษาความสงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

(๒) เมื่อมีเหตุก่อความไม่สงบเกิดขึ้น ส่วนใหญ่ยังติดตามจับตัวผู้กระทำผิดไม่ได้และที่จับผู้กระทำผิดได้ก็ยังไม่แน่ใจว่าจะลงโทษได้จริงหรือไม่

(๓) แม้เหตุการณ์ลุกลามมาจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลก็ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าใครเป็นแกนนำก่อการร้ายในพื้นที่ใด และใครเป็นแนวร่วมบ้าง

#### ๒.๑.๓ ปัญหาด้านการศึกษา

(๑) การปรับปรุงและพัฒนาศูนย์อบรมศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) และโรงเรียนเอกชน ตลอดทั้งศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) ยังไม่มีมาตรฐาน ทำให้มีบางคนนำสถาบันการศึกษาดังกล่าวไปใช้เป็นที่ยุยงปลุกปั่นให้นักเรียนหลงผิด เข้าเป็นแนวร่วมขบวนการและครูสอนศาสนาบางคนรวมทั้งผู้บริหารสถาบันการศึกษาบางคนเป็น ตัวการกระทำผิดเสียเอง

(๒) ผู้จบการศึกษาด้านวิชาการอิสลามทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่สามารถนำผลการเรียนมาเทียบเพื่อการศึกษาต่อระดับสูงได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน และถูกชักจูงไปในทางการก่อการร้ายได้

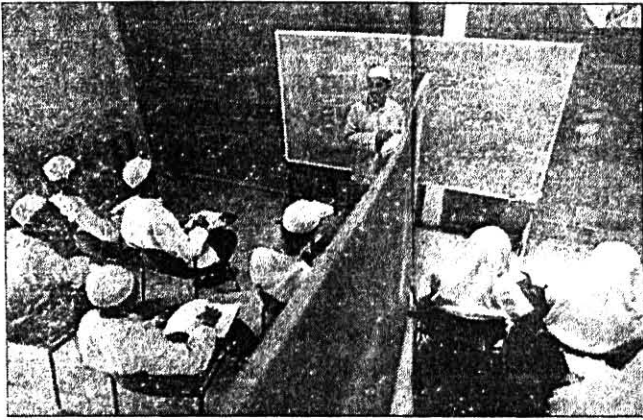
#### ๒.๑.๔ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

(๑) ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ยังยากจน

(๒) การสร้างงานในพื้นที่ให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพยังไม่เห็นผล

(๓) การส่งเสริมการลงทุนและขยายฐานการผลิตในพื้นที่และการหาตลาดรองรับยังไม่เพียงพอ

(๔) การเพิ่มเติมบริการพื้นฐาน การขยายโครงข่ายคมนาคมขนส่งในพื้นที่และเชื่อมต่อกับภายนอก การคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่เริ่มดำเนินการจริงจัง



## ทำความเข้าใจจัก'ปอเนาะ'

รากศัพท์ของคำว่า "ปอเนาะ" มาจากภาษาอาหรับว่า PONDOK อ่านว่าปอนโด๊ะบ้าง พอนตอกบ้าง แปลว่า กระท่อม ที่พัก ซึ่งความหมายในปัจจุบันคือ สำนักศึกษาเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลาม ซึ่งหมายถึงทั้งที่พักและที่เรียน

สาธารณกรมวัฒนธรรมภาคใต้ฉบับทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.) สงขลา ฉบับ พ.ศ.2529 เล่ม 7 ระบุความเป็นมาว่า เชื่อกันว่าปอเนาะเกิดขึ้นในประเทศอียิปต์แล้วแพร่มาสู่เอเชียที่ประเทศมาเลเซียก่อน ต่อมาจึงแพร่เข้าสู่เส้นทางใต้ของประเทศไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเริ่มที่ปัตตานีเป็นแห่งแรก แล้วขยายไปสู่ท้องถิ่นที่มีชาวไทยมุสลิมทั้งในภาคใต้และภาคกลาง

ระบบของปอเนาะในหลายประเทศ เช่น ปากีสถาน อินเดีย แอฟริกา แต่เรียกชื่อต่างกัน เช่น ปากีสถานเรียกว่า "มาดรอซซะ" เป็นชื่อที่เป็นทางการแปลว่า ที่เรียน ส่วนปอเนาะเป็นชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการ

"ปอเนาะ" ถือเป็นการศึกษาเพื่อชุมชนแบบพึ่งตนเอง เกิดที่ปัตตานีเมื่อ 200 ปีมาแล้ว โดยปอเนาะแรกคือ บิดนิงดาเยอ ไกล์ๆ ต.สะเนอ อ.ยะรัง ปอเนาะซีเตะ อยู่ที่บ้านซีเตะ ต.กรือเซะ อ.เมือง จังหวัดปัตตานี

หลักสูตรดั้งเดิมประกอบด้วย วิชาภาษามลายูและภาษาอาหรับ วิชาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม วิชาฟิซัย เป็นนิติศาสตร์อิสลาม เรียนกว้างๆ มีการเจาะลึกในระดับมหาวิทยาลัย และวิชาย่อยอื่นๆ อีกมากที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมุสลิมตั้งแต่เช้า-เย็น เป็นจริยวัตรของมุสลิม วิชาตะเซอาอุฟ เป็นหลักการพัฒนาจิตใจ

ช่วงระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน ปอเนาะมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ โดยข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เขตการศึกษา 2 ระบุว่า กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ออกมาเมื่อปี 2504 สำระสำคัญคือ ให้ปอเนาะยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนต่อทางราชการ

ต่อมาในปี 2508 รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีให้ปอเนาะที่ขึ้นทะเบียนแล้ว แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ให้มีหลักสูตรการสอน มีชั้นเรียน โตะ เก้าอี้ กระดานดำ มีระยะจบการศึกษาที่แน่นอน และให้เปิดสอนวิชาสามัญด้วย

ทางราชการจะช่วยเหลือส่งเสริมโดยการให้เงินอุดหนุน ส่งครูไป

ช่วยสอนวิชาสามัญ และผ่อนปรนในเรื่องคุณสมบัติบางประการของเจ้าของผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน โดยไม่ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497 อย่างเคร่งครัด

ปี 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติให้เร่งรัดปอเนาะที่ขึ้นทะเบียนแล้วทั้งหมด ให้มาขอแปรสภาพจากปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 มิถุนายน 2514 ไมเช่นนั้นให้ถือว่าปอเนาะนั้นล้มเลิกไป และหลังจากนั้นห้ามก่อตั้งปอเนาะขึ้นมาอีก หากจะตั้งต้องเปิดสอนในรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเท่านั้น

ถึงปี 2514 มีปอเนาะจำนวนมากถึง 426 แห่ง มายื่นความจำนงขอแปรสภาพกับทางการ แต่บางแห่งที่เคยขึ้นทะเบียนด้วยความจำยอม เนื่องจากถูกบีบบังคับทางการ ถูกข่มขู่จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่ยอมแปรสภาพ อีกบางส่วนยอมแปรสภาพจากปอเนาะไปสู่ระบบโรงเรียน แต่สอนเฉพาะวิชาศาสนาเท่านั้น ตามหลักสูตรและแผนการสอนที่โรงเรียนปอเนาะแห่งนั้นๆ กำหนดขึ้นเอง และนอกจากนี้ยังมีปอเนาะแห่งใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา

การศึกษาของมุสลิมจึงแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ "ปอเนาะ" อันเป็นรูปแบบการศึกษาดั้งเดิมของท้องถิ่นกับการศึกษาในระบบ "โรงเรียน" ที่เรียกกันติดปากว่า โรงเรียนปอเนาะ ซึ่งมีการแบ่งชั้นเรียนมีชุดเครื่องแบบ มีโต๊ะเก้าอี้นั่งเรียน มีการนับชั้น และกำหนดระยะจบการศึกษา และโรงเรียนปอเนาะยังแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา กับสอนเฉพาะวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว

ในปี 2526 ชื่อโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามถูกรัฐบาลเปลี่ยนเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสอดคล้องตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และออกระเบียบการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนฯ ที่สอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาอิสลาม ฉบับแก้ไขครั้งล่าสุดออกมาเมื่อ 2545 ให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนที่ได้มาตรฐานตามมาตรา 15 (1) 100 เปอร์เซ็นต์เต็ม ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในระยะเตรียมความพร้อม และโรงเรียนที่เพิ่งจดทะเบียนหลังวันออกระเบียบให้เงินอุดหนุน 60 เปอร์เซ็นต์ แต่สำหรับโรงเรียนที่สอนเฉพาะวิชาศาสนาจะไม่ได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงื่อนไขนี้สร้างความน้อยเนื้อต่ำใจให้แก่ปอเนาะหลายแห่ง

หมายเหตุ : เรียบเรียงจากนิตยสารสารคดี ฉบับที่ 228 เดือนกันยายน 2546 "ความจริง ความงาม ความดี ที่ปอเนาะ" โดยวีระศักดิ์ จันทร์ลงแสง เรื่องและวิจิตต์ แซ่เฮ้ง ถ่ายภาพ

### ๒.๑.๕ ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง

(๑) การแข่งขันเพื่อชิงความได้เปรียบในการเลือกตั้งเริ่มรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะช่วงหาเสียง ทำให้ประชาชนในพื้นที่สับสนต่อสถานการณ์เมื่อพรรคการเมืองต่างหาเสียงด้วยวิธีบิดเบือนความจริงเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตน

(๒) การแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองยังมีอยู่และทำให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง รวมทั้งให้เงินสนับสนุนขบวนการก่อการร้ายในพื้นที่และอาจมีการฆ่าหัวคะแนนโดยอาศัยสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว

(๓) ทหารและตำรวจทำงานหนักและเสี่ยงอันตรายอยู่ตลอดเวลา เพราะสถานการณ์ความไม่สงบ การฆ่ารายวันมีทุกวันจนถึงปัจจุบัน ทำให้อาจขาดขวัญกำลังใจบ้าง

### ๒.๑.๖ ปัญหาด้านการต่างประเทศ

(๑) รัฐบาลยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลประเทศมาเลเซีย เท่าที่ควรจะได้จากประเทศมาเลเซียให้ที่พักพิงแก่ผู้ที่รัฐบาลไทยระบุว่า เป็นหัวหน้าขบวนการก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน ส่งรายชื่อผู้ก่อการร้ายให้มาเลเซียช่วยจับกุมก็ไม่ได้ผล การแก้ไขปัญหานुकคอสสองสัญชาติไทยและมาเลเซียไม่คืบหน้า ชำรายคนในรัฐบาลมาเลเซียกลับแถลงว่า ยินดีรับผู้ลี้ภัยจากประเทศไทยเป็นการขึ้นทำให้เกิดปัญหามากขึ้นกับประเทศไทย ทั้งที่ในตอนนั้น และในเวลาต่อมาไม่มีประชาชนลี้ภัยจากประเทศไทยเข้ามาในมาเลเซียแต่อย่างใด

(๒) ไม่ปรากฏชัดเจนว่ารัฐบาลทราบที่กำลังและแหล่งสนับสนุนการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส มาจากแหล่งใด ประเทศใด หรือกลุ่มใดบ้าง และไม่มีการดำเนินการป้องกันกำลังและแหล่งทุนสนับสนุนการก่อการร้ายแต่อย่างใด

(๓) คนไทยมุสลิมที่ถือสัญชาติไทยและมาเลเซีย ซึ่งถือว่าเป็นคนสองสัญชาติยังมีอยู่มากเข้า — ออกประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซีย ยังถือว่าเป็นปัญหาด้านความมั่นคง รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและรวมถึงผลกระทบปัญหาชายแดนไทยด้วย

## บทที่ ๔

### ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

ตามที่มีผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ผู้ก่อความไม่สงบได้เผาโรงเรียนหลายโรง ปล้นปืนซึ่งเก็บอยู่ในค่ายทหาร ในจังหวัดนราธิวาส ต่อมาได้โจมตีสถานีตำรวจทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและราษฎร เมื่อรัฐบาลส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปรักษาความสงบเรียบร้อยและมีการประกาศกฎอัยการศึก เหตุการณ์กลับขยายความรุนแรงมากขึ้น มีการชุมนุมยิงเจ้าหน้าที่ ทำร้ายพระภิกษุสามเณรและราษฎรเสียชีวิต และวางระเบิดในที่ต่างๆ ในท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี จนวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ได้มีกลุ่มวัยรุ่นก่อเหตุบุกโจมตีเจ้าหน้าที่ ๑๑ จุด ในจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี พร้อมกันเวลาประมาณ ๐๕.๓๐ นาฬิกา ผู้เข้าโจมตีเสียชีวิตจำนวน ๑๐๗ คน บาดเจ็บ ๓ คน จับกุมได้ ๑๗ คน และตำรวจเสียชีวิต ๓ นาย ทหารเสียชีวิต ๒ นาย และบาดเจ็บ ๑๕ นาย หลังจากนั้นยังมีการวางระเบิด มีการทำร้ายเจ้าหน้าที่และราษฎร ในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานีเรื่อยมา และในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบดังกล่าว รัฐบาลได้ส่งทหาร ตำรวจ และพลเรือนเข้าไปรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อเสริมสร้างอำนาจรัฐให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็ดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การกีฬา นันทนาการ การท่องเที่ยว ตลอดจนด้านสาธารณสุขและคุณภาพของประชาชนในพื้นที่

คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ มีเจตนารมณ์จะให้รายงานการพิจารณาการศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ สามารถเสนอแนวทางแก้ปัญหาความรุนแรงและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สำเร็จและยั่งยืน โดยทำการศึกษารากเหง้าของปัญหาในอดีตและข้อเท็จจริงของการก่อความไม่สงบในปัจจุบัน ตลอดจนทั้งติดตามและประเมินผลนโยบายรัฐและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายทุกระดับพร้อมข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่อย่างละเอียดทุกแง่มุมแล้ว คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวข้างต้น มีสาเหตุหลักและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. **ปัญหาด้านความมั่นคง** เนื่องจากโครงสร้างด้านความมั่นคงไม่ชัดเจน ด้านการข่าว ขาดประสิทธิภาพและเจ้าหน้าที่รัฐขาดความรู้ความเข้าใจปัญหา

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะสั้น)

(๑) ควรพิจารณาทบทวนการมอบอำนาจให้แม่ทัพภาคที่ ๔ เป็นผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในภาค ๔ เพื่อให้มีเอกภาพในการสั่งการบังคับบัญชาและประสานงานหน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่

(๒) ควรพิจารณาปรับปรุงระบบการข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับขบวนการโจรก่อการร้าย (จกร.) ให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์

(๓) ควรพิจารณาจัดชุดปฏิบัติการขนาดเล็ก ปฏิบัติการลาดตระเวนในพื้นที่ล่อแหลมอย่างต่อเนื่อง

(๔) ควรจัดชุดปฏิบัติการคุ้มครองข้าราชการพลเรือนและราษฎรทุกศาสนา ให้สามารถประกอบอาชีพในพื้นที่อย่างปลอดภัย

(๕) กรณีที่โจรก่อการร้าย (จกร.) ก่อเหตุร้ายส่งชุดปฏิบัติการไล่ล่าติดตามในทันที และจัดชุดปฏิบัติการสกัดเส้นทางหนีทั้งทางบกและทางทะเล

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) ควรพิจารณาปรับโครงสร้างของงานด้านความมั่นคงใหม่ทั้งหมด เหมือนอย่างที่มาเลเซียและสิงคโปร์ทำ เพื่อรองรับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่คือปัญหายาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ คือการก่อการร้ายหรือปัญหาอย่างภาคใต้ ซึ่งเกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดน

(๒) เร่งพัฒนาขีดความสามารถหน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ให้มีศักยภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีทันสมัยใช้เป็นเครื่องมือตรวจเฝ้าระวังและไล่ล่าคนร้าย

(๓) เร่งพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ สร้างจิตสำนึกอย่างจริงจังในหน้าที่ความรับผิดชอบและบำรุงขวัญและกำลังใจของข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติหน้าที่

**๒. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา** เนื่องจากความแตกต่างด้านศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) ควรปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทย โดยมีได้คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนาใด ต่างก็เป็นคนไทยด้วยกันทั้งสิ้น ให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ พระมหากษัตริย์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม ต่างเรียนรู้ทุกด้านซึ่งกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืน

(๓) ปรับใช้ระเบียบราชการหรือพิธีการให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนดังกล่าวเช่นกัน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรศาสนาในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโครงการของรัฐ เพื่อจะได้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างความมั่นคงทางสังคมร่วมกัน

**๓. ปัญหาด้านการศึกษา** เนื่องจากขาดการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องจริงจังและการพัฒนาโรงเรียนหรือสถาบันสอนศาสนาอิสลามยังไม่ได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาศาสนาอิสลามในพื้นที่อย่างกว้างขวางและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตั้งแต่สำนักศึกษาเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาดีกา) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและสถานศึกษาอื่นๆ ทั้งด้านงบประมาณและการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนทั้งจัดสวัสดิการครูผู้สอนและตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

๑.๑ พัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนในสถาบันศึกษาปอเนาะ โดยให้โต๊ะครูและผู้นำทางศาสนาในชุมชน มาร่วมในการจัดทำหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบการศึกษา “สถาบันศึกษาปอเนาะ” ที่เป็นมาตรฐานกลาง ชัดเจน สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติ และสามารถเรียนรู้ทำความเข้าใจได้ตรงกันอย่างเป็นระบบ

๑.๒ พัฒนาโครงสร้างเกี่ยวกับสถานที่และสภาพแวดล้อม รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนซึ่งมิได้หมายความว่า สถาบันการศึกษาปอเนาะทุกแห่งจะต้องสวยงาม ทันสมัย แต่จะพัฒนาให้มีสภาพที่เอื้อต่อการเป็นสถานที่ให้ความรู้และเป็นที่พักอาศัย ตลอดจนมีบริเวณพื้นที่เพียงพอที่จะให้ผู้รับการศึกษาทำอาชีพ เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น อยู่ในชั้นพอเพียงแก่การดำรงชีวิตในขณะศึกษา โดยรัฐเข้าช่วยเหลือ และสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่จำเป็นบนพื้นฐานความต้องการที่มีเหตุผลของชุมชน

๑.๓ พัฒนาคณาจารย์ผู้ให้ความรู้ ให้มีความสามารถและมีความพร้อมในการสอนอย่างถูกต้องตามหลักศาสนา และให้เกิดคุณประโยชน์แก่เยาวชนในการศึกษาหาความรู้ตามระบบการศึกษาภาคบังคับ ความรู้สายสามัญ หรือสายอาชีพรวมทั้งการศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาอย่างสอดคล้องต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของเยาวชนอย่างมีคุณค่าของสังคม

เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ได้รับการอบรม หรือรับการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้มีวิทยฐานะด้านการสอน หรือมีวุฒิปริญญา

ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นการยกระดับความสามารถและเป็นขวัญและกำลังใจ แก่ครูผู้สอน และเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากภาครัฐมากยิ่งขึ้น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาต่อสายสามัญหรือวิชาชีพ

ปรากฏว่ามีเยาวชนผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันศึกษาปอเนาะในด้านศาสนา อิสลามเป็นจำนวนมากที่เรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับหรือไม่สามารถเรียนต่อสายสามัญได้ ตามที่ ควรจะเป็นอาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ตรงกัน หรือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้อง ต่อเนื่องกันก็เป็นได้ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ ควรจะได้คำนึงถึง

๒.๑ ศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่รับการศึกษา มาจากสถาบันศึกษาปอเนาะ เพื่อนำมาวิเคราะห์ บูรณาการ และเทียบโอน ให้สามารถศึกษาต่อเนื่อง ในระบบสายสามัญ หรือวิชาชีพได้ ในระดับที่เหมาะสม โดยไม่ทำให้ผู้ศึกษาจากสถาบันศึกษาปอเนาะ ต้องไปเริ่มต้นใหม่ ทั้งๆ ที่อายุของผู้เรียนเริ่มจะมากแล้ว ซึ่งจะทำให้มีการศึกษาต่อแพร่หลายขึ้น เยาวชนก็จะได้มีความรู้ทั้งในด้านศาสนาอิสลาม และวิชาความรู้อื่นที่จำเป็น รวมทั้งภาษาไทยด้วย

๒.๒ เป็นที่ปรากฏชัดว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดน ภาคใต้ค่อนข้างจะยากจน ดังนั้น รัฐควรจะต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่นี้ได้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายหรือเสียเพียงเล็กน้อย ในบางระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งในระดับอุดมศึกษาในรูปของทุนการศึกษา ในสาขาวิชาการแขนงต่าง ๆ เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชน ซึ่งย่อมเป็นผลดีโดยตรงต่อ ประเทศชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา

๒.๓ หาแหล่งงานให้ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับหรือสาขาวิชาชีพ มีงาน มีอาชีพที่เพิ่มรายได้ และเป็นคุณประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน ทั้งนี้ เพราะปรากฏว่า มีเยาวชนที่ว่างงาน เป็นจำนวนมากในชุมชน ทั้งผู้ที่ยังไม่จบการศึกษา และผู้จบการศึกษาแล้วทั้งจากสถานศึกษาในประเทศ และจากต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสให้ผู้ไม่ประสงค์ชกจูงไปในทางที่ไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติ

(๓) ปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับอย่างเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน ในพื้นที่และจัดหลักสูตรตลอดทั้งสามารถเทียบโอนเพื่อการศึกษาต่อระดับสูงของผู้สำเร็จการศึกษา วิชาการศาสนาอิสลามทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการรองรับวิทยะฐานะทางการศึกษา เพื่อการเข้าทำงานในภาครัฐและเอกชน

**๔. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ** เนื่องจากฐานการผลิตทางเศรษฐกิจแคบ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน ต้องมีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) พัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เจริญยิ่งกว่าพื้นที่ชายแดนประเทศเพื่อนบ้านซึ่งอยู่ติดต่อกัน เพื่อลดเงื่อนไขการแบ่งแยกดินแดนและเป็นการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการท่องเที่ยว

(๒) สร้างงานในพื้นที่ให้ประชาชนทุกคนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ

(๓) ให้ความสำคัญกับผู้นำชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางศาสนาอิสลาม

(๔) ส่งเสริมการลงทุนและขยายฐานการผลิตในพื้นที่ให้กว้างขวางและหลากหลาย พร้อมทั้งจัดให้มีตลาดรองรับ และขายสินค้าสู่ตลาดโลกให้มากที่สุด

(๕) เร่งรัดเพิ่มเติมบริการพื้นฐานด้านการดำรงชีวิตและพัฒนาชีวิตในพื้นที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึง

(๖) เร่งรัดพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่เชื่อมสู่ภายนอกมากยิ่งขึ้น และพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่สนับสนุนการผลิตและคุณภาพชีวิต

(๗) เร่งรัดฟื้นฟูและและคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยมีเป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย และจากประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามและประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

**๕. ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง** เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจทางการเมืองการปกครองกับภาครัฐน้อยเกินไปและการปฏิรูปทางการเมืองยังไม่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) สนับสนุนผู้นำท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นทุกระดับ โดยเน้นระบบคุณธรรม เลือกสรรคนดีมีความรู้ความสามารถและมีความซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติเข้ามาร่วมบริหารงานเพื่อลดเงื่อนไขทางสังคม

(๒) สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคใต้ โดยพิจารณาเพิ่มสวัสดิการที่หักภาษีให้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อจะได้คนดีอาสาสมัครไปเป็นหลักในการปกครอง ผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมเป็นที่พึงของประชาชนในภาคใต้

(๓) พิจารณาสอบสวนลงโทษข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐที่กดขี่ข่มเหงรังแกราษฎรทุกกรณีเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับทางราชการมากขึ้น

(๔) เร่งรัดปฏิรูปการเมืองอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในทางปฏิบัติแก่ประชาชนโดยเท่าเทียมกันและปฏิรูประบบราชการในเชิงให้บริการประชาชนเป็นหลักสำคัญ

**๖. ปัญหาด้านการต่างประเทศ** เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนทำให้ทุกประเทศทั่วโลกมีความใกล้ชิดกัน จึงทำให้อาจเกิดผลดีและผลกระทบต่อกันโดยง่าย

ข้อเสนอแนะ (แผนงานระยะยาว)

(๑) ควรดำเนินนโยบายกระชับความสัมพันธ์กับประเทศมาเลเซียอย่างใกล้ชิด พยายามโน้มน้าวให้มาเลเซียตระหนักว่า ถ้าหากบริเวณชายแดนภาคใต้สงบเรียบร้อย จะเกิดผลประโยชน์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอันจะทำให้นโยบายเศรษฐกิจร่วมสามเหลี่ยมแห่งความเจริญสามารถดำเนินไปได้ราบรื่นเป็นประโยชน์ร่วมกัน

(๒) ควรดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับประเทศมุสลิมทุกประเทศและทำความเข้าใจกับประเทศมุสลิมทั้งหลาย ว่าประเทศไทยส่งเสริมการประกอบกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม เช่น การร่วมสร้างมัสยิดหรือการอำนวยความสะดวกให้ชาวไทยมุสลิมไปแสวงบุญที่เมืองเมกกะ รัฐบาลให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา

**บทสรุป**

คณะกรรมการฯ ได้ทำการศึกษารากเหง้าของปัญหาในอดีตและข้อเท็จจริงการก่อความไม่สงบในปัจจุบัน ตลอดจนติดตามและประเมินผลนโยบายรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายทุกระดับพร้อมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างละเอียดทุกแง่มุม สรุปได้ว่าการฆ่ารายวัน การเผาสถานที่ราชการและโรงเรียน การวางระเบิดสถานที่ต่างๆ และการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในการก่อความวุ่นวายเกิดจากขบวนการโจรก่อการร้าย ยังคงมีแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ซึ่งมีขบวนการปฏิบัติการทั้งเก่าและใหม่วางแผนปฏิบัติการ ๗ ชั้น หรือเรียกว่าแผนบันได ๗ ชั้น ปัจจุบันเมื่อดูจากข้อเท็จจริงดังกล่าว มีการสันนิษฐานว่าอยู่ในชั้นที่ ๖ ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากต่างประเทศและโดยการบิดเบือนหลักศาสนาอิสลามและเงื่อนไขบางประการเพื่อชักจูงประชาชน ให้หลงผิดเข้าร่วมขบวนการและก่อความไม่สงบในพื้นที่

แนวทางการแก้ไขปัญหการก่อความไม่สงบอย่างยั่งยืนนั้น แม้นโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของรัฐบาลจะเป็นนโยบายที่ดีและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายชัดเจน แต่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม ซึ่งต้องใช้เวลา งบประมาณพอสมควร รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สิ่งที่สำคัญ ต้องยึดพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ทรงพระราชทานให้เจ้าหน้าที่รัฐแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี กล่าวคือ

**"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"**

ดังนั้น ทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจ ในวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงและต้องเข้าถึงตัวประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างแนบเนียนและแนบแน่นจริงใจ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เพื่อพัฒนาการให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและผาสุกกับประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน จึงจะสามารถดำเนินการตามนโยบายให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมายของทางราชการ

ภาคผนวก (ก)

เหตุการณ์คนร้ายโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ

เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗

และการสลายการชุมนุมที่สถานีตำรวจภูธร

อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

๑. เหตุการณ์คนร้ายโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗

๑. พื้นที่จังหวัดยะลา

๑.๑ สภต. ลำโหม อ.เมือง จ.ยะลา

เวลาประมาณ ๐๕.๓๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายใช้อาวุธปืนและมีดไม่ทราบชนิดเข้าโจมตีจุดตรวจบ้านเมือง ต.ลิดล อ.เมือง จ.ยะลา ฝ่ายเจ้าหน้าที่ได้ยิงตอบโต้ทำให้ฝ่ายตรงข้ามเสียชีวิต ๑๐ คน ฝ่ายเจ้าหน้าที่บาดเจ็บ ๓ นาย

๑.๒ หน่วยที่ตั้งทหาร ต.ตาเซะ อ.เมือง จ.ยะลา

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้าโจมตีหน่วยที่ตั้งทหาร ซึ่งตั้งอยู่ที่ ต.ตาเซะ อ.เมือง จ.ยะลา ทำให้เจ้าหน้าที่เสียชีวิต ๑ นาย บาดเจ็บ ๒ นาย ส่วนคนร้ายเสียชีวิต ๒ คน จับกุมได้ ๑ คน สามารถยึดของกลางได้ ดังนี้

- ๑) ปืนลูกซองยาว ๑ กระบอก
- ๒) กระสุนปืนลูกซองเบอร์ ๑๒ จำนวน ๔ นัด
- ๓) ปลอกกระสุนลูกซองเบอร์ ๑๒ จำนวน ๗ ปลอก
- ๔) ปลอกกระสุนเอ็ม ๑๖ จำนวน ๓๓ ปลอก
- ๕) มีดปลายแหลม ๒ เล่ม
- ๖) รถยนต์กระบะอีซูซุ ๑ คัน
- ๗) กระเป๋าสะพาย ๓ ใบ

๑.๓ สภอ. กิ่งอำเภอกรงปินัง จ.ยะลา

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้าโจมตี สภอ. กิ่งอำเภอกรงปินัง จ.ยะลา เจ้าหน้าที่ตำรวจบาดเจ็บ ๑ นาย คนร้ายเสียชีวิต ๑๗ คน สามารถยึดของกลางได้ดังนี้

- ๑) ปืนเอ็ม ๑๖ จำนวน ๘ กระบอก
- ๒) ปืนลูกซอง ๕ นัด จำนวน ๖ กระบอก
- ๓) ปืนปลอยบ. ๘๘ จำนวน ๑ กระบอก
- ๔) ปืนคาร์บิน จำนวน ๑ กระบอก
- ๕) ปืนลูกซองสั้น ๑ กระบอก
- ๖) รถยนต์ ๑ คัน
- ๗) รถจักรยานยนต์ ๑๐ คัน
- ๘) มีดพร้า ๑๖ เล่ม

๑.๔ ฐานปฏิบัติการร้อย ฉก. ตชด. ๔๒๐๒

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้าโจมตีฐานปฏิบัติการร้อย ฉก. ตชด. ๔๒๐๒ บ้านกาจะลาภิ ม.๒ ต.บาเจาะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ ๔ นาย คนร้ายเสียชีวิต ๘ คน สามารถยึดของกลางได้ดังนี้

- ๑) รถจักรยานยนต์ ๔ คัน
- ๒) มีดพก ๘ เล่ม
- ๓) น้ำมันเบนซิน ๑ แกลลอน

๑.๕ ชุดสันตินิมิตรที่ ๔๐๓ บ้านบัวทอง ม.๒ ต.บ้านแหร อ.ธารโต จ.ยะลา เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้าโจมตีชุดสันตินิมิตรที่ ๔๐๓ บ้านบัวทอง ม.๒ ต.บ้านแหร อ.ธารโต จ.ยะลา จากการปะทะกันทำให้คนร้ายเสียชีวิต ๕ คน บาดเจ็บ/จับกุมได้ ๓ คน

๑.๖ ฐานปฏิบัติการณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ ตชด. ชุดที่ ๑,๒ ฉก. ตชด. ๔๓

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายเข้ามาโจมตีฐานปฏิบัติการณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ ตชด. ชุดที่ ๑,๒ บ.บาโงย ต.โกตาบารู จ.ยะลา ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบาดเจ็บ ๑ นาย ถูกยึดอาวุธปืนเอ็ม ๑๖ จำนวน ๑ กระบอก คาดว่าคนร้ายบาดเจ็บจำนวน ๓ คน

๒. พื้นที่จังหวัดปัตตานี

๒.๑ จุดตรวจบ้านกรือเซะ

ได้มีเหตุคนร้ายลอบโจมตีจุดตรวจบ้านกรือเซะ ต.ตันหยงลูโละ อ.เมือง จ.ปัตตานี ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิต ๒ นาย บาดเจ็บ ๕ คน รถจักรยานยนต์เสียหายจำนวน ๕ คัน คนร้ายเสียชีวิต ๓๒ คน ยึดรถยนต์ได้ ๑ คัน พร้อมอาวุธปืนจำนวนมาก

๒.๒ จุดตรวจเกาะหม้อแกง

ได้มีคนร้ายพยายามใช้มีดฟันเจ้าหน้าที่จุดตรวจเกาะหม้อแกง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี จากการปะทะกันทำให้คนร้ายเสียชีวิต ๒ คน ส่วนเจ้าหน้าที่ไม่มีการสูญเสียยึดของกลางได้คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน มีดดาบ ๒ เล่ม

๒.๓ สถานีตำรวจแม่ลาน

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา มีเหตุคนร้ายโจมตี สภอ. แม่ลาน จ.ปัตตานี เจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิต ๑ นาย และบาดเจ็บ ๕ นาย ส่วนคนร้ายเสียชีวิต ๑๒ คน บาดเจ็บ ๒ คน จับกุมได้ ๑ คน ยึดของกลาง คือ มีดดาบ จำนวน ๙ เล่ม รถยนต์ ๑ คัน

๓. พื้นที่จังหวัดสงขลา

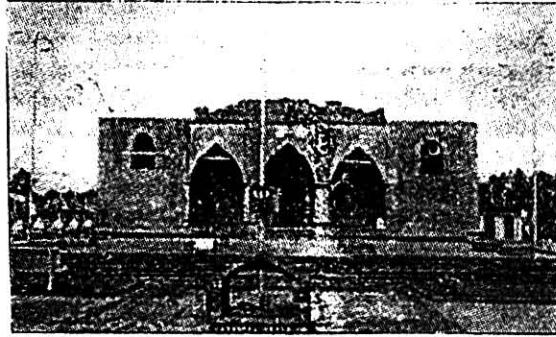
๓.๑ หน่วยบริการประชาชน ตลาดสะพานย้อย

เวลาประมาณ ๐๕.๒๐ นาฬิกา ได้มีคนร้ายประมาณ ๒๐ กว่าคน ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ เข้าโจมตีจุดตรวจบริการประชาชน บริเวณตลาดสะพานย้อย จ.สงขลา เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ยังตอบได้ทำให้คนร้ายเสียชีวิต ๑๓ คน ควบคุมผู้ต้องสงสัย จำนวน ๒ คน สามารถยึดของกลาง  
ได้ดังนี้

- ๑) ปืนเอ็ม ๑๖ จำนวน ๑ กระบอก
- ๒) ปืนคาร์บิน จำนวน ๑ กระบอก
- ๓) ปืนลูกซอง จำนวน ๔ กระบอก
- ๔) ลูกกระเบิดขว้าง จำนวน ๓ ลูก
- ๕) มีดดาบ จำนวน ๗ เล่ม
- ๖) รถจักรยานยนต์ จำนวน ๙ คัน

กรณีการเข้าปราบปรามคนร้ายที่มัสยิดกรือเซะ คนร้ายได้เข้าไปอาศัยอยู่ก่อนที่เจ้าหน้าที่  
จะเข้าใช้กำลังและคนร้ายมีเวลาเพียงพอที่จะหลบหนีไปที่อื่นได้หลังจากโจมตีที่จุดตรวจของทหาร  
และตำรวจแล้ว เพราะเจ้าหน้าที่อยู่ระหว่างนำกำลังมาสนับสนุน แต่คนร้ายมีเจตนาเข้าไปใน  
มัสยิด ทั้งนี้ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะบุกเข้าปราบปรามได้เกลี้ยกล่อมให้มอบตัวแล้ว แต่คนร้ายกลับยัง  
ตอบโต้และมีเจ้าหน้าที่เสียชีวิต จึงไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากการใช้กำลังเข้าปราบปราม  
คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่รัฐบาลตั้งขึ้นก็ได้สรุปผลการสอบสวนโดยย่อว่า การกระทำ  
ของคนร้ายดังกล่าว ทำให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ลำบากใจในการปราบปราม ทางราชการไม่ได้ทำเกิน  
กว่าเหตุ ใช้ความอดทนอดกลั้นพอสมควรแล้ว แต่ไม่มีทางเลือกที่จะต้องควบคุมสถานการณ์ให้ได้  
และจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นประมุขฝ่ายศาสนจักรทางศาสนาอิสลามได้แถลงยืนยันว่า คนร้าย  
ไม่สมควรใช้มัสยิดเป็นที่ป้องกันตนเองเพราะหลักของศาสนานั้น มัสยิดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม



### มัสยิดกรือเซะ

มัสยิดกรือเซะ อยู่ติดกับถนนสายปัตตานี – นราธิวาส โดยตั้งอยู่บ้านกรือเซะ หมู่ที่ ๒ ตำบลตันหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

มัสยิดกรือเซะ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัสยิดปิตุกรือบัน (คำว่า ปิตุ แปลว่า ประตู กรือบัน แปลว่า ช่องประตูที่มีรูปโค้ง) ชื่อนี้เรียกตามรูปทรงของประตูมัสยิด ซึ่งมีลักษณะเป็นวงโค้งแหลมแบบกอธิคของชาวยุโรป และแบบสถาปัตยกรรมของชาวตะวันตกออกกลาง

มัสยิดกรือเซะเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกว้าง ๑๕.๑๐ เมตร ยาว ๒๙.๖๐ เมตร สูง ๖.๕๐ เมตร เสาทรงกลม เลียนรูปลักษณะแบบเสากอธิคของยุโรป ช่องประตูหน้าต่างมีทั้งแบบโค้งแหลมและโค้งมนแบบกอธิค โดมและหลังคามีรูปทรงโค้งมน อิฐที่ใช้ก่อมีลักษณะเป็นอิฐสมัยอยุธยา โครงฐานมัสยิดมีอิฐรูปแบบคล้ายอิฐสมัยทวารวดีปะปนอยู่บ้าง

ความเป็นมาของมัสยิดมีหลายกระแส ซึ่ง สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ (๒๕๒๙ : ๕๕-๕๖) ได้รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างไว้ว่า หนังสือสยาเราะห์ปัตตานีของหะยีวันหะซัน กล่าวไว้ว่า สุลต่านลองยูนุสเป็นผู้สร้าง ประมาณปีฮิจเราะห์ ๑๑๔๒ ตรงกับพุทธศักราช ๒๒๖๕ ซึ่งตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลาย และว่าเหตุที่ก่อสร้างไม่สำเร็จ เนื่องจากเกิดสงครามแย่งชิงราชสมบัติระหว่างสุลต่านลองยูนุสกับระตูปะกาลัน ซึ่งเป็นพระอนุชาของพระองค์

หลังจากสุลต่านลองยูนุสสิ้นพระชนม์แล้ว ระตูปุยุตได้รับตำแหน่งสุลต่านเมืองปัตตานี คนต่อมา ได้ย้ายศูนย์การปกครองเมืองปัตตานีไปตั้งอยู่ ณ บ้านปุยุต (ปัจจุบันอยู่ในเขตท้องที่ตำบลปุยุต อำเภอเมืองปัตตานี บริเวณที่ตั้งวังของระตูปุยุตยังคงปรากฏร่องรอยกำแพงอยู่จนปัจจุบัน) จึงไม่มีใครคิดสร้างมัสยิดกรือเซะต่อเติม ทิ้งไว้กร้างเกิดเป็นตำนานเล่าสืบต่อกันมา

ส่วนประวัติการสร้างมัสยิดอีกกระแสหนึ่ง มาจากความเชื่อเรื่อง ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ว่า ลิ้มกอเหนี่ยว และพี่ชาย ชื่อ ลิ้มโต๊ะเคี่ยม เป็นชาวเมืองฮุยไต้ แขวงเมืองแต้จิ๋ว เดิมลิ้มโต๊ะเคี่ยมรับราชการอยู่ที่เมืองดังกล่าว ครั้งเมื่อสิ้นบุญบิดาแล้วจึงมารับราชการที่เมือง จั้วจิ๋ว ในช่วงที่โจรสลัดญี่ปุ่นกำเริบหนักรบกวนเมืองหลวงได้แต่งตั้งขุนพล เช็ก กี้ กวง เป็นแม่ทัพเรือปราบสลัดญี่ปุ่น จึงเป็นโอกาสดีของคู่อริที่จะใส่ความลิ้มโต๊ะเคี่ยม ลิ้มโต๊ะเคี่ยมจึงหนีไปยัง เกาะกิลุง (เกาะไต้หวัน) และหนีต่อไปยังเกาะลูซอน (ฟิลิปปินส์) แต่ต้องปะทะกับกองเรือของสเปนที่ยึดครองอยู่ หลังจากนั้นลิ้มโต๊ะเคี่ยมจึงเดินทางมายังปัตตานีในสมัยรายนปีรุ (พ.ศ. ๒๑๕๙ - ๒๑๖๗) ได้ทำงานเป็นนายด่านเก็บภาษี ต่อมาจึงได้สร้างท่าเรือพาณิชย์แห่งหนึ่งชื่อ "โต๊ะเคี่ยม" ภายหลังลิ้มโต๊ะเคี่ยมได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม มีภรรยาเป็นเชื้อพระวงศ์ของเจ้าเมืองปัตตานี เป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมืองปัตตานีจนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหัวหน้าด่านเก็บส่วยสาอากรต่างๆ

ทางเมืองจีน มารดาและน้องสาวสืบเสาะข่าวก็ไม่ทราบ ลิ้มกอเหนี่ยวน้องสาวจึงขออนุญาตมารดาออกติดตามพี่ชายและนำกองเรือมาถึงปัตตานี ได้พบพี่ชายและขอร้องให้พี่ชายเดินทางกลับเมืองจีน พี่ชายได้รับปากกับเจ้าเมืองปัตตานีไว้ว่าจะสร้างมัสยิดประจำเมืองให้แล้วเสร็จ ลิ้มกอเหนี่ยวไม่ละความพยายาม จึงขอพักอยู่ที่เมืองปัตตานีต่อไป เพื่อหาโอกาสอันควรชักชวนให้พี่ชายกลับ

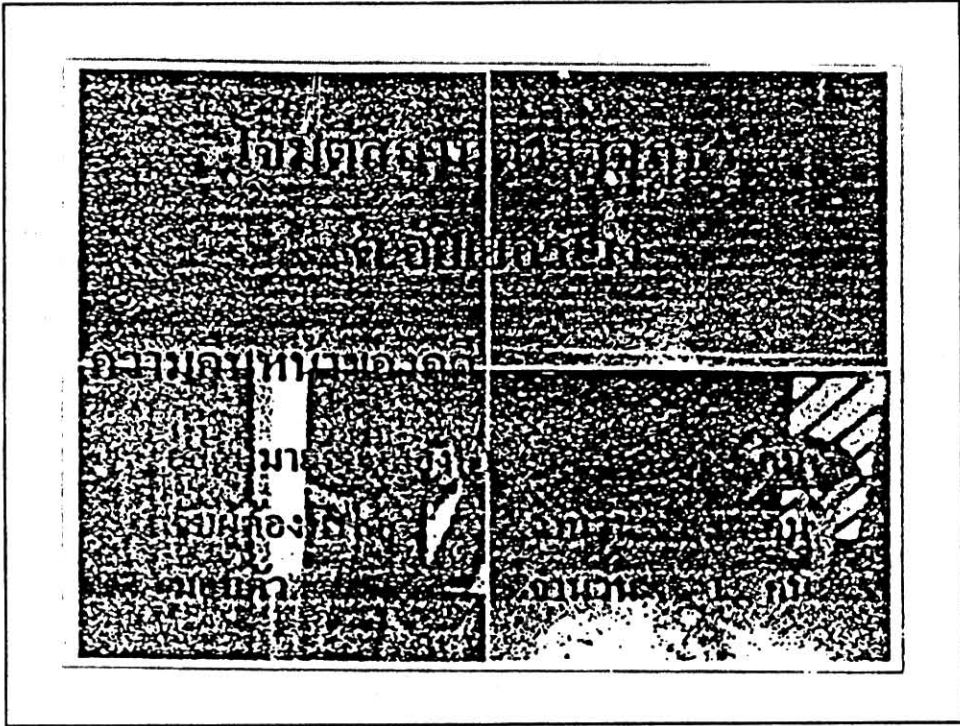
ต่อมาเมืองปัตตานีเกิดการกบฏแย่งชิงกันเป็นใหญ่ ภายหลังเจ้าเมืองถึงแก่อนิจกรรม ลิ้มโต๊ะเคี่ยมจึงเข้าร่วมต่อสู้กับกบฏ ลิ้มกอเหนี่ยวเข้าช่วยพี่ชาย แต่พิจารณาเห็นว่าสู้ข้าศึกไม่ได้ จึงฆ่าตัวตายไม่ยอมตายด้วยอาวุธของศัตรู จากการกระทำอย่างอาชญาและเด็ดเดี่ยวเยี่ยงชายชาติตรีของลิ้มกอเหนี่ยว ได้ก่อให้เกิดชาวจีนในปัตตานีมีความศรัทธาในตัวนาง จึงแกะสลักรูปลิ้มกอเหนี่ยวประดิษฐานไว้ที่ศาลเจ้าโกลัมมัสยิดหรือเซะที่ลิ้มโต๊ะเคี่ยมสร้างไว้ไม่สำเร็จ ต่อมาภายหลังปรากฏว่ามีความศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่เลื่องลือทั่วไป

อีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า เมื่อลิ้มกอเหนี่ยวได้ฟังคำปฏิเสธของพี่ชายที่ไม่ยอมเดินทางกลับเมืองจีน จึง อธิษฐานขอให้การก่อสร้างมัสยิดหรือเซะไม่สำเร็จ และผูกคอตายที่ต้นมะม่วงหิมพานต์ โกลัมมัสยิดหรือเซะ ตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับมารดาก่อนจะออกเดินทางมาตามหาพี่ชาย โดยเมื่อสร้างมัสยิดถึงยอดโดมคราวใดก็พังทลายลงมาทุกครั้ง การก่อสร้างจึงยังคงค้างคาและทิ้งร้างมาเป็นเวลานาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะในวาระแห่งปีเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานคร มีอายุครบ ๒๐๐ ปี และในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ กรมศิลปากรมีโครงการปรับปรุงบูรณะภายในให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ส่วนภายนอกยังคงรักษาสภาพโบราณสถานเอาไว้เช่นเดิม

ผู้ได้รับบาดเจ็บ-เสียชีวิตจากเหตุการณ์กลุ่มผู้ร้ายปะทะเจ้าหน้าที่  
ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗

จุดเกิดเหตุ	เจ้าหน้าที่		คนร้าย		หมายเหตุ
	ตาย	บาดเจ็บ	ตาย	บาดเจ็บ	
๑. บัอมตำรวจ ต.สะบ้าย้อย อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา			๑๙		จับได้ ๒ คน
๒. ฐานปฏิบัติการกองร้อย ร.๔๑๕๑ กิ่ง อ.กรงปินัง จ.ยะลา		๑	๑๑		
๓. ที่ว่าการกิ่ง อ.กรงปินัง จ.ยะลา			๓		
๔. สถานีตำรวจภูธร กิ่ง อ.กรงปินัง จ.ยะลา			๓	๑	
๕. จุดตรวจหน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นปพ.) อ.เมืองยะลา ต.บ้านเนียง อ.เมืองยะลา		๓	๑๐		
๖. ฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดน ๔๒๐๒ ม.๒ บ้านบาเจาะ อ.บันนังสตา		๔	๘		
๗. ฐานปฏิบัติการทหารที่ ๔๑๕๑ บ้านบัวทอง ต.บ้านแหอ อ.ธารโต จ.ยะลา		๑	๕		จับได้ ๔ คน
๘. ฐานปฏิบัติการทหาร ต.คาเซ๊ะ อ.เมือง จ.ยะลา	๑	๑	๒		
๙. ฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดน ชุดสันติมิตร บ้านบาโงย ต.บาโงย อ.รามัน		๒			
๑๐. มัสยิดกรือเซะ อ.เมืองปัตตานี	๓	๙	๓๒		
๑๑. ฐานทหาร ต.ตาเลน อ.เมืองปัตตานี			๒	๒	
๑๒. จุดตรวจ บ้านเกาะหม้อแกง ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก			๒	๒	
๑๓. สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ลาน		๑	๑๑	๑	
รวม	๔	๒๒	๑๐๘	๖	



เหตุการณ์คนร้ายโจมตี  
และยิงปะทะกับ  
เจ้าหน้าที่ของรัฐ  
เมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๓  
จำนวน ๑๐ จุด

## จังหวัดยะลา จำนวน 6 จุด

1 จุดตรวจบ้านเนียง ต.ลิคด อ.เมือง

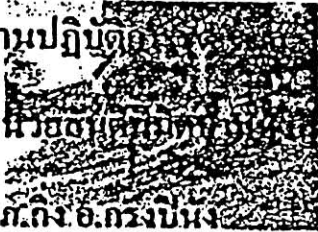
2 หน่วยที่ตั้งทหาร ต.ตาเซะ อ.เมือง

3 จุดตรวจ ต.ชค. ต.บาเจาะ อ.บันนังสตา

4 ฐานปฏิบัติการ ต.ชค.ที่ 1,2

5 หน่วยควบคุมพื้นที่ของ ต.บ้าน

6 สภ.กง อ.กรงปินัง



## จังหวัดปัตตานี จำนวน 3 จุด

1 จุดตรวจกรือแจะ อ.เมือง

2 สภ.อ.แม่ลาน

3 จุดตรวจเกาะหม้อแกง อ.หนองจิก



## จังหวัดสงขลา จำนวน ๑ จุด

๑. หน่วยบริการประชาชน อ.สะบ้าย้อย

คนร้ายได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต  
และ ถูกจับกุม ดังนี้

เสียชีวิต	๑๐๖ คน
บาดเจ็บ	๓ คน
ถูกจับกุม	๕ คน

# เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิต ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ตำรวจ เสียชีวิต ๓ นาย บาดเจ็บ ๒๒ นาย
๒. เจ้าหน้าที่ทหาร เสียชีวิต ๒ นาย บาดเจ็บ ๔ นาย

## ๒. การสลายการชุมนุมที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

การเผชิญหน้าของกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ บริเวณหน้า สภ.อ.ตากใบ จังหวัดนราธิวาส ระหว่างชาวบ้านจำนวนกว่า ๒,๐๐๐ คน กับเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ เหมือนจำลองภาพเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ มาไว้ที่แดนด้ามขวาน

โดยเริ่มจากกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องให้ตำรวจปล่อยตัวชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) บ้านโคกกุเว หมู่ที่ ๕ ตำบลพร่อน จำนวน ๖ คน และจบลงด้วยการสลายกลุ่มผู้ชุมนุมโดยการฉีดน้ำ ฉีดแก๊สน้ำตา และยิงปืนขึ้นฟ้า

ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต ๔๔ ราย บาดเจ็บกว่า ๒๐ คน จับกุมได้อีกกว่า ๑,๓๐๐ คน ซึ่งมีลำดับสถานการณ์ความรุนแรงดังนี้

๐๖.๐๐ นาฬิกา กลุ่มผู้ชุมนุมชาย-หญิง ซึ่งมีวัยรุ่นในพื้นที่ จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งผู้ใหญ่วัยกลางคน ทอยออกเดินเท้า ขณะที่บางส่วนใช้รถจักรยานยนต์และรถกระบะเป็นพาหนะ โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ สภ.อ.ตากใบ จังหวัดนราธิวาส

๐๗.๐๐ นาฬิกา กลุ่มผู้ชุมนุมได้รวมตัวกันมากขึ้นเป็นประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ คน และได้เข้าทำลายข้าวของด้วยการขว้างสิ่งของต่างๆ เข้ามา ขณะที่บางส่วนก็เข้าไปทำลายรถฮัมวีเสียหาย ๒ คัน รถยนต์สายตรวจ เสียหาย ๑ คัน

๐๘.๓๐ นาฬิกา กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนประมาณ ๒๐๐ คน นั่งรถยนต์กระบะ ๑๐ คัน จากหลายพื้นที่ไปรวมตัวกันที่หาดเสด็จ บ้านตาบา อำเภอตากใบ จากนั้นได้เคลื่อนขบวนไปที่บริเวณหน้า สภ.อ.

๑๐.๓๐ นาฬิกา กลุ่มผู้ชุมนุมใช้กำลังแกดด้านสกัด และบางส่วนเดินเท้าเข้าไปยังหน้า สภ.อ. ตากใบ เพิ่มมากขึ้นถึง ๕๐๐ คน จากนั้นได้กรูเข้าไปในที่ตั้งของ สภ.อ.ตากใบ ขณะที่เจ้าหน้าที่ยิงปืนขึ้นฟ้าสกัด กลุ่มผู้ชุมนุมจึงล่าถอยไป แต่เมื่อจำนวนกลุ่มผู้ชุมนุมหนาตาขึ้นเป็นลำดับ เพิ่มจำนวนขึ้นถึงราว ๗๐๐ คน ผกก.สภ.อ.ตากใบ จึงออกคำสั่งให้ชาวบ้านใกล้บริเวณจุดชุมนุมปิดบ้านและร้านค้าโดยสิ้นเชิง

๑๑.๐๐ นาฬิกา พล.ท.พิศาล วัฒนวงษ์คีรี แม่ทัพภาคที่ ๔ นายคิระ แสงมณี รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รองผู้อำนวยการกองอำนาจการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) พล.ตำบลท.มานิช ไกรวงศ์ ผบช.ภ.๙ วิกรม ทองสงค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส เดินทางไปยัง สภ.อ.ตากใบ เข้าพูดคุยชี้แจง แต่ผู้ชุมนุมซึ่งมีแนวร่วมเพิ่มขึ้นราว ๑,๐๐๐ คน ไม่ยอมเจรจาพร้อมกับให้ร้องอยู่ตลอดเวลา แม่ทัพภาคที่ ๔ เปลี่ยนแผนใหม่ โดยเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องที่ห้องประชุม สภ.อ.ตากใบ มติที่ประชุมเห็นพ้องให้เชิญคณะกรรมการอิสลามจังหวัดนราธิวาสมาเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

๑๒.๓๐ นาฬิกา อับดุลราซัค อาลี เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาสเดินทางมาถึง จากนั้นได้เปิดฉากเจรจา กลุ่มผู้ชุมนุมยื่นกรานให้ปล่อยตัวชาวบ้านชุด ขรบ. ทั้ง ๖ คนในทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข เมื่อการเจรจาไม่มีทีท่าว่าจะยุติปัญหาได้ ปิยะ ศิลปะศิลป์ นายอำเภอตากใบ เชิญผู้ปกครองชุมนุมมาเจรจากล่อมบุตรหลานให้สลายตัว ผลปรากฏว่ากลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนใน อำเภอตากใบ ส่วนใหญ่พากันสลายตัวกลับบ้าน

๑๕.๐๐ นาฬิกา แม่ทัพภาคที่ ๔ สั่งการตำรวจและทหารประมาณ ๓๐๐ นาย เข้าสลายการชุมนุมหลังจากได้รับรายงานจากสายข่าวที่แฝงตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมว่า แกนนำผู้ชุมนุมลอบลำเลียงอาวุธเข้ามาและบางกลุ่มยังมีลักษณะคล้ายคนเมาด้วย

การสลายการชุมนุมเริ่มจาก ใช้รถดับเพลิงของเทศบาลตำบลตากใบ ๓ คัน ฉีดน้ำแรงสูงเข้าใส่ขณะที่ผู้ชุมนุมได้ใช้ปืน, ก้อนอิฐ, ก้อนหินและก้อนไม้ที่เตรียมมา ยิงและขว้างใส่เจ้าหน้าที่จนบาดเจ็บไปหลายนาย

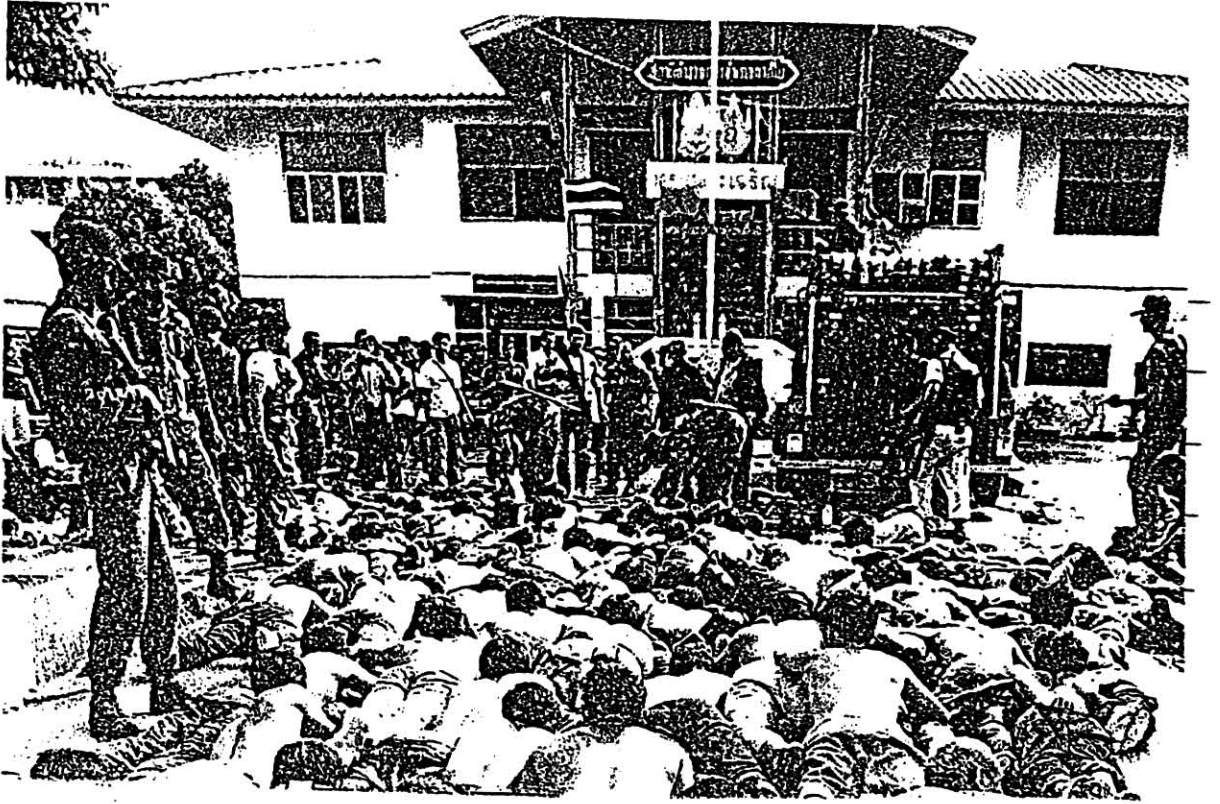
หลังจากเสียงปืนจากฝ่ายชาวบ้านดังขึ้น ทางทหารและตำรวจยิงปืนขึ้นฟ้าชุกกลับกลุ่มผู้ชุมนุมมอบตัวลงกับพื้นและบางส่วนหลบหนีลงแม่น้ำตากใบ เจ้าหน้าที่จึงสลายการชุมนุมได้สำเร็จ โดยใช้เวลาทั้งสิ้น ๔๕ นาที

(ที่มา : หนังสือพิมพ์เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๖๔๘ ๑ พ.ย. ๒๕๔๗)

หลังจากการสลายการชุมนุมแล้ว ฝ่ายทหารได้จับผู้ถูกจับกุมประมาณ ๑,๓๐๐ คน ขึ้นรถทหารไปยังค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี แต่เนื่องจากรถที่ใช้บรรทุกมีจำนวนจำกัด ทำให้ต้องบรรทุกผู้ถูกจับกุมจำนวนมากในแต่ละคัน จึงเกิดการเบียดเสียดทับกัน เมื่อถึงค่ายอิงคยุทธบริหารทำให้ผู้ถูกจับกุมดังกล่าวเสียชีวิตจำนวน ๗๘ คน เนื่องจากการขาดอากาศหายใจ เป็นการชันสูตรศพแพทย์ยืนยันไว้

ต่อมารัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการอิสระสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีการสลายผู้ชุมนุมเหตุการณ์ที่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีนายพิเชต สุนทรพิพิธ เป็นประธาน ได้สรุปผลการสอบสวนเสนอต่อรัฐบาล โดยระบุว่านายทหารระดับสูง ๓ นาย ต้องรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (นายทหารทั้ง ๓ นาย ประกอบด้วย พล.ท.พิศาล วัฒนวงษ์คีรี แม่ทัพภาคที่ ๔ พล.ต.สินชัย นุตสถิตย์ รองแม่ทัพภาคที่ ๔ และพล.ต.เฉลิมชัย วิรุฬห์เพชร ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๕)

ส่วนขั้นตอนดำเนินการเอาผิดทางวินัยและทางอาญา (ถ้ามี) หรือลงโทษสถานใด คงต้องเป็นหน้าที่รัฐบาลใหม่หลัง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ คงได้รู้ผลแน่



การสลายการชุมนุมที่บริเวณ สภอ.ตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ภาคผนวก (ข)  
ประวัติความเป็นมาของรัฐปัตตานี

## ประวัติความเป็นมาของรัฐปัตตานี

### ๑. กล่าวทั่วไป

#### ๑.๑ ภูมิประเทศที่สำคัญ

นักภูมิศาสตร์เชื่อกันว่าโลก (Earth) ในปัจจุบันประกอบด้วยส่วนสำคัญของรูปทรงกลมเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้นในสุดหรือแกนโลก (Core) ลึกลงไปประมาณ ๒,๒๐๐ ไมล์ ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ แร่ธาตุต่างๆ อุณหภูมิประมาณ ๕,๕๐๐ องศาเซลเซียส ต่อมาเป็นชั้นกลาง เรียกว่า เยื่อหุ้ม (Mantle) มีลักษณะคล้ายพลาสติก มีความหนาประมาณ ๑,๘๐๐ ไมล์ แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนบนเป็นสีแดง อุณหภูมิประมาณ ๑,๔๐๐ องศาเซลเซียส ส่วนด้านล่างเป็นสีขาวอุณหภูมิประมาณ ๓,๗๕๐ องศาเซลเซียส และชั้นนอกสุดคือ เปลือกโลก (Crust) มีความหนาประมาณ ๑๐ - ๒๐ ไมล์ เนื้อที่ประมาณ ๕๑๕ ล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งเย็นตัวลงอยู่ในสภาพปัจจุบัน

ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นการมองโลกในทางลึก แต่ถ้ามองในทางกว้างก็จะเป็นอย่างที่เราเห็นในแผนที่โลกแบบแบนหรือมีทรงก็ได้ แต่ขอให้วาดภาพไปถึงเมื่อโลกเย็นตัวลงใหม่ๆ อุณหภูมิตามผิวพื้นโลกยังสูงอยู่ น้ำทะเลจะท่วมสูงมาก คงพันผิวน้ำเฉพาะที่สูง เช่น เทือกเขา हिมาลัย เป็นจุดศูนย์กลางทอดไปทางตะวันตก คือ ต่อจากฮินดูกูช (Hindu Kush) เป็นคอเคซัส และเทือกเขาแอลป์ ฯลฯ เป็นต้น ทางทิศเหนือเป็นเทือกเขาเทียนชาน ส่วนทางด้านตะวันออกของทิเบตหรือहिมาลัยประกอบด้วย เทือกเขาอัลไต เทือกเขาอันนัม เทือกเขาตะนาวศรี และเทือกเขาอาระกันโยมา เรียงลงมาจากตะวันออกเฉียงเหนือสู่ตะวันออกเฉียงใต้ตามลำดับคือ เทือกเขาเทียนชานและเทือกเขาอัลไตอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน ต่อจากนั้นมาทางตะวันออกเฉียงใต้ คือ เทือกเขาอันนัม เป็นเทือกเขาที่กั้นพรมแดนระหว่างเวียดนามกับลาว ต่อมาเป็นเทือกเขาตะนาว (แท้จริงแล้วมีเขา ๓ เทือกติดต่อกัน คือ เทือกเขาแดนลาว, ถนนธงชัย และ ตะนาวศรี) กั้นพรมแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย (สยาม) กับสหภาพเมียนมา (พม่า) สุดท้ายเทือกเขาอาระกันโยมากั้นพรมแดนระหว่างสหภาพเมียนมากับบังคลาเทศ ช่องว่างระหว่างเทือกเขาดังกล่าวนั้นก่อให้เกิดแม่น้ำสำคัญหลายสายไหลลงสู่ทะเล เช่น แม่น้ำโขง แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำอิรวดี ฯลฯ เป็นต้น ประการสำคัญ คือ เราเชื่อได้ว่าน้ำทะเลได้ท่วมสูงขึ้นไปในส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มในปัจจุบัน เช่น ในประเทศอินเดียตอนเหนือ นั้น น้ำทะเลท่วมตั้งแต่ลุ่มน้ำสินธุ แม่น้ำคงคา แม่น้ำยูเมนาและแม่น้ำพรหมบุตร ฉะนั้น อินเดียเดิมตอนใต้นับแต่เทือกเขาวินธัยลงไป มีสภาพเป็นเกาะใหญ่ และ ศรีลังกาเป็นเกาะเล็ก ต่อมาทางด้านพม่าปัจจุบันนั้น น้ำท่วมส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำอิรวดีสูงขึ้นไปถึงรัฐคะฉิ่น (Kachin State) ฯลฯ เป็นต้น สำหรับประเทศไทย ก็เช่นเดียวกัน น้ำทะเลท่วมสูงขึ้นไปถึงภาคเหนือ

ราชอาณาจักรไทย ปัจจุบันมีเทือกเขาสำคัญกั้นพรมแดนดังนี้ คือ เทือกเขาแดนลาว ถนนธงไชย และเทือกเขาตะนาวศรี กั้นพรมแดนไทยกับสหภาพเมียนมา (พม่า) จากเหนือสุดจนถึงจังหวัดระนอง และด้านใต้มีเทือกเขาสันกาลาศรีกั้นพรมแดนไทยกับมาเลเซีย ด้านทิศเหนือถึงตะวันออก นอกจากมีแม่น้ำโขงกั้นพรมแดนไทย - ลาวแล้วยังมีเทือกเขาหลวงพระบาง ส่วนด้านอีสานใต้กั้นพรมแดนไทย - กัมพูชาด้วยเทือกเขาพนมดงรัก

### ๑.๒ การอพยพเข้ายึดครองพื้นที่ทำมาหากิน

มีเหตุผลที่เชื่อกันมานานแล้วว่า พวกไพรเมท (Primate) เป็นบรรพบุรุษของมนุษย์พัฒนามานับหลายแสนปี จนกระทั่งเมื่อประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีก่อนพุทธกาล ส่วนที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำต่างๆ เช่น อินเดียตอนเหนือ พม่า สยาม ลาว เวียดนาม มะละยา และอินโดนีเซีย ฯลฯ เป็นต้น ได้แห้งจากการท่วมของน้ำทะเล เกิดเป็นที่ดินอันอุดมสมบูรณ์ ซึ่งในระยะเริ่มต้นนั้น จะมีมนุษย์เผ่าพันธุ์ดั้งเดิมทำมาหากินอยู่ เช่น ในอินเดียตั้งแต่ลุ่มน้ำสินธุ คงคา และยูมะนา เป็นชนเผ่าดราวิเดียน (Dravidian) อาศัยอยู่มากมายหลายพวก เช่น ทมิฬ คานาริส เตลกู และมะละยา ลัม ฯลฯ เป็นต้น ในราชอาณาจักรไทยตอนกลางและตอนบนมีหลายเผ่า เช่น ละว้า ซ่า ชะหมุดตองเหลือง ฯลฯ เป็นต้น ส่วนตอนใต้ลงไปสุดปลายแหลมมะละยาก็มีพวกเงาะ ซาไก ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อประมาณ ๓,๐๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช ชนเผ่าที่ต่อสู้กันในพื้นที่รอบๆ ทะเลสาบแคสเปียน ต่อสู้กันอย่างรุนแรงในการแย่งพื้นที่ทำมาหากิน ทำให้ชนเผ่าอินโด - อารยัน ที่อยู่เทือกเขาฮินดูกูช (อัฟกานิสถานปัจจุบัน) อพยพลงมาแย่งยึดพื้นที่ในลุ่มน้ำสินธุ คงคา ยูมะนา และพรหมบุตร คือ อินเดียตอนเหนือในปัจจุบัน ทำให้ชนเผ่าดราวิเดียนบางส่วนหนีจากการถูกกดขี่ซึ่งกลายเป็นชนชั้นต่ำคือพวกคูทร ล่องทะเลมายึดพื้นที่ใหม่ๆ เช่น เกาะศรีลังกา อินโดนีเซีย มะลายา ฯลฯ เป็นต้น ส่วนทางด้านเอเชียตะวันออกเฉียงนั้น ชนเผ่าไทยอาศัยอยู่เทือกเขาอัลไต ถูกชาวจีน (ส่วนใหญ่เป็นชาวฮั่น) อพยพจากทางตะวันออกของทะเลสาบแคสเปียนจากเทือกเขาเทียนชาน ผ่านเส้นทางสายไหมมาแย่งพื้นที่ทำมาหากินซึ่งเป็นพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน

การอพยพของชนเผ่าไทยแบ่งเป็นระยะๆ ดังนี้ ขึ้นต้นจากเทือกเขาอัลไตลงสู่มณฑลเสฉวน ฮูเป่ อันฮุย และเกียงสีในปัจจุบัน แต่ถูกจีนรุกรานทำให้มีการสู้รบและอพยพลงได้มาเรื่อยๆ แบ่งเป็น ๓ สมัย ดังนี้.-

สมัยที่ ๑ ระหว่างประมาณ ๑,๖๘๐ ปี ก่อนพุทธกาล จนถึง พ.ศ. ๒๐๐ ถูกจีนรุกรานแบบแทรกซึมแย่งที่ทำกิน เกิดการต่อสู้และบางส่วนได้อพยพลงได้ไปเรื่อยๆ

สมัยที่ ๒ ระหว่างประมาณ พ.ศ. ๒๐๐ ถึง พ.ศ. ๑๑๐๐ จีนรุกรานด้วยกำลังรบ มีการต่อสู้กันรุนแรง มีวีรบุรุษไทยเกิดขึ้นหลายท่านด้วยกันในแคว้นน่านเจ้า ฯลฯ เป็นต้น

สมัยที่ ๓ ระหว่างประมาณ พ.ศ. ๑๑๐๐ ถึง พ.ศ. ๑๘๒๘ มีการสู้รบกัน อย่างรุนแรงจนถูกปราบปรามอย่างโหดเหี้ยมจากกบฏปลายชาน คนไทยส่วนใหญ่จึงหนีมารวมกับ ชนเผ่าไทยบางส่วน ที่ล่องหน้ามา ตั้งเมืองใหม่ทางใต้ เช่น นครเงินยาง จนถึงเชียงแสน พะเยา และเชียงราย ฯลฯ เป็นต้น

๑.๓ การยึดครองพื้นที่ในแหลมทอง

บริเวณสุวรรณภูมินี้ ก่อนที่ชนเผ่าไทยจะอพยพลงมา มีชนเผ่าที่ครอบครอง อยู่ก่อนแล้ว โดยสรุปดังนี้-

๑.๓.๑ อาณาจักรมอญ นับแต่สมัยพุทธกาล (พ.ศ. ๑) ถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๒ ศูนย์กลางเดิมอยู่ที่หงสาวดี (พะโค) ครอบครองพื้นที่ตอนใต้ของแม่น้ำอิระวดี สาละวิน และสะโตง เจริญรุ่งเรืองที่สุดในสมัยพระเจ้าราชาธิราช ราว พ.ศ. ๑๙๒๘ ถึง พ.ศ. ๑๙๖๖ ต่อมา พ.ศ. ๒๐๘๓ ถูกพม่ายึดครองจากชัยชนะของพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้แห่งราชวงศ์ตองอู พม่าจึงได้ย้ายเมืองหลวง จากอังวะมาอยู่หงสาวดี ศูนย์กลางการปกครองของชาวมอญหมดไป คงเหลือเพียงรัฐมอญ ในสหภาพเมียนมา

๑.๓.๒ อาณาจักรทวารวดี ชาวมอญบางส่วนนั้น ในสมัยที่รุ่งเรืองได้รุกเข้า ยึดพื้นที่ทางตะวันตกและภาคกลาง รวมทั้งภาคเหนือตอนล่างของไทยในปัจจุบัน โดยมี ศูนย์กลาง การปกครองอยู่ที่เมือง นครปฐม ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๖ ซึ่งประมาณ ปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ได้สูญเสียพื้นที่ให้แก่ขอมโบราณ และแล้วในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ตกเป็น อาณาจักรสยาม สมัยกรุงสุโขทัย ฉะนั้นชนชาติมอญ (หรือตะเลง) จึงเป็นชนชาติดั้งเดิม

๑.๓.๓ อาณาจักรพูนัน ในพื้นที่เขมรปัจจุบัน ศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่ตำบล พนม เมืองเปรแวง ประเทศกัมพูชา ในราว พ.ศ. ๖๔๓ ถึง พ.ศ. ๑๐๔๓ เป็นชนชาติที่อพยพมาจาก อินเดีย พวกดราวิเดียนผสมกับชนชาติดั้งเดิมในพื้นที่ ต่อมาถูกขอมโบราณแห่งอาณาจักรเจนละ (อีสานใต้ของไทยในปัจจุบัน) ยึดครอง รวมเป็นอาณาจักรขอมโบราณ

๑.๓.๔ อาณาจักรเจนละ (ขอมโบราณ) ครอบครองพื้นที่ในแถบอีสานใต้ของ ราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน โดยมีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่นครจำปาสัก ในราวพุทธศตวรรษ ที่ ๑๑-๑๙ และได้รวมเอาอาณาจักรพูนันเข้าไว้ด้วยการรบได้ชัยชนะของพระเจ้าภวรมันที่ ๑

๑.๓.๕ อาณาจักรอื่นๆ เช่น อาณาจักรศรีโคตรบูรตราบ ราชอาณาจักรจามปา ราชอาณาจักรเมียนมา ลาว และเวียดนาม ฯลฯ เป็นต้น ขอไม่กล่าวถึง

๑.๓.๖ พื้นที่ภาคใต้และแหลมมะลายา ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ชนเผ่า ดราวิเดียนจากอินเดียได้อพยพมายึดพื้นที่ทำกินในแหลมมะลายา (คำว่า มะลายา หมายถึง พื้นที่ ส่วนคน เรียก มลายู) รวมทั้งพื้นที่ตอนใต้ของแผ่นดินไทย โดยผสมกับชนชาวพื้นเมืองเป็นชนเผ่ามลายู

ฉะนั้นคนมลายูดั้งเดิม ทั้งในมะลายา และอินโดนีเซีย จึงนับถือศาสนาฮินดูเป็นส่วนใหญ่ ตามที่ได้พบหลักฐานในเรื่องรามเกียรติ์ ต่อมาเมื่อศาสนาพุทธเข้ามาเผยแพร่ในกายเอกราชจากเกาะศรีลังกาแล้ว ปรากฏว่าศาสนาพุทธรุ่งเรืองมาก ดังมีหลักฐาน คือ บุโรพุทโธ ในอินโดนีเซีย และอื่นๆ ในแหลมมลายู โดยเฉพาะในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๘) สรุปได้ว่าในพื้นที่ภาคใต้ และแหลมมลายูมีอาณาจักรเกิดขึ้น ดังนี้.-

๑.๓.๖.๑ **อาณาจักรลังกาไสกะ หรือ ลังกาสูกะ** ศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่เมืองปัตตานี เริ่มก่อตั้งในพุทธศตวรรษที่ ๗ และรุ่งเรืองมากในพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ชาวเมืองนับถือศาสนาฮินดู ต่อมาจึงนับถือศาสนาพุทธ แล้วจึงปรากฏหลักฐานว่าศาสนาอิสลามเข้ามามีอิทธิพลในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ โดยเผยแพร่มาจากอินโดนีเซีย โดยชาวอาหรับมาค้าขายที่เมืองท่าปาไซหรือพาไล (Parsai) ในจังหวัดอาเจะห์ เหนือสุดของอินโดนีเซีย ตามหลักฐานบันทึกของมารีโคโปโล กล่าวไว้ว่า ภายหลังจากศาสนาอิสลามมาถึงอินโดนีเซียใช้เวลาประมาณ ๑๐๐ ปี (๑ ศตวรรษ) ชาวอินโดนีเซีย และมะลายูส่วนใหญ่เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลามเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ นอกจากนี้จะกล่าวในตอนต่อไป

๑.๓.๖.๒ **อาณาจักรตามพรลิงค์ หรือ ตัมพะลิงค์** ศูนย์กลางการปกครองอยู่ในเมืองนครศรีธรรมราชในพุทธศตวรรษที่ ๗ ถึง ๑๖ มีกษัตริย์ที่สำคัญ คือ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช และพระเจ้าจันทรภาณุศรีธรรมราช เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ศาสนาพุทธแบบลังกาวงศ์ ได้ส่งพระภิกษุไปเผยแพร่ศาสนาพุทธในสยามที่เมืองสุโขทัยและทั่วทั้งแหลมมลายู

อาณาจักรตามพรลิงค์ ซึ่งมีเมืองรอบๆ เป็นบริวารถึง ๑๒ เมือง เช่น สงขลา พัทลุง ตรัง ชุมพร ตะกั่วป่า กระบุรี ฯลฯ เป็นต้น ได้เคยเป็นเมืองบริวารของกรุงสุโขทัย ในปี พ.ศ. ๑๘๓๗ (รัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช) แล้วเข้าร่วมกับกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. ๑๙๙๓ (รัชสมัยพระรามาธิบดีที่ ๑ พระเจ้าอู่ทอง)

๑.๓.๖.๓ **อาณาจักรศรีวิชัย (ศรีวิชัย แปลว่า ความเจริญและชัยชนะ)** ราชวงศ์ ไศเลนทร์ มีอำนาจครอบครองอาณาจักรศรีวิชัยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๘ มีอาณาเขตครอบคลุมแหลมมลายูสูงชันมาถึงภาคใต้ของราชอาณาจักรสยาม (ไทย) ถึงอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หมู่เกาะชวา เกาะสุมาตรา ช่องแคบมะละกา และช่องแคบซุนดา ควบคุมการค้าขายระหว่างจีนกับอินเดีย ศาสนาพุทธแบบมหายานเจริญรุ่งเรืองมากตามบันทึกของหลวงจีนจื่อฉิงเมื่อมาพักแรมอยู่อาณาจักรศรีวิชัยในเดือน ๑๑ พ.ศ. ๑๒๑๔ เป็นเวลา ๒ เดือน คาดว่าศูนย์กลางการปกครองอยู่ในไทรบุรี ต่อมาอาณาจักรศรีวิชัยถูกอาณาจักรโจฬะจากอินเดียทางตะวันออกเฉียงใต้ยกทัพเรือเข้าโจมตี ทำให้อ่อนกำลังลงและกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรมัชปาหิตของชวา ใน พ.ศ. ๑๙๔๐

## ๒. ความเป็นมาของรัฐปัตตานี

ปัตตานี เดิมนี้เป็นเมืองท่าสำคัญ จึงรับเอาวัฒนธรรมและศาสนาฮินดูชุนาน ต่อมาเป็นศาสนาพุทธลัทธิมหายาน จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ จึงเปลี่ยนมาเป็นศาสนาอิสลาม มีหลักฐานแสดงว่าในตอนกลางศตวรรษที่ ๑๘ ราชวงศ์ปัตมวงศ์ปกครองแคว้นนครศรีธรรมราช ขยายอำนาจปกครองเกือบทั่วแหลมมะลายา ประกอบด้วยเมืองต่างๆ ๑๒ เมือง คือ ปัตตานี (ลังกาสุกะ) กลันตัน ปะหัง ไทรบุรี พัทลุง ตรัง ชุมพร บันทาย สมอ สะอูเลา ตะกั่วป่า เมืองกระ และเมืองประจวบคีรีขันธ์ จึงเห็นได้ว่า ปัตตานี เป็นส่วนหนึ่งของแคว้นนครศรีธรรมราช ซึ่งขึ้นกับกรุงสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ.ศ. ๑๘๒๐ ถึง พ.ศ. ๑๘๖๐)

ศาสนาอิสลาม ตามบันทึกของมาร์โคโปลโลที่ปรากฏใน Encyclopedia กล่าวว่า ได้เดินทางมาถึงเมืองปาไซ (หรือพาไล : Pasai) เมืองท่าของจังหวัดอาเจะห์ เหนือสุดของหมู่เกาะชวา อินโดนีเซีย เมื่อ ค.ศ. ๑๒๑๙ (พ.ศ. ๑๘๓๕) ได้พบว่า มีการนับถือศาสนาอิสลามของประชาชนในพื้นที่ แทนศาสนาฮินดูและพุทธ และเริ่มขยายไปทั่วเกาะชวา สุมาตราและมะลายา มีตำนานเล่าว่า ครั้งหนึ่งพระธิดาของมะโรงมหาวงศ์ประทับข้างเผือกเสด็จขึ้นไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งค่ายอยู่ริมแม่น้ำสายหนึ่งแล้วประกาศตั้งเมืองชื่อว่า "ปัตตานี" หมายความว่า "สตรีผู้มีเกียรติคุณ" ส่วนแม่น้ำได้ชื่อว่า "แม่น้ำปัตตานี" และเล่ากันว่าทำไมผู้คนในเมืองปัตตานีจึงหันมานับถือศาสนาอิสลาม ตามข้อเขียนของ อิบราฮิม ชักกรี กล่าวว่า เริ่มจากเมืองปาไซในอาเจะห์หันมานับถือศาสนาอิสลามและถูกพวกฮินดูรังแกจึงหนีข้ามมาเมืองปัตตานี และมีชายผู้หนึ่งชื่อ "ชะซาฟีลดิน" มีอาชีพเป็นหมอรักษาโรคทุกชนิดหนีมาด้วย ขณะนั้น "รายาอินทรี" เจ้านครปัตตานีป่วยเป็นโรคฉี่หนัก หาหมอรักษาไม่ได้ ชะซาฟีลดินรับอาสารักษาให้โดยมีข้อแม้ว่า หากรักษาหายเจ้าเมืองจะต้องเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม เจ้าเมืองตกลง ดังนั้นเมื่อรักษาหายแล้ว เจ้าเมืองจึงเปลี่ยนเป็นนับถือศาสนาอิสลาม และแต่งตั้งให้ ชะซาฟีลดินเป็นครูสอนศาสนาอิสลามในราชวัง มีตำแหน่ง "ดาโต๊ะศรีรายาปาเก๊ะ" ต่อมาราชบุตรต่างหันมานับถือศาสนาอิสลามจนหมดสิ้นส่วน "รายาอินทรี" ขนานนามว่า "สุลต่านมะหมัดชะ" (ศาสนาอิสลามโดยสรุป คือ พระมะหะหมัด เกิดในสกุลฮาซิม (Hashim) เมื่อ ค.ศ. ๕๗๐ ที่เมืองเมกกะฮ์ แคว้นฮิญาเราะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เมื่ออายุ ๔๐ ปี เชื่อว่าได้รับบัญชาจากพระอัลลอฮ์ให้เป็นศาสนทูต (Prophet) สรุปคำสอนคำเดียวว่า "อิสลาม (Islam) หมายถึง การยอมมอบตนต่อเจตจำนงของพระเจ้าเป็นเจ้า ค.ศ. ๖๓๐ ได้นำทัพล่านุศิษย์เข้ายึดเมกกะและประกาศพระศาสนาแล้วสิ้นพระชนม์เมื่อ ค.ศ. ๖๓๒ หรือ พ.ศ. ๑๑๗๕) มีรายละเอียดคำสอนตามคัมภีร์ กูรอาน (Qur'an) ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ฉะนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ชาวปัตตานี

เพ็ญเปลี่ยนเป็นศาสนาอิสลามเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ ตรงกับราชอาณาจักรสยาม ในสมัยสุโขทัยนั่นเอง อย่างไรก็ตามในสมัยสุโขทัย โดยเฉพาะรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชซึ่งปัตตานียังคงขึ้นอยู่กับสุโขทัย จนกระทั่งเริ่มเปลี่ยนศูนย์กลางการปกครองของอาณาจักรสยามจากสุโขทัยมาเป็นกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๑๘๙๓ โดยพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) มีหลักฐานแน่ชัดว่ารัฐปัตตานีเป็นส่วนหนึ่งของไทยในสมัยพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (พะงั่ว) ระหว่าง พ.ศ. ๑๙๑๓ ถึง พ.ศ. ๑๙๓๑ ในสมัยอยุธยาไทยปกครองปัตตานี ไทรบุรี จนถึงมะล็กกาในฐานะประเทศราช โดยต้องส่งเครื่องราชบรรณาการที่เรียกว่า “บุหงามาศ” (ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง)

## ๒.๑ รัฐปัตตานีในสมัยกรุงศรีอยุธยา

กรุงศรีอยุธยา เป็นเมืองหลวงของอาณาจักรสยาม (ไทย) ระหว่าง พ.ศ. ๑๘๙๓ ถึง พ.ศ. ๒๓๑๐ ประมาณ ๔๑๗ ปี มีกษัตริย์ถึง ๓๔ พระองค์ องค์แรก คือ พระรามาธิบดีที่ ๑ (อู่ทอง) และองค์สุดท้ายคือ พระสุริยาศน์อมรินทร์ (เอกทัศ) (ทำไมราชอาณาจักรไทยเดิมจึงเรียกว่า อาณาจักรสยาม หลวงวิจิตรวาทการเล่าว่า ในสมัยทวารวดีรุ่งเรือง เมืองสุโขทัยนั้นได้ชื่อว่า เมืองสยาม เพราะดินมีสีดำ ครั้นเมื่อราชวงศ์สุโขทัยตั้งเมืองสยามเป็นเมืองหลวงจึงเปลี่ยนชื่อเมือง เป็น สุโขทัย แต่ผู้คนก็ยังติดปากอยู่ว่าเป็นเมืองสยาม จึงให้ชื่อว่าอาณาจักรสยามมานาน เพราะทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักเมืองสยามกันดี จวบจนมาเปลี่ยนเป็นราชอาณาจักรไทยใน พ.ศ. ๒๔๘๒ ตามข้อเสนอของ จอมพล ป.พิบูลย์สงคราม)

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ในสมัยพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (พะงั่ว) รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงศรีอยุธยา ทรงเป็นนักรบ จึงขยายอาณาจักรกว้างใหญ่ รวมทั้ง ปัตตานี ไทรบุรี และมะล็กกา (สำหรับเมืองมะล็กกานี้ แข็งเมืองและถูกปราบปรามหลายครั้ง จนเมื่อโปรตุเกสมายึดได้ใน พ.ศ. ๒๐๕๔ ต่อมาโปรตุเกสถูกผนวกเข้ากับสเปนใน พ.ศ. ๒๑๘๔ จึงถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของฮอลันดาและต่อมาเป็นของอังกฤษ)

ในสมัยอยุธยา แผ่นดินสมเด็จพระเจ้ามหาจักรพรรดิ พ.ศ. ๒๐๙๑ ถึง พ.ศ. ๒๑๑๑ เกิดสงครามไทยกับพม่า พระยาปัตตานีได้ยกทัพเรือ ๒๐๐ ลำ มาถึงกลางพระนครศรีอยุธยาหมายจะช่วยรบศึกพม่า ครั้นเห็นว่ากรุงศรีอยุธยากำลังเสียทีแก่พม่าจึงถือโอกาสโจมตีพระบรมมหาราชวัง เกิดการต่อสู้นานใหญ่และพ่ายแพ้กลับปัตตานีไป

เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๑๐๖ สมัยพระมหาจักรพรรดิ ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า สยามอ่อนแอจนหัวเมืองต่างๆ แข็งข้อนับแต่แผ่นดินพระมหินทราธิราช (๒๑๑๑ - ๑๒) และมหาธรรมราชา (๒๑๑๒-๓๓) จวบจนเมื่อพระนเรศวรมหาราชครองราชย์ พ.ศ. ๒๑๓๓ - ๒๑๔๘ (๑๕ ปี) ทรงปราบปรามและขยายอาณาจักรกว้างใหญ่ไพศาล แม้แต่แหลมมะลายา ทั้งสิ้น

โดยมีบันทึกของชาวฮอลันดาชื่อ ฟลอริส กล่าวไว้ว่า พระยาปัตตานีพ่ายแพ้แก่ราชาววปี ของสยาม (วปีเป็นคำมลายู แปลว่า ไฟ หรือ ดำ หมายถึง กษัตริย์ดำ ซึ่งชาวมลายูขนานนามพระนเรศวรว่า ราชาววปี หรือกษัตริย์ดำ ซึ่งฝรั่งบันทึกเป็นภาษาอังกฤษว่า Black Prince ตามหลักฐานปรากฏว่า ปัตตานีอ่อนน้อมต่อกรุงศรีอยุธยามานาน บางครั้งมีปัญหาบ้าง เช่น ใน พ.ศ. ๒๑๗๒ มีการรบพุ่งกัน ระหว่างปัตตานีกับนครศรีธรรมราช ในช่วงผลัดเปลี่ยนแผ่นดินและเกิดการอ่อนแอในกรุงศรีอยุธยา รัฐบาลปัตตานีก็แข็งเมืองเป็นบางครั้ง

## ๒.๒ รัฐบาลปัตตานีในสมัยกรุงธนบุรี

กรุงธนบุรี เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ (รัชสมัยพระสุริยาธิบดี อัมรินทร์ รัชกาลที่ ๓๔) พระยาตากรวมพลเข้ากอบกู้เอกราชสำเร็จโดยเร็วแล้วตั้งอาณาจักร สยามใหม่ เมืองหลวงตั้งที่กรุงธนบุรี ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๑๐ ถึง พ.ศ. ๒๓๒๕ (๑๕ ปี)

ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ รัฐบาลปัตตานีตั้งตัวเป็นอิสระเช่นเดียวกับหลายๆ เมืองในภาคใต้ เช่น นครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง ใน พ.ศ. ๒๓๑๒ พระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าให้ยกทัพไปปราบปรามหัวเมืองฝ่ายใต้ทั้งหมด โดยให้พระยาจักรี (หมุด) เป็นแม่ทัพใหญ่แต่ไม่สำเร็จ จึงทรง ยกทัพไปเองเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๓๑๒ โดยทรงตั้งให้นครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลาง การปกครองหัวเมืองฝ่ายใต้ จึงรวบรวมหัวเมืองฝ่ายใต้ไว้ได้เรียบร้อย การปกครองในสมัยกรุงธนบุรี ต่อหัวเมืองฝ่ายใต้ยังปกครองหลวมๆ ในฐานะประเทศราช

## ๒.๓ รัฐบาลปัตตานีในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชครองราชย์เป็นรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๕๒ (๒๗ ปี) ใน พ.ศ. ๒๓๒๗ ทรงยกเลิกนครศรีธรรมราชเป็น ประเทศราช ให้รวมเป็นเมืองหนึ่งของรัตนโกสินทร์เช่นเดียวกับเมืองอื่นๆ นอกจากจะมีพระราช ภาระหนักในการสร้างเมืองใหม่ จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ยังต้องต่อสู้กับข้าศึก รอบด้าน โดยเฉพาะพม่าได้ยกทัพมารุกรานหลายครั้ง ครั้งที่สำคัญที่สุด คือ สงครามเก้าทัพเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๘ และรบพม่าที่ท่าดินแดง-สามสบ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๙ เมื่อเสร็จศึกกับพม่า ทรงโปรด เกล้าให้พระอนุชาหรือกรมพระราชวังบวร (บุญมา) ยกทัพไปปราบหัวเมืองฝ่ายใต้ หลังจากเข้าตี ทัพพม่าที่เข้ายึดปักษ์ใต้แล้วได้ยกทัพไปปราบปรามหัวเมืองฝ่ายใต้ ปรากฏว่าเมืองไทรบุรี กลันตัน ตรังกานี ยอมสวามิภักดิ์โดยมีแต่เมืองปัตตานีไม่ยอมอ่อนน้อม จึงยกทัพเข้ายึดเมืองปัตตานี สุลต่านมะหะหมัด ต่อสู้จนตัวตายในสนามรบ ทรงแต่งตั้งให้ ตวนกูระ มีดิน เป็นเจ้าเมืองหรือ ราชยาปัตตานี อย่างไรก็ดี แม้จะตั้งเจ้านครคนใหม่แล้วแต่ชาวปัตตานีก็ยังคิดแยกตัวเป็นอิสระอยู่ พ.ศ. ๒๓๓๒ ก่อกบฏยกทัพมาตีสงขลาแต่ไม่สำเร็จ และ พ.ศ. ๒๓๓๔ ร่วมมือกับโจรสลัดต่างชาติ ชื่อมีโต๊ะ ชาหยัด โจมตีสงขลา แต่เจ้าพระยานครศรีธรรมราช (พัฒน์) ยกทัพไปช่วยสงขลาปราบได้

สำเร็จจับตัวรายาปัตตานีมาซึ่งไว้ที่กรุงเทพฯ เป็นผลให้ พระพุทธยอดฟ้าฯ ทรงปรับปรุงการปกครองหัวเมืองฝ่ายใต้เสียใหม่ให้แยกเป็นเมืองเล็กๆ ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ ปกครองโดยพระยาเมือง ถ้าเมืองใดมีชาวพุทธมากกว่าก็ให้ชาวพุทธเป็นพระยาเมือง และถ้าเมืองใดมีชาวมุสลิมมากกว่าก็ให้ชาวมุสลิมเป็น พระยาเมือง แบ่งเป็น ๗ หัวเมือง ดังนี้-

- |                 |               |              |
|-----------------|---------------|--------------|
| ๑) เมืองปัตตานี | พระยาเมืองคือ | ส่วนสุหลง    |
| ๒) เมืองหนองจิก | พระยาเมืองคือ | ส่วนนิ       |
| ๓) เมืองยะลา    | พระยาเมืองคือ | ส่วนยาโล     |
| ๔) เมืองรามัน   | พระยาเมืองคือ | ส่วนยันไซ    |
| ๕) เมืองระแงะ   | พระยาเมืองคือ | นิโคะ        |
| ๖) เมืองสายบุรี | พระยาเมืองคือ | นิโคะ        |
| ๗) เมืองยะหริ่ง | พระยาเมืองคือ | พระยาเยหริ่ง |

๒.๓.๑ สยามเสียไทรบุรี กลับคืน ตรังกานุ และปlico ในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๒ (พ.ศ. ๒๓๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๖๗) และรัชกาลที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๓๙๔) ไม่มีเหตุการณ์สำคัญมากนัก แต่เมื่อถึงรัชกาลที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๙๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๑๑) อังกฤษและฝรั่งเศสเริ่มเข้ามามีอิทธิพลคุกคามมากขึ้น (เกาะหมาก หรือ ปีนัง เป็นของอังกฤษ เมื่อ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๒๙ โดยสุลต่าน ไทรบุรียกให้อังกฤษในขณะที่ไทยกำลังรบติดพันกับพม่า แต่ยังไม่ถึงเหตุการณ์สำคัญมากนัก)

ในรัชกาลที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๒ พม่ายกทัพตีหัวเมืองฝ่ายใต้ของไทย กองทัพสยามปราบสำเร็จแต่มีการแก่งแย่งอำนาจกันระหว่างเจ้าพระยาไทรบุรี (ปะแวงรัน) กับพระยาอภัยนุราช (ปีศนุ) ต่อมาในรัชกาลที่ ๓ เจ้าพระยาไทรบุรีปะแวงรันหนีไปอยู่เกาะปีนัง ขณะนั้นไทยกับอังกฤษทำสนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty) เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๙ ต่อมา พ.ศ. ๒๓๗๔ ตนกูเดนกับพวกพ้องรวมกำลังเข้าตีเมืองไทรบุรี ทางกรุงเทพฯ ได้ส่งกองทัพภายใต้การบัญชาการของพระสุรินทร์ พร้อมกำลัง ๗ หัวเมืองร่วมปราบปราม ตนกูเดนและผู้นำขบวนขึ้นหัวหน้าพากันฆ่าตัวตาย ต่อมาเมื่อเจ้าพระยาไทรบุรี (ปะแวงรัน) ที่ไปอยู่มะลักกาตาย จึงทรงแต่งตั้งตูกอับดุลลาขึ้นเป็นเจ้าเมืองไทรบุรีแทน

ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๙๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๑๑) ดุจะสงบเรียบร้อยมากที่สุด ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๓) อังกฤษและฝรั่งเศสได้พยายามเข้าครอบครองเมืองต่าง ๆ ของราชอาณาจักรสยามมากที่สุด รัชกาลที่ ๕ ทรงทราบดีว่าอังกฤษพยายามจะเข้าควบคุมมะลายาทั้งหมด หลังจากได้ยะโฮ มะลักกา ปาหัง สลังงอร์ และเปรักไปแล้ว นั่นคือ กลับคืน ตรังกานุ ไทรบุรี (หรือเคดาห์) และปlico พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติปกครองหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๖ และได้ทรงมีพระบรมราชโองการให้จัดมณฑลไทรบุรีขึ้น โดยรวมเมืองสตูลเข้าในมณฑลไทรบุรีด้วย (พ.ศ. ๒๔๔๐) ทรงแต่งตั้งให้เจ้าพระยาไทรบุรี "อับดุลฮามิด" เป็นข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลไทรบุรี และพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็น เจ้าพระยาฤทธิสงครามรามภักดี ศรีสุลต่าน มะหะหมัด รัตนราช-บุรินทร์สุรินทรวิวงศ์ ผดุงทำนุบำรุงเกตุะนครอมรรัตนนาเขต ราชชาไชยสวริยาธิบดีวิกรมสิทธิ์ เจ้าพระยาไทรบุรี ในระยะเวลารัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ไทรบุรีกับกรุงสยามมีสัมพันธที่ดีต่อกัน แต่ไม่อาจต้านทานอำนาจของอังกฤษที่ต้องการหัวเมืองฝ่ายใต้ไว้ในครอบครอง เพราะมีทรัพยากรมากโดยเฉพาะดีบุก ใน พ.ศ. ๒๔๔๐ กรมหมื่น เทววงศ์โร-ปกการ เป็นผู้แทนไทยไปลงนามในสัญญาฉบับกับอังกฤษ โดยตกลงว่ารัฐบาลไทยจะไม่ยินยอมให้ ชาติหนึ่งชาติใด เข้าเช่า ชื่อ หรือ ถือกรรมสิทธิ์ เนื้อดินแดนไทยบริเวณใต้ตำบลบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไป โดยปราศจากความเห็นชอบจากรัฐบาลอังกฤษและฝ่ายรัฐบาลอังกฤษตกลงจะให้ความคุ้มครองทางทหารแก่ไทยในกรณีที่ถูกรุกรานจากชาติอื่น (คาดว่าหมายถึง ฝรั่งเศส) อังกฤษพยายามเจรจาขอแลกเปลี่ยนไทรบุรีกับสิทธิเหนือดินแดน โดยบีบบังคับทุกวิถีทางเป็นเวลาถึง ๗ ปี จนพระพุทธเจ้าหลวงทรงเห็นชอบกับข้อเสนอของ มร. เอ็ดเวิร์ด สโตรเบล ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินสยาม โดยเห็นว่าเป็นประโยชน์ให้อังกฤษ สักวันหนึ่งอังกฤษก็เอาจนได้โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร ถ้าตกลงตอนนี้ยังได้ประโยชน์บ้าง จึงเปิดการเจรจาเรื่องที่ยังค้างพิจารณาอยู่ ๔ เรื่อง คือ

- ๑) การโอนรัฐไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และปลิศ ให้อังกฤษ
- ๒) การยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของคนในบังคับอังกฤษ ในประเทศสยาม
- ๓) การสร้างรถไฟสายใต้
- ๔) การยกเลิกปฏิญญาฉบับ ค.ศ. ๑๘๙๗ ( พ.ศ. ๒๔๔๐ )

โดยได้เซนต์สัญญากันที่กรุงเทพฯ เมื่อ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ โดยกรมหลวงเทววงศ์โรปกการ และนายราฟแปชิต แล้วแลกเปลี่ยนสัตยาบัน เมื่อ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ที่กรุงลอนดอน

### ๒.๓.๒ การต่อต้านการปกครองของหัวเมืองฝ่ายใต้

รัชกาลที่ ๕ ทรงจัดระเบียบการปกครองโดยออกกฎข้อบังคับสำหรับปกครอง ๗ หัวเมือง เมื่อ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ พร้อมกับส่งพนักงานสรรพากรไปเก็บภาษีอากรตามระเบียบของกระทรวงการคลัง และส่งผู้พิพากษาไปตัดสินคดีความตามธรรมนูญศาลหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๔ ทรงแต่งตั้งปลัดเมือง ยกกระบัตรเมือง และผู้ช่วยราชการเมือง ทำให้พระยาเมืองทั้งหลายไม่พอใจ แต่ทรงแต่งตั้งพระยาศักดิ์เสนีย์ (หนา บุญนาค) ไปเป็นข้าหลวงใหญ่ประจำเจ็ดหัวเมืองต่างพระเนตร

พระกรรณ มีเพียงปัตตานีที่ตอบได้อย่างชัดเจนจากพระยาปัตตานี คือ พระยาวิชิตภักดี อับดุลกาเดร์ หรือ บินตวนกู รอมาดุตดิน ตวนกูอับดุลกาเดร์ ชักชวนพระยาเมืองต่างๆ ไปขอให้อังกฤษอารักขา และไม่ยอมปฏิบัติตามรัฐบาลสยาม ทำให้พระยาสุทนต์วิจิ (บัน สุทนต์) ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลนครศรีธรรมราช รีบรายงานมาทางกรุงเทพฯ รัชกาลที่ ๕ ทรงจัดการเด็ดขาดเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง โดยส่งกองกำลังตำรวจและทหารจู่โจมจับพระยาปัตตานีอับดุลกาเดร์ ชื้อหากบฏส่งตัวไปจำคุกที่พิษณุโลก ทำให้พระยาเมืองอื่นๆ เจ็บสับสน หลังจากอับดุลกาเดร์ถูกขังอยู่ที่พิษณุโลก ๒ ปี จึงโปรดเกล้าอภัยโทษให้กลับไปอยู่ปัตตานีดั้งเดิม รัชกาลที่ ๕ เสด็จสวรรคตเมื่อ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ต่อมารัชกาลที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๕๓ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๘) ครองราชย์ ๑๓ ปี ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ตวนกูอับดุลกาเดร์วางแผนแบ่งแยกดินแดนร่วมกับพวกอีก รัฐบาลเข้าจับกุมแต่ตัวอับดุลกาเดร์หนีไปอยู่รัฐกลันตันของมะลายา และเสียชีวิตใน พ.ศ. ๒๔๗๖

### ๒.๓.๓ ความคิดแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีในสมัยประชาธิปไตย

คณะราษฎรได้ยึดอำนาจจากรัชกาลที่ ๗ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นประชาธิปไตย เมื่อ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ (ร.๗ ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นมาเป็นเวลา ๗ ปี แล้วทรงลาออกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗) รัฐบาลไทยจัดระเบียบการปกครองใหม่หมดทุกจังหวัดขึ้นตรงต่อส่วนกลาง และกำหนดไว้ในมาตราหนึ่งแห่งรัฐธรรมนูญว่า “ราชอาณาจักรไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้” ชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่พอใจนโยบายของ จอมพล ป.พิบูลย์สงคราม ในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมอิสลามจึงพากันต่อต้าน โดยเฉพาะเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น นุตรชายคนสุดท้ายของพระยาวิชิตภักดี คือ ตวนกู มามุด มะไฮฮิดดิน ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยปีนัง รับราชการอยู่กับอังกฤษรับอาสาเป็นทหารอังกฤษโดยมีสัญญาว่าจะได้รับการสนับสนุนให้ได้เป็นเจ้าของเมืองปัตตานี ครั้นเมื่อช่วยให้อังกฤษได้รับชัยชนะจากกองทัพญี่ปุ่นตามสัญญาแล้ว ปรากฏว่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ไทยได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ทำให้อังกฤษไม่สามารถจัดการตามคำขอของ ตวนกู มามุด มะไฮฮิดดิน ได้ การคิดแบ่งแยกดินแดนจึงระงับไป ตวนกู มามุด มะไฮฮิดดิน จึงได้จัดตั้งขบวนการ “สมาคมรวมเผ่ามลายูที่ยิ่งใหญ่” (อยู่ที่รัฐกลันตัน และให้หลานชายชื่อ ตวนกู กามาร์ ซามัน เข้ามาเคลื่อนไหวในชายแดนภาคใต้) รัฐบาลไทยยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองไหวทันสามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะยุค นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้ง นายแช่ม พรหมยงค์ เป็นจุฬาราชมนตรี ซึ่งเป็นอิสลามนิกายสุหนี่และเป็นบุคคลที่ชาวมุสลิมเคารพนับถือมาก แต่ในสมัยรัฐบาลทหาร โดยเฉพาะจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม ได้ปรับปรุงหรือปฏิรูปวัฒนธรรมใหม่ทั่วประเทศ สร้างความไม่พอใจต่อชาวมุสลิมเป็นอันมาก

ขณะนั้นมีบุคคลคนหนึ่ง คือ ฮัจญี สุหลง ไปศึกษาอยู่ในนครเมกกะฮ์ ตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี เป็นเวลา ๒๐ ปี เพื่อศึกษาภาษาอาหรับและวิชาศาสนาอิสลาม รวมทั้งประกอบพิธีฮัจญ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ ฮัจญี สุหลง และครอบครัวเดินทางกลับมาอยู่จังหวัดปัตตานีและเริ่มต้นด้วยการเดินทางไปสั่งสอนศาสนาอิสลาม และได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ฮัจญี สุหลง และพวก ได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลสมัยหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ มี ๗ ประการคือ

๑) ขอปกครอง ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย โดยให้มีผู้ดำรงตำแหน่งอย่างสูงเป็นคนมุสลิม

๒) การศึกษาในชั้นประถม ให้มีการศึกษาภาษามลายูควบคู่ไปกับภาษาไทย

๓) ภาษีที่เก็บได้ ให้ใช้ภายใน ๔ จังหวัดเท่านั้น

๔) ในจำนวนข้าราชการทั้งหมด ขอให้มิชวามลายู ๘๕ เปอร์เซ็นต์

๕) ขอให้ใช้ภาษามลายูควบคู่ไปกับภาษาไทยเป็นภาษาราชการ

๖) ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีเอกสิทธิ์ออกกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิรูปศาสนาอิสลาม โดยความเห็นชอบของผู้มีอำนาจสูงสุด

๗) ให้ศาลรับพิจารณาตามกฎหมายอิสลามแยกจากศาลจังหวัดมีโต๊ะกอฎี หรืออาดาโต๊ะยุติธรรม ตามสมควรและมีเสรีภาพในการพิจารณาคดี

แต่รัฐบาลไม่สนองตอบ โดยเฉพาะเรื่องระบบศาลที่เสนอ เป็นโอกาสให้ ตวนกู มามุด มะฮิดิตดิน ฉวยโอกาสกลับมาเป็นผู้นำขบวนการมุ่งหมายปกครอง ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์รุนแรงเริ่มมีมากขึ้น มีการปล้นชาวพุทธ โรงเรียนถูกเผา มีรายงานข่าวขบวนการนี้พัวพันกับขบวนการเคลื่อนไหวกู้เอกราชอินโดนีเซียในกลางปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ด้วยข้อเสนอของ ฮัจญี สุหลง จะด้วยเจตนาดีหรือร้ายก็แล้วแต่ แต่ก็เป็นคัมภีร์ของขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่ใช้เรียกร้องตลอดมา ปัญหาสำคัญคือ รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม มีนโยบายชาตินิยม นับว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ขัดแย้งต่อชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู จึงเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น กล่าวคือ ที่หมู่บ้าน ดุซงญอ ตำบลจะแนะ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส โดยมี นาย หะยี ดิงาแม กับพวกอีก ๕ คน ตั้งตัวเป็นหัวหน้า รวบรวมพวกได้ ๓๐๐ คนเศษ ทำพิธีอาบน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้อยู่ยงคงกระพันที่ภูเขา "ภูวอละมุ" แล้วยกกำลังเข้ายึดบ้านดุซงญอ เมื่อ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ทางราชการไทยส่งกำลังไปปราบเมื่อ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๑ แต่ไม่สำเร็จเพราะกำลังน้อยกว่า จึงส่งกำลังเพิ่มเติมปะทะกันอย่างหนักใน ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ทำให้บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ฝ่ายกบฏ ถูกสังหารเกือบ ๔๐๐ คน ตีกครั้งนี้มุสลิมเชื้อสายมลายู เรียกว่า "เคบังฮัตตัน" (แปลว่า การลุกขึ้นสู้)

ตามคำกล่าวของ นายเด่น โต๊ะมีนา ซึ่งเป็นบุตรชายของ ฮัจญี สุหลง ที่ได้ชี้แจงต่อหนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่า ในสมัย พล.ต.อ. เผ่าศิริยานนท์ เรื่องอำนาจ ได้สั่ง พ.ต.อ. พุฒ บุรณะสมภพ ทำให้ ฮัจญี สุหลง และลูกชายคนโต หายตัวไปเมื่อ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพราะความไม่ยุติธรรมจึงน่าจะเป็นการกระตุ้นกระแส แบ่งแยกดินแดนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่ออังกฤษได้มอบเอกราชให้แก่สหพันธรัฐมลายูในเดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นเหตุผลที่ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูหันเหไปสู่มาเลเซียมากขึ้น (เดิมเป็น สหพันธรัฐมลายู แต่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีการรวมตัวกันของมลายูและสิงคโปร์เป็น มาเลเซีย ต่อมา สิงคโปร์ ขอแยกตัวออกไปอีก แต่ยังคงชื่อ มาเลเซีย ไว้ต่อไป) ต่อมาเมื่อ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ฮัจญี อามีน โต๊ะมีนา บุตรชาย ฮัจญี สุหลง ได้พิมพ์หนังสือภาษามลายูขึ้นเล่มหนึ่ง แปลเป็นภาษาไทยว่า “รวมแสงแห่งสันติ” ซึ่งต้นฉบับของ ฮัจญี สุหลง เขียนเอาไว้ก่อนจะหายสาบสูญไป เป็นหนังสือเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ดินแดน เชื้อชาติ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี จึงถูกทางราชการเพ่งเล็ง ต่อมา กรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ตำรวจเข้าจับกุม ฮัจญีอามีน โต๊ะมีนา กับพวก ข้อหาเป็นกบฏ แต่ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๘ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ถอนฟ้อง เขาเดินทางออกไปลี้ภัยอยู่นอกประเทศ

ในสมัยรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อพยพคนอิสานชาวไทยพุทธ เข้าไปอยู่ในนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสัมพันธ์ในจังหวัดสตูล จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส และสาเหตุอื่นๆ ทำให้เกิดขบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น ๒ ขบวนการ คือ ขบวนการปลดแอกแห่งชาติปัตตานี (B.N.K.P.) ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กลับฟื้นคืนชีพอีกครั้ง และอีกขบวนการหนึ่งคือ แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติสาธารณรัฐปัตตานี (B.R.N.) ถูกจัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่เมื่อมีเงินจากต่างชาติมาสนับสนุน ขบวนการต่างๆ เกิดความขัดแย้งกัน บางส่วนแยกตัวมาตั้งขบวนการ PULO (องค์การร่วมเพื่อกอบกู้อิสรภาพปัตตานี) ต่อสู้แตกแยกกันเป็น PULO เก่าและ PULO ใหม่แล้วยังมีขบวนการใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกมากมายจนขณะนี้เกิดมีขบวนการ “เบอร์ซาตู” (BERSATU)

สรุปได้ว่า ขบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้นนับตั้งแต่ ขบวนการแนวร่วมปลดปล่อยรัฐปัตตานี (B.I.P.P) มาเป็น B.N.K.P PULO B.R.N. G.M.I.P. และอื่นๆ ฯลฯ เป็นต้น ในหลักการแล้วก็จะมีกรปฏิบัติการณ์เป็นลักษณะ ๓ ประสาน คือ องค์กรนำ กองกำลัง ติดอาวุธ และ แนวร่วม (ทั้งโดยตรงและอ้อมกลับ) จึงจะนำไปสู่การปฏิบัติการสงครามปฏิวัติได้สำเร็จตามยุทธศาสตร์ ขั้นรับ ขั้นยัน และ ขั้นรุก ได้

1

<sup>1</sup> รวบรวมและเรียบเรียงโดย พลเอก มนัส อร่ามศรี สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสุพรรณบุรี







๐๗๓ คบงชวต ครงคองอวก  
เืองเขงกรนของ...พระ  
ชยรชช ใคคิน เื่อ ๒๐๘๑.ชบ  
น มรณอง อาย ๒๓ ปี.

กะเหรี่ยง

มอญ

ลาว

ชาวน้ำ

พม่า

ไทย

กินกันเป็น  
ของไทยมาแต่  
ครั้ง สุโขทัย  
พินทุกลอยไป  
เพราะความฮอน  
ฮองของเรา  
เอง.



๑. เพื่อใช้วิธีสร้างเสริมความเข้าใจ และผูกมิตรกับ  
เพื่อนบ้าน.
๒. แบบแผนวัฒนธรรม
๓. จัดให้มีกิจกรรมทางศิลปะด้วยวิธีที่มีกำลัง  
แรง อย่างต่อเนื่อง
๔. จัดรับการศึกษาประชาชน สลับกับภาษาไทย.
๕. จัดให้มีกิจกรรมวิทยุโทรทัศน์ ไปยัง ชุมชนชาย  
ป่าด้วย ฯ
๖. การดำเนินงาน ไม่ให้กระทบกระเทือนเท  
การ เมืองระหว่างประเทศ.
๗. แบบแผนข่าวสาร และวัฒนธรรมไทย.  
ผูกมิตรกับเพื่อนบ้าน.  
เป็นผลดีทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่อง  
การโฆษณาสินค้าไทย

กำลังพยายาม  
นายทหารคืน สุโขทัย  
มีการ เมือง มีกร  
อชกรีน ไปด้วยในแนว  
กะลาวา.

.. เราไม่รู้เพราะเราไม่เข้าใจ..  
.. เราไม่เข้าใจเพราะเราขาดข่าวสาร..  
.. เราขาดข่าวสาร เพราะขาดการติดต่อ..  
.. เราขาดการติดต่อ เพราะเราแยกกันอยู่..  
ความห่างไกลแก้ด้วยการสร้างความเข้าใจ  
โดยจะเพาะกับหมู่ชนชายแดน.. จำเป็นจะต  
กระทำ เสมือนหนึ่ง ร้อมรั้วด้วยกัน..  
เราไม่ประสงค์ กินแดน แต่เราต้องก  
ความเข้าใจ มิตรภาพ..

## คำนิยามศัพท์ทางศาสนาอิสลาม

**ปอเนาะ (PONDOK)** หมายถึง สำนักศึกษาเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลามหรือสถาบันศึกษา  
ปอเนาะ

**ตาดีกา (TADIKA)** หมายถึง ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดหรือสถานสอน  
จริยศึกษา

**อิหม่าม** หมายถึง ผู้ชายที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลามอ่านพระคำภีร์อัลกุรอานได้ทำหน้าที่เป็น  
ผู้นำทางศาสนาในการละหมาดประจำมัสยิด สำหรับผู้หญิงนั้นทำหน้าที่อิหม่ามไม่ได้

**คอเต็บ** หมายถึง ผู้ชายที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลามอ่านพระคำภีร์อัลกุรอานได้ทำหน้าที่แสดง  
ธรรมประจำมัสยิด สำหรับผู้หญิงทำหน้าที่คอเต็บไม่ได้

**บิหลัน** หมายถึง ผู้ชายที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลามอ่านพระคำภีร์อัลกุรอานได้ทำหน้าที่อะซาน  
เชิญชวนให้มุสลิมละหมาด

**โต๊ะอิหม่าม** หมายถึง คำเรียกอิหม่ามด้วยความยกย่อง

**โต๊ะครู** หมายถึง คำเรียกครูสอนศาสนาด้วยความยกย่อง

**กุสตาซ** หมายถึง ครูสอนศาสนาอิสลามหรือผู้ช่วยครูสอนศาสนา

**มัสยิด** หมายถึง สถานที่ซึ่งอิสลามิกชนใช้เป็นทีประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามหรือเรียกว่า  
สุเหร่าก็ได้

**ฮัจย์** หมายถึง การออกเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ กะบะห์หรือบัยตุลละหะห์

**ละหมาด** หมายถึง พิธีกรรมเกี่ยวกับการนมัสการในศาสนาอิสลาม เพื่อชำระจิตใจให้บริสุทธิ์  
ปฏิบัติวันละ 5 เวลา หรือเรียกว่า นมาซก็ได้

## บรรณานุกรม

- ปรีชา นภาประสิทธิ์, นาวาอากาศเอก.(๒๕๓๖). ขบวนการโจรก่อการร้ายใน ๕ จังหวัดภาคใต้กับ  
ความมั่นคงของชาติ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ประกิจ ประจวบจั่น. จังหวัดชานแดนภาคใต้ การสร้างความมั่นคงและความสงบสุขอย่างถาวร  
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ฮัลยี เมธา วาตีเจริญ. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้
- คณะกรรมการวิสามัญ, สภาผู้แทนราษฎร.(๒๕๓๖). รายงานการพิจารณาศึกษาและสอบสวน  
ข้อเท็จจริงกรณีสถานการณ์ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คณะกรรมการ, วุฒิสภา.(๒๕๔๒). รายงานพิจารณาศึกษาปัญหา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- จุฬาราชมนตรี, สำนัก.(๒๕๔๗). ชี้แจงข้อเท็จจริงการบิดเบือนคำสอนศาสนาอิสลามในเอกสาร  
เบอร์จีฮาด ดิ ปัตตานี (การต่อสู้ที่ปัตตานี)
- คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี นราธิวาสและยะลา, สำนักงาน. หลักสูตรอิสลาม  
ศึกษาพักรู้อื่นประจำมัสยิด พ.ศ. ๒๕๔๘/ฮ.ศ. ๑๔๒๖
- นายกรัฐมนตรี, สำนัก.(๒๕๔๕). คำสั่งที่ ๑๒๓/๒๕๔๕ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธร  
ภาค ๙ ส่วนหน้า
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนัก.(๒๕๔๖). คำสั่งที่ ๕๔/๒๕๔๖ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบาย  
เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปต.)
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนัก.(๒๕๔๗). คำสั่งที่ ๖๘/๒๕๔๗ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่  
๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้



ส 02373

สว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.  
10 สำนักกรรมการ 2.  
7.3 รายงานของคณะกรรมการ  
303.62 การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
2548 วุฒิสภา พิจารณาศึกษาและติดตาม  
ประเมินผลการป้องกันและปราบปราม  
ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้.

